

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛІТЕРАТУРА
ПОЛЬСЬКА ТА СВІТОВА
(інтегрований курс)

ПРОГРАМА
з профільного навчання для
10–11 класів
загальноосвітніх навчальних
закладів з навчанням польською мовою

Профільний рівень

Затверджено Міністерством освіти і науки України

Львів
Видавництво “Світ”
2010

УДК 821 (438+100) 073
ББК 83.3 (4ПОЛ)+83.34/38]-9
Л64

Затверджено Міністерством освіти і науки України
(лист від 22.02.2008 №122)

Програму підготувала
Р.К. Лебедь

Л64 **Література** (інтегрований курс, польська та світова): навчальні програми з профільного навчання для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою : профільний рівень / упор. Р.К. Лебедь. — Львів : Світ, 2010. — 116 с.

УДК 821 (438+100) 073
ББК 83.3 (4ПОЛ)+83.34/38]-9

© Міністерство освіти і науки України, 2010
© Лебедь Р.К., 2010
© Видавництво “Світ”, 2010

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Do programu w klasach 10–11 zostało wprowadzone **profilowane nauczanie**, którego celem jest zabezpieczenie możliwości równego dostępu młodzieży do zdobycia ogólnokształcącej profilowanej oświaty, jej pogłębienia, rozszerzenia i ukierunkowania. Profilowane nauczanie sprzyja zdobyciu przez młodzież nawyków samodzielnej naukowo-praktycznej, badawczo-poznawczej działalności, rozwoju ich intelektualnych, twórczych, moralnych, socjalnych jakości.

W programie nauczania **literatury** (polskiej i powszechnej) w klasach 10–11 zostało uwzględnione **nauczanie profilowane w kierunku filologicznym**, które pozwoli pogłębić i rozszerzyć wiadomości dla uczniów o rozbudzonych zainteresowaniach literackich.

Program nauczania **literatury** (polskiej i powszechnej) dla szkół z polskim językiem wykładowym jest opracowany zgodnie z **Państwowymi Standardami**, które obejmują trzy linie kształcące: linia aksjologiczna, linia literaturoznawcza, linia kulturologiczna.

W programie uwzględnia się znaczące miejsce dla nauki polskiej literatury z wzajemnym powiązaniem z literaturą innych narodów, co pozwoli uczniom z powodzeniem opanować ogólnoludzki sens i narodową oryginalność poznawanych utworów. Utwory wyznaczone przez program opracowane są także w szerokim kontekście z innymi dziedzinami sztuki — muzyką, kinem, teatrem, sztukami plastycznymi.

Na codzień młody człowiek żyje w strefie wpływów mas mediów toteż nie można uciec od kultury masowej. Program prowokuje uczniów do refleksji nad granicą między kulturą wysoką i niską, elitarną i popularną.

Dobór tekstów literackich jest godzien tradycji i nowatorstwa. Program proponuje bardzo bogaty zestaw tekstów, w znacznym stopniu poszerzających wizerunek literacki kolejnych epok, ale i pokazuje oblicza epoki współczesnej.

Literatura jako szkolny przedmiot pomaga uczniom w formowaniu całościowych światopoglądowych wyobrażeń i ogólnoludzkich wartości drogą włączenia przez utwór literacki do kulturowych nagromadzeń swego narodu i ludzkości, w rozszerzeniu kulturalno-poznawczych zainteresowań, w wychowaniu estetycznych wartości i potrzeb.

Główne zadania wytyczone w nauce literatury (polskiej i powszechnej):

- poznawanie w całości lub fragmencie wybranych dzieł kultury polskiej i światowej;
- stworzenie przez uczniów własnego kanonu dzieł ważnych i pięknych;
- umożliwienie uczniom odkrywanie w dziełach kultury uniwersalnych wartości etycznych i estetycznych;
- rozbudzenie motywacji do samodzielnego poznawania dziedzictwa kultury polskiej i światowej;
- rozbudzenie świadomości istnienia w kulturze jako czynnika integrującym różnorodne dziedziny ludzkiej działalności;
- interpretacja sensów oraz wyrażanie opinii wartościujących;
- rozpoznawanie na podstawie dzieł kultury trwałych składników ludzkiej osobowości, uniwersalnych postaw, systemów wartości;
- posługiwanie się przy opisie i interpretacji utworów podstawową terminologią teoretyczno-literacką;
- dostrzeganie roli mediów w komunikacji społecznej;
- analiza form i treści przekazów medialnych;
- wdrażanie do samokształcenia, kształtowanie technik własnej pracy umysłowej jako przygotowanie do stawiania czoła wymogom współczesnej rzeczywistości;
- postrzeganie w działalności artystycznej ekspresji osobowości twórcy;
- poznawanie literackich utworów jako sztuki słowa, zrozumienie ich artystycznego świata, niepowtarzalności ich indywidualnego stylu autora, zaznaczając narodową oryginalność i ogólnoludzkie znaczenie;
- postrzeganie świadomości własnej tożsamości narodowej, kształtowanie więzi opartych na wspólnocie historycznej, kulturowej i terytorialnej;
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za własne poglądy, postawy i działania;
- formowanie postawy obywatelskiej, przygotowanie do dojrzałego uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym.

Osobliwością danego programu jest integracja programu nauczania literatury polskiej i powszechnej. Materiał nauczania integruje się na podstawie głównych odpowiadających literaturze pojęć, których opanowanie stanowi określenie literackiego wykształcenia i rozwoju młodzieży.

Program nauczania łączy się w rozdziały, które pozwalają uczniom nie tylko zaznajomić się z nowymi utworami polskiej i światowej literatury, ale z teoretyczno-literackimi pojęciami.

Takie podejście daje więcej możliwości dla integracji materiału nauczania zawartego w programie, skoncentrowanie uwagi na wspólnych dla wszystkich literatur właściwościach utworów literackich.

W klasach od 10–11 materiał nauczania integruje się na podstawie historyczno-literackiej, dlatego polska i światowa literatura jest przedstawiona w programie za pomocą bloków nauczania. Każdy z nich łączy utwory pisarzy polskiej i światowej literatury określonej historycznej epoki. Następną przedstawionych bloków każdej z literatur określa się zmianą epok w światowym literackim procesie. Takie podejście pozwala poznać polską literaturę w kontekście światowej literatury.

Dany program zawiera rubrykę „Kontekst nauczania”, w której konkretny utwór proponuje się opracować w zestawieniu z innym wcześniej poznanym na lekcjach (utwory polskich i pisarzy innych krajów). Ta rubryka daje więcej możliwości w realizacji jak wewnątrz literackich jak i międzyliterackich związków, rozszerza czytelniczy horyzont uczniów, pozwala formować u nich komparatywne umiejętności — porównuje postępy i zachowanie bohaterów, zdarzenia i okoliczności w utworach literackich różnych narodów. Oprócz tego uczniowie przyswajają wiadomości kulturologicznego charakteru, udzielając osobliwej uwagi historycznym faktom i geograficznym wiadomościom, właściwościom bytu, narodowego ustroju, opisanych w utworach. To pozwala uczniom rozszerzyć i wzbogacić swoje wiadomości o świecie i ludziach, uzyskać obraz o narodowym samoistnieniu literatur różnych narodów. Kulturologiczny aspekt tej rubryki ma większe jeszcze znaczenie w związku z tym, że poznawany materiał nauczania można rozpatrywać nie tylko w porównaniu z innymi literackimi utworami, ale i z innymi dziedzinami sztuki — muzyką, teatrem, kinem sztukami plastycznymi.

Wiadomo, że wskaźnikiem owocnej pracy nauczyciela jest zainteresowanie uczniów poznawaniem materiałem, utworem literackim, ich wypowiedzi na temat osobistego stosunku do przeczytanego utworu i ocenie jego. W związku z tym szczególną uwagę należy udzielać rozwojowi twórczej działalności i wypowiedzi uczniów w procesie opracowywania tekstu literackiego utworu. Taka praca powinna się przeprowadzać systematycznie na każdej lekcji. Ponadto w programie jest opracowana rubryka „Rozwój twórczej działalności i wypowiedzi”, w której przewidziane są specjalne lekcje nauczania różnymi sposobami opracowywania tekstu literackiego i są określone przykładowe ich tematy.

Na tych lekcjach nauczyciel ma możliwość zwrócić szczególną uwagę na formowanie już sprawdzonych w metodyce umiejętności opracowywania tekstów jak również i tych podyktowanych potrzebą czasu.

W rozdziale „Państwowe wymagania dotyczące poziomu ogólnokształcącego przygotowania ucznia” są konkretyzowane wiadomości i umiejętności uczniów, przyswajane przez nich na każdym etapie nauki. Przewidziane rezultaty uwzględniają treść adnotacji do poznawanego tematu, jak i wymagania do wiadomości i umiejętności uczniów, które powinni opanować w ciągu roku szkolnego. To pozwoli nauczycielowi realnie ocenić (diagnozować) rezultaty w nauce uczniów, stale fiksować stopień ich przedłużenia w zdobywaniu wiadomości i formować umiejętności, a także prawidłowo i w należytej kolejności dozować utrudnienie zadań i kontrolować ich wypełnianie.

Zrealizowaniu zadań literackiego kształcenia i rozwoju uczniów będzie sprzyjać praca nauczyciela w twórczej współpracy z uczniami i stopniowym udostępnianiu im coraz większej samodzielności. To pozwoli uczniom głębiej przyswoić duchowe i moralno-estetyczne bogactwo poznawanych utworów, rozwijać ich czytelnicze umiejętności i twórcze, artystyczne zdolności.

Wybór materiału nauczania dla programu podporządkowany jest kilku podstawowym warunkom, określającym literackie kształcenie uczniów starszych klas, rozwojowi samodzielnego myślenia, moralnej i intelektualnej sfery osobowości.

W starszych klasach uczniowie posiadają bardziej złożone umiejętności w opracowaniu tekstów, które formują na wszystkich etapach nauki.

W programie niektóre tematy zostały przedstawione w sposób ogólny, nawiązujący do głównego utworu, są opracowywane ogólnie, część utworów przedstawiona jest w postaci fragmentów mówiących o ich ważności i artyzmie. Uczeń na konkretnym utworze zdobywa wiedzę w sposób analityczno-indukcyjny, objaśnia dzieła literackie za pomocą wiadomości z historii, filozofii, sztuki.

Zaznaczono w programie pulę godzin do indywidualnego zagospodarowania przez nauczyciela z przeznaczeniem na prace kontrolne, twórcze, ich omówienie i poprawę oraz lekcje wynikające z bieżącego życia kulturalnego (premii teatralne, filmowe, wydarzenia artystyczne itp.).

W **X klasie** w prezentacji wiadomości dotyczących epoki romantyzmu i pozytywizmu został zachowany układ problemowo-chronologiczny.

W planie pracy dotyczącym romantyzmu została zaproponowana następująca kolejność omawiania tematów: przełom romantyczny, apologia buntu, nowa wizja świata i człowieka, podróże romantyków,

buntownicy i indywidualiści, historiozofia romantyczna, spadek romantyczny. Omawianie w dany sposób utworów wybitnych przedstawicieli polskiego i europejskiego romantyzmu, umożliwia konkretyzowanie w umyśle ucznia wizerunku świata romantyków, uchwycenie głównych tendencji w literaturze, indywidualnych pomysłów twórczych, wreszcie syntetyzowanie wiedzy.

Przy omawianiu literatury pozytywizmu, hasła programowe są skomponowane przejrzyście; po wprowadzeniu w światopogląd i program pozytywistów, zasygnalizowaniu miejsca poezji w życiu literackim, program kieruje ucznia na lekturę powieści realistycznych i psychologicznych, następnie nowel, a potem utworów naturalistycznych i historycznych.

Młody odbiorca potrafi wskazać nawiązania i kontynuacje tematów, motywów, rozumie funkcję przywołania tradycji. Uczeń zdobywa wiedzę o fundamentach kultury europejskiej jak i również zapoznaje się z tekstami literatury polskiej. W każdym rozdziale teksty literackie zostały przedstawione jako główne ogniwa kultury danej epoki, której budulcem była także architektura, malarstwo, muzyka. Dzięki temu uczeń może obserwować, jaki wyraz znalazły tendencje światopoglądowe i filozoficzne w każdej ze sztuk. Ponadto konkretyzuje w wyobraźni obraz epoki na podstawie opisu obyczajów i realiów życia.

W **XI klasie** w sposób klarowny i funkcjonalny została przedstawiona doba modernizmu. Materiał historyczno-literacki stanowi dla ucznia bogate źródło informacji rozsądnie dawkowanych i wyselekcjonowanych, poza tym umożliwia samokształcenie. Z kolei krótkie omówienie problematyki poszczególnych utworów nie zastępuje ich interpretacji, ale kierunkuje uczniowską lekturę tekstów oraz służy syntetyzowaniu wiedzy. Proponowane eseje i komentarze oraz notatki biograficzne o autorach, liczne polecenia nie tylko ułatwiają interpretację trudniejszych utworów, ale też mają charakter problemowy, prowokują uczniów do samodzielnej analizy zjawisk kulturowych dawnych i współczesnych, do udzielenia odpowiedzi na pytania o istotne aspekty egzystencji młodego człowieka (np. Czy bunt może być wartością?)

Program proponuje celnie dobrane reprodukcje dzieł malarstwa z kanonu polskiego i europejskiego, które mogą pełnić przede wszystkim funkcję komentarza do tekstów (np. młodopolskie wizerunki śmierci), ukazywać ideę korespondencji sztuk (np. impresjonistyczne opisy w różnych tekstach kultury), ale także inspirować refleksje o literackości malarstwa i obrazowości literatury. Ikonografia może także być środkiem do kształcenia kompetencji kulturowej młodego człowieka, któremu

analiza secesyjnej sztuki dekoracyjnej pozwoli rozpoznać znaki kultury modernistycznej we współczesnych aranżacjach wnętrz.

Klasa maturalna — to czas pogłębienia refleksji dotyczących procesów zachodzących w świecie i samym człowieku, wyjaśnienia mechanizmów życia społecznego, rozwijania krytycznego myślenia u młodego człowieka, który ma prawo do własnych ocen i sądów.

Zgodnie z założeniami programu w klasie maturalnej uczeń czyta wybrane utwory literatury XX wieku, a więc stosunkowo bliskiej rzeczywistości. Najpierw poznaje szaleństwa i prowokacje awangard poetyckich po I wojnie światowej, potem śledzi dorobek pokoleń literackich. Następnie bada trafność diagnozy autorów, którzy uznali ostatnie stulecie za wiek katastrof najpierw przeczuwanych, potem doświadczonych w wyniku panowania totalitaryzmu, a w końcu osądzili ten czas jako wiek gier i tragicznej egzystencji człowieka uwikłanego w zło i doświadczającego absurdu istnienia albo mającego przynajmniej dziwne poczucie losowej gry z czasem, pamięcią, stereotypami i fałszywymi formami.

Program proponuje bogaty wybór wierszy od lat uznanych za reprezentatywne dla twórczości niektórych poetów, pokazuje zestaw głosów krytycznych komentujących wybitne osiągnięcia prozatorskie a prezentujących stanowiska polemiczne. Materiał ten pokazuje uczniom różnorakie uwarunkowania oceny dzieł przez recenzenta. W programie są zamieszczone ćwiczenia służące syntetyzowaniu poznanego materiału, scalaniu informacji w problemowe całości.

Wiadomości, które uczeń zdobywa na lekcjach literatury, kształtowanie pojęć, umożliwiają uczniowi poruszanie się pośród tradycji i kultury współczesnej. Literatura jest najlepszym punktem wyjścia do dyskusji o naszym stosunku do świata i o miejscu, które w tym świecie zajmujemy.

Lekcje literatury powinny wyposażyć młodych w umiejętność czytania, rozumienia i wartościowania tekstów kultury oraz całego przekazu, jaki niesie ze sobą współczesny, ale również miniony świat. Zainspirować do otwartości na ów przekaz i jednocześnie do krytycznego nań spojrzenia. Przynosić do świadomego i nasyconego refleksją korzystania z wolności w kształtowaniu i przeżywaniu życia.

Program profilowany w kierunku filologicznym umożliwi uczniom głębsze poznanie wybitnych dzieł literackich, systematyzowanie poznanej wiedzy i scalenie jej w problemowe całości, świetnie posłuży rozważaniom motywu drogi w kulturze, będzie właściwym przygotowaniem do egzaminu wewnętrznego i ukierunkowaniem młodzieży pod kątem przyszłego zawodu.

Autor

X KLASA

(140 godzin w ciągu roku; 4 godziny tygodniowo;
5 godzin rezerwowych)

Treść materiału nauczania	Państwowe wymagania dotyczące poziomu ogólnokształcącego przygotowania ucznia
1	2
<p>Wstęp Czekanie na Romantyzm. Nowa sytuacja literatury. Poezja legionowa. Cyprian Godebski „Wiersz do Legionów Polskich”</p> <p>ROMANTYZM</p> <p>I Rozdział Romantyzm w Europie</p> <p>1. Obraz epoki romantycznej w Europie.</p> <p>Reprodukcje: Philip Otto Runge „<i>Nas troje</i>” Pierre-Paul Prud'hon „<i>Józefina z Malmaison</i>”</p>	<p>Nazywa etapy rozwoju światowej literatury, z którymi zapoznał się w klasie IX.</p> <p>Analizuje poezję legionową, porównuje z wierszem C. Godebskiego.</p> <p>Zapoznaje się z nową sytuacją w literaturze europejskiej.</p> <p>Objaśnia, skąd się wzięła nazwa epoki i co oznacza.</p> <p>Umiejscawia epokę w granicach czasowych i opowiada o wydarzeniach historycznych.</p> <p>Wypowiada najważniejsze hasła romantyzmu.</p> <p>Określa najważniejsze pojęcia romantyzmu (irracjonalizm, profetyzm, mistycyzm, mesjanizm, historyzm, ludowość, indywidualizm, orientalizm, frenezja).</p> <p>Opisuje romantyków, ich wygląd, sposób zachowania się w różnych sytuacjach, środki ekspresji (na podstawie reprodukcji).</p>

1	2
<p>2. Wielcy filozofowie romantyzmu europejskiego i ich poglądy na temat wolności</p> <p>Ogólne przedstawienie filozofów europejskich, których myśl filozoficzna miała duży wpływ na kształtowanie nowej epoki (G.W.F. Hegel, F.W. Schelling, F. Schlegel).</p> <p>3. Twórcy i dzieła literackie europejskiego romantyzmu.</p> <p><i>Pisarze niemieccy</i></p> <p>Johann Wolfgang Goethe „<i>Cierpienia młodego Wertera</i>” — bohater werterowski.</p>	<p>Opowiada o okresie „Burzy i naporu” w Niemczech.</p> <p>Wymienia przedstawicieli preromantyzmu i objaśnia krótko ich dokonania.</p> <p>Zna główne poglądy romantycznych filozofów</p> <p>Wie na czym polega dialektyka Hegla (teza — antyteza — synteza).</p> <p>Opowiada o autorze i jego poglądach filozoficznych — ciekawej jedności sztuki i nauki, więzi człowieka z przyrodą.</p> <p>Interpretuje wybrane poglądy.</p> <p>Określa cenę wolności w rozumieniu trzech romantycznych filozofów.</p> <p>Objaśnia pojęcie providencjalizm.</p> <p>Wyjaśnia na czym polega Hegłowska wiara w sens historii i jaką rolę odgrywa w niej cierpienie.</p> <p>Rozważa nad problemem: czy zło może być źródłem postępu, czy może wynikać z niego coś dobrego?</p> <p>Opowiada treść utworu, charakteryzuje werterowskiego bohatera, omawia problematykę utworu.</p> <p>Określa powieść jako biblię romantyków (wykreowała nowy typ bohatera, pewien model życia, rozpropagowała Weltschmerz jako uczucie młodego pokolenia, nakreśliła wzór romantycznej,</p>

1	2
<p>Johann Wolfgang Goethe „<i>Faust</i>” — motyw faustowski.</p>	<p>nieszczęśliwej miłości, spowodowała modę na typ i strój werterowski).</p> <p>Określa dramat i jego cechy epickie. Opowiada treść i wskazuje na problematykę utworu. Mówi o istocie dobra i zła oraz relacji między nimi. Ocenia aktywność poznawczą człowieka. Określa faustyzm jako dążenie człowieka do poznania tajemnicy i sensu życia. Nazywa cechy Fausta jako istotne dla bohatera romantycznego, charakteryzuje jego osobowość, naturę.</p>
<p>Edward Stachura „<i>Wędrówką życie jest człowieka</i>” <i>Pisarze angielscy</i> Twórczość pisarzy epoki romantyzmu w Anglii — bohater bajroniczny.</p>	<p>Porównuje wiersz współczesnego poety z treścią lektury. Opowiada o autorze jako twórcy nowoczesnego dramatu. Zna treść utworu, określa sens sceny końcowej oraz rolę rozbudowanego przygotowania do tej sceny.</p>
<p>James Macpherson „<i>Pieśni Osjana</i>”</p>	<p>Wyróżnia właściwości stylistyczne i narracyjne śpiewów Osjana. Mówi o cudowności świata celtyckiej północy, o obcowaniu z duchami. Zna treść utworu.</p>
<p>Walter Scott „<i>Waverley</i>”</p>	<p>Opowiada o tytułowym bohaterze, który został przedstawiony na tle wydarzeń historycznych Szkocji.</p>
<p>George Gordon Byron „<i>Giaur</i>”</p>	<p>Zna treść utworu i określa cechy bohatera bajronicznego. Wskazuje na motyw wolności, charakteryzuje postacie.</p>

1	2
<p>Skandale i melancholia u George’a Byrona</p>	<p>Mówi o powieści poetyckiej, poemacie dygresyjnym.</p> <p>Na przykładzie George’a Byrona udowadnia, że skandale obyczajowe, których był sprawcą, znalazły odzwierciedlenie w twórczości pisarza.</p> <p>Analizuje przyczyny skandalizującego stylu życia literatów, wyszukuje w utworach literackie odpowiedniki mrocznej strony ludzkiej natury, interpretuje je.</p>
<p><i>Pisarze francuscy</i></p> <p>Poglądy Victora Hugo na dramat jako gatunek uniwersalny. „Przedmowa do „Cromwella”, “Nędznicy”.</p>	<p>Opowiada o życiu, poglądach i twórczości V. Hugo.</p> <p>Zna treść utworu i jego problematykę, charakteryzuje bohaterów.</p>
<p><i>Pisarze rosyjscy</i></p> <p>Aleksander Puszkina “Eugeniusz Onegin”</p>	<p>Opowiada treść poematu.</p> <p>Zna na pamięć fragmenty utworu.</p>
<p>Poeci dekabryści — hasła wolnościowe.</p>	
<p>Aleksander Bestuzew Konrad Rylejew</p>	<p>Opowiada o twórczości poetów rosyjskich.</p>
<p>Aleksander Gribojedow “Mądremu bieda”</p>	<p>Przedstawia głównego bohatera Czackiego, który reprezentuje dekabrystowskie ideały wolności i przeciwstawia się środowisku moskiewskiej szlachty.</p>
<p>Nikołaj Gogol “Rewizor”</p>	<p>Zna treść utworu i jego problematykę.</p>

1	2
<p>Michał Lermontow „<i>Demon</i>”</p> <p><i>Pisarze ukraińscy</i></p> <p>Taras Szewczenko „<i>Dumka</i>”, „<i>Testament</i>”</p> <p>4. Oddziaływanie literatury romantycznej na twórczość malarzy i muzyków danej epoki.</p> <p><i>Reprodukcje:</i> Francisco Goya y Lucientes „<i>Pogrzeb sardyńki</i>” Joseph Mallord William Turner “<i>Zachodzące słońce nad jeziorem</i>” John Constable „<i>Zatoka Weymouth</i>” Theodore Gericault „<i>Tratwa Meduzy</i>”</p> <p>Twórczość romantycznych muzyków. Franz Schubert, Robert Schumann, Ludwig van Beethoven, Ferenc Liszt, Nicolo Paganini, Karl Maria von Weber, Gioacchin Rossini</p> <p>Teoretyczne wiadomości Geneza i hasła epoki romantyzmu. Ważne pojęcia dla danej epoki i ich znaczenie (irracjonalizm, profetyzm, mistycyzm, mesjanizm, historyzm, ludowość, indywidual-</p>	<p>Opowiada treść poematu. Recytuje fragmenty utworu. Wypowiada się na temat „szaleństwa”, które było źródłem wszelkiego tworzenia. Określa klimat romantycznego przekazu. Wie, co to był realizm wiktoriański.</p> <p>Zna utwory na pamięć.</p> <p>Mówi o treści utworów, która wyrosła z bogatych tradycji narodowego folkloru. Wypowiada się na temat malarstwa i muzyki znanych twórców epoki romantyzmu.</p> <p>Określa cechy malarstwa poznanych malarzy.</p> <p>Opowiada o inspiratorskim oddziaływaniu literatury romantycznej na muzykę.</p> <p>Prace twórcze 1. Scharakteryzuj bohatera werterowskiego i bajronicznego — porównaj.</p>

1	2
<p>lizm, orientalizm, frenezja, providencjalizm).</p> <p>Znaczenie myśli filozoficznej i główni europejscy filozofowie.</p> <p>Pojęcie o psychologicznym romansie, wewnętrznym monologu.</p> <p>Twórcy europejskiego romantyzmu i ich utwory.</p> <p>Bohater werterychny i bajroniczny.</p> <p>Kontekst opracowania tematu</p> <p>Przełom romantyczny, apologia buntu, nowa wizja świata i człowieka.</p> <p>Konkretyzowanie w umyśle ucznia wizerunku świata romantyków, uchwycenie głównych tendencji w literaturze, indywidualnych pomysłów twórczych, syntezy wiedzy.</p> <p>II Rozdział</p> <p>Twórcy polskiego romantyzmu</p> <p>1. Obraz polskiego romantyzmu — walka romantyków z klasykami.</p> <p>Adam Mickiewicz</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. W co zważył Faust i czym jest motyw faustowski? 3. Czy szaleństwo może być źródłem twórczej kreatywności? Co sądzisz o takiej inspiracji? 4. Opisuje wybraną przez siebie reprodukcję i uzasadnia motyw przedstawiony na niej. 5. Konstruuje dłuższą wypowiedź pisemną zainspirowaną wybranym cytatem, np. „w dążeniach swoich musi błądzić człowiek”, „wie człowiek dobry, gdzie właściwa droga”. <p>Wymienia utwory, które zapoczątkowały epokę romantyzmu w Polsce (K. Brodziński „O klasyczności i romantyczności”, A. Mickiewicz „Ballady i romanse”).</p> <p>Opowiada o wydarzeniach historycznych w Polsce.</p> <p>Analizuje przeciwko <i>czemu?</i> lub <i>komu?</i> buntowali się romantycy.</p> <p>Porównuje współczesną kulturę (obrazy, filmy, spektakle, muzykę) i zastanawia się, czy ona ma charakter buntowniczy.</p> <p>Zna biografię A. Mickiewicza.</p>

1	2
<p>1. Fakty z biografii poety i ich wpływ na jego twórczość.</p> <p>2. Poezja romantyczna</p> <p>„<i>Oda do młodości</i>”</p> <p>3. „Czucie i wiara” jako nowe sposoby poznawania świata</p> <p>“<i>Ballady i romanse</i>” “<i>Romantyczność</i>”</p> <p>4. Romantyczna epistemologia.</p> <p>“<i>Lilije</i>”, “<i>Świtez</i>”</p> <p>„<i>To lubię</i>” (ballada)</p> <p><i>Reprodukcja</i> J.H.Füssli „<i>Koszmar</i>”</p> <p>5. Wyzyskanie folkloru jako tworzywa literackiego w dramacie</p> <p>“<i>Dziady</i>” cz.II</p> <p>6. Forma dramatu — monologu.</p> <p>“<i>Dziady</i>” cz. IV</p>	<p>Umie na pamięć wiersz i zna jego przesłanie.</p> <p>Konstruuje dłuższą wypowiedź według planu.</p> <p>Dokonuje częściowej syntezy wiadomości.</p> <p>Formuluje argumenty w sporze klasyków z romantykami o język literatury.</p> <p>Charakteryzuje Karusię jako bohaterkę romantyczną.</p> <p>Wyjaśnia podwójny sens słowa „widzę”.</p> <p>Przedstawia racje antagonistów.</p> <p>Redaguje wypowiedź interpretacyjną i porównawczą.</p> <p>Wymienia cechy gatunkowe ballady.</p> <p>Analizuje wybrane ballady pod kątem realizmu i fantastyki, przejawów ludowości, sposobów tworzenia nastroju, obrazu natury, typów bohaterów i ich przeżyć.</p> <p>Poszukuje tajemnicy zła w człowieku, formuluje refleksję na temat grozy romantycznej.</p> <p>Określa relacje między światem żywych i umarłych.</p> <p>Opisuje scenię i klimat spotkań z duchami.</p> <p>Wyjaśnia sens przesłań moralnych, komentuje ich aktualność.</p> <p>Opisuje przeżycia bohatera.</p> <p>Nazywa różnorodne stany emocjonalne Gustawa wobec ukochanej.</p> <p>Wykrywa podobieństwa i różnice w kreacji postaci z bohaterem bajronicznym i werterowskim.</p> <p>Wyszukuje nawiązania w różnych tekstach kultury do modelu idealnej miłości.</p>

1	2
<p>7. Właściwości literackie „Dziadów”</p> <p>„Dziady” cz.III</p> <p><i>Scena I</i> (Geneza dramatu — motto, prolog, realizm sceny I. Więzienie metaforą Polski. Postawy młodych, bunt i zemsta. Funkcja nawiązań do Polski. Rola ofiary młodych w planie historycznym).</p> <p><i>Scena II</i> (Źródła poczucia wyjątkowości i potęgi Konrada. Pojedynek z Bogiem. Faustyzm, prometeizm. Siła i słabość Konrada. Obsesja władzy).</p> <p><i>Reprodukcja</i> W. Blake’a „<i>Anioł dobra i duch zła walczący o dziecko</i>”</p> <p><i>Scena III, V</i> (Konrad a Książd Piotr — bunt i pokora: dwie postawy człowieka wobec Boga. Widzenie — głos Stwórcy. Filozofia dziejów: losy Chrystusa a dzieje Polski. Mesjanizm jako próba nadania sensu klęsce powstania i męczeństwu narodu).</p>	<p>Dokonuje ukierunkowanego przeglądu dramatu.</p> <p>Określa okoliczności powstania i wydania dramatu.</p> <p>Opisuje sytuację i portret psychologiczny bohatera.</p> <p>Wyjaśnia sens snu i przemiany bohatera.</p> <p>Bada kontekst biograficzny i historyczny utworu.</p> <p>Odczytuje sceny dosłowne i metaforyczne.</p> <p>Odnajduje nawiązania do Biblii i wyjaśnia ich funkcje.</p> <p>Wskazuje na synkretyzm gatunkowy w scenie I.</p> <p>Analizuje monolog liryczny.</p> <p>Dostrzega językowy wyraz zmienionych emocji Konrada.</p> <p>Wypowiada swoje refleksje na podstawie reprodukcji.</p> <p>Korzysta z różnych źródeł w celu objaśnienia symboliki, liczb, nie-domówień.</p> <p>Wyjaśnia pojęcie mesjanizmu.</p> <p>Rozwijają martyrologiczną koncepcję historii Polski.</p>

1	2
<p><i>Scena VII</i> (Obraz rozbitej polskiej społeczności — poglądy i postawy wobec carskiej władzy. Dyskusja o narodowej literaturze. Ironia, sarkazm obok liryzmu opowieści o Cichowskim).</p> <p><i>Scena VI i VIII</i> (Despotyzm władcy i polaryzacja postaw poddanych). „<i>Ustęp</i>” Konsekwencje przemocy i tyranii. Zasada kontrastu i kompozycji scen: strona prawa i lewa, łaska i nie-łaska. Związek „<i>Ustępu</i>” z dramatem. Romantyczna koncepcja snu jako życia duszy” (sen więźnia, Ewy, ks. Piotra, Senatora).</p> <p>8. Poeta, wędrowiec, pielgrzym — „<i>Sonety krymskie</i>”</p> <p>„<i>Stepy akermańskie</i>” „<i>Burza</i>” „<i>Bakczysaraj</i>” „<i>Czatyrdach</i>”</p> <p><i>Reprodukcja:</i> Walenty Wańkowicz „<i>Portret Adama Mickiewicza na Judahu skale</i>”.</p>	<p>Przypomina znaczenie terminów: profetyzm, mesjanizm, stylizacja biblijna.</p> <p>Formuluje sądy poparte cytatami.</p> <p>Tworzy wypowiedź argumentacyjną inspirowaną słowami Wysockiego.</p> <p>Przywołuje poznane utwory prezentujące dwa oblicza polskiego społeczeństwa.</p> <p>Dokonuje eksplikacji tekstu „Sen Senatora” dostrzegając elementy groteski.</p> <p>Analizuje mechanizm władzy metodą mapy planu.</p> <p>Samodzielnie interpretuje „<i>Ustęp</i>” rozwijając temat: człowiek pod władzą despotyzmu.</p> <p>Wskazuje cechy konstruktywne dla dramatu romantycznego.</p> <p>Analizuje synkretyzm rodzajowy, gatunkowy, stylistyczny.</p> <p>Zna jeden sonet na pamięć.</p> <p>Opisuje krajobrazy uwiecznione w sonetach.</p> <p>Przeprowadza funkcjonalną analizę środków artystycznych.</p> <p>Dokonuje syntezy pod kątem kreacji podmiotu lirycznego i bohatera.</p> <p>Samodzielnie interpretuje sonet.</p> <p>Zna cechy gatunkowe sonetu.</p> <p>Analizuje środki wyrazu w utworze literackim i dziele plastycznym.</p> <p>Zna pojęcia: sonet, hiperbolizacja, personifikacja, orientalizm.</p> <p>Opisuje portret poety na podstawie reprodukcji.</p>

1	2
<p>9. Funkcje średniowiecznego historyzmu — w imię miłości do ojczyzny. „Konrad Wallenrod”</p> <p>10. Obraz narodowej historii i jej wartości. „Pan Tadeusz”</p> <p>Swoiste i nietypowe cechy Soplicy jako bohatera romantycznego. Ekspiacja. Metamorfoza. Biografia konstrukcją symboliczną, syntezą losu narodowego Polaków.</p> <p>Geneza w świetle inwokacji, epilogu. Współczesność i przeszłość, realizm i idealizacja.</p>	<p>Wyszukuje ślady przeszłości utrwalone w sonetach.</p> <p>Opisuje bogactwo przyrody krymskiej ukazanej w sonetach.</p> <p>Opowiada losy bohatera w porządku chronologicznym.</p> <p>Wskazuje na dramatyzm losów postaci, tragizm życiowych wyborów, konflikt racji w sumieniu bohatera.</p> <p>Dostrzega związek między problematyką tekstu a sytuacją historyczną Polski.</p> <p>Wyszukuje informacje o recepcji utworu.</p> <p>Podkreśla rolę Halbana w misji Konrada.</p> <p>Wykrywa funkcję motta, ballady.</p> <p>Określa pojęcie wallenrodyzm.</p> <p>Dyskutuje na temat makiawelizmu w życiu politycznym Polaków w różnych czasach historycznych.</p> <p>Przedstawia etapy biografii bohatera, przyczyny i przejawy przemiany wewnętrznej.</p> <p>Wykrywa symboliczność, umowność biografii.</p> <p>Przedstawia swoiste nietypowe cechy Soplicy jako bohatera romantycznego.</p> <p>Zna pojęcie ekspiacji i metamorfozy. Analizuje scenę śmierci, dostrzegając sakralizację i hiperbolizację. Samodzielnie interpretuje fragment tekstu, np. wybrany opis natury.</p> <p>Dostrzega związek między problematyką tekstu a sytuacją historyczną Polski.</p>

1	2
<p>Tradycja narodowa — podstawa bytu (obyczaje, zwyczaje, zajęcia, stroje). Idealizujący portret szlachty (rola humoru, dwa pokolenia), zmierzch świata szlacheckiego.</p> <p>Obraz natury wzmocnieniem arkadyjskiej wizji świata. Optymistyczna wersja historii (postacie, wydarzenia, finał).</p> <p><i>Film</i> „<i>Pan Tadeusz</i>” w reżyserii A. Wajdy</p> <p>Filmowa konkretyzacja utworu (wybrane fragmenty).</p> <p>11. „<i>Pejzaż wewnętrzny</i>” podmiotu liryków łoańskich</p> <p>„Nad wodą wielką i czystą” „<i>Polaty się ży</i>”</p> <p>Stylizacja biblijna utworu i jego rola „<i>Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego</i>” (proza biblijna)</p>	<p>Dyskutuje na temat makiawelizmu w życiu politycznym Polaków w różnych czasach historycznych.</p> <p>Formuluje tematy i problemy do omówienia.</p> <p>Przygotowuje prezentację zagadnień.</p> <p>Syntezuje wiedzę.</p> <p>Prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktów ze sztuką.</p> <p>Korzysta z literatury źródłowej, samodzielnie wyszukuje informacji.</p> <p>Interpretuje obraz natury w utworze jako metaforę życia i pracy.</p> <p>Analizuje formę wiersza, eliptyczność, kunsztowność.</p> <p>Wypowiada się na temat refleksji nad życiem i losem, miejsca człowieka w świecie, stanu ducha, wiersza — płaczu i autobiografizmu liryków.</p> <p>Opowiada o stylizacji biblijnej w utworze i mesjanizmie.</p> <p>Praca twórcza</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moda romantyczna jako przejaw manifestowania indywidualności. 2. Podwójny wymiar podróży: wycieczka przez egzotyczne tereny, zgłębianie obszarów psychiki podróżnika (na podstawie „<i>Sonettów krymskich</i>”).

1	2
<p>Juliusz Słowacki</p> <p>1. Właściwości liryki. J. Słowackiego; muzyczność języka kompozycji wierszy.</p> <p>„<i>Testament mój</i>” „<i>Rozłączenie</i>” „<i>Rzym</i>” „<i>Anioł ognisty</i>”</p> <p><i>Reprodukcja:</i> Maciej Gaszyński „<i>Słowacki na piramidach</i>”</p> <p>2. Atmosfera smutku i osamotnienia bohatera wierszy genezyjskich.</p> <p>„<i>Podróż do Ziemi Świętej</i>” (fragment Pieśni I) „<i>Wyjazd do Neapolu</i>” (fragment Pieśni VIII)</p> <p>„<i>Grób Agamemnona</i>” „<i>Hymn</i>” („<i>Smutno mi, Boże</i>”) „<i>Oda do wolności</i>”</p>	<p>3. Galeria typów szlacheckich w „<i>Panu Tadeuszu</i>”.</p> <p>4. Konrad i ksiądz Piotr z III części „<i>Dziadów</i>” — dwie postawy, dwie osobowości.</p> <p>Zna biografię poety.</p> <p>Nazywa właściwości liryki Słowackiego; nowe sposoby budowania i funkcjonalności pejzaży.</p> <p>Mówi o atmosferze smutku i osamotnienia bohatera wierszy genezyjskich; wykreowaniu nowego typu bohatera (profety, wieszcz), rozdartego między światem ducha i materii.</p> <p>Opisuje postać poety przedstawioną na ilustracji.</p> <p>Analizuje i interpretuje tekst, dostrzegając patos, liryzm, środki stylistyczne służące funkcji retorycznej.</p> <p>Wynotowuje w kalendarium utwory J. Słowackiego powstałe w efekcie podróży na Wschód.</p> <p>Interpretuje eliptyczne metafory, wyjaśnia nawiązania do mitologii i kultury starożytnej.</p> <p>Odczytuje znaki symboliczne i aluzje historyczne.</p> <p>Wykrywa stosunek romantyka do Homera (podziw, kompleks).</p> <p>Formułuje refleksje osobiste i uniwersalne na podstawie „<i>Hymnu</i>”</p>

1	2
<p>3. Sposoby ujawnienia wewnętrznego dramatu bohatera. Kordian jako romantyczny poeta. <i>„Kordian”</i> Ukierunkowana samodzielna lektura aktu I: stan ducha Kordiana, młodzińcze doświadczenia, alternatywne drogi życia. Przyczyny i efekty podróży Kordiana po Europie. Monolog na Mont Blanc: emocjonalność, romantyczna poza, hamletyzm, egoizm. Rozpoznanie celu w życiu — misja. <i>Reprodukcja G. Friedricha „Wędrowiec”</i> Kordian na szczycie Alp a wędrowiec — podobieństwa w kreacji postaci. Misja Kordiana. Heroiczno-tragiczny wymiar postaci. Kordian — bohater? szalenciec? efekciarz?</p> <p>4. <i>„Beniowski”</i> — jako utwór o autorze. Sposoby kreowania głównego bohatera.</p>	<p>Bada związek utworu literackiego z historią Polski. Wykrywa elementy tradycji literackiej. Wskazuje wykładniki funkcji impresywnej. Wypisuje cytaty dotyczące Polski dawnej i współczesnej oraz Polski przyszłej. Opisuje charakter twórczości J. Słowackiego na podstawie autorefleksji poety.</p> <p>Zna treść utworu. Redaguje notatkę w dowolnej formie na podstawie aktu I. Samodzielnie analizuje monolog liryczny sceny I. Wyjaśnia metaforyczne określenia. Dokonuje eksplikacji tekstu. Porównuje tekst literacki i obraz. Nadaje tytuł obrazowi cytatem z monologu, uzasadnia wybór. Streszcza akt III dramatu. Ocenia bohatera. Redaguje wypowiedź: „Droga Kordiana do samopoznania” Interpretuje wybraną scenę, np. Kordian przed sypialnią cara lub w szpitalu wariatów. Rzeczowo uczestniczy w dyskusji.</p> <p>Określa gatunkowe właściwości poematu dygresyjnego. Wie, co to jest ironia autorska, jej istota, typy, funkcja. Mówi o ariostyzmie utworu.</p>

1	2
<p>Zygmunt Krasiński</p> <p>1. Koncepcja poety i poezji w „<i>Nie — Boskiej komedii</i>”. Dramat wewnętrzny i tragizm poety.</p> <p>Konflikt dwóch stronnictw — dwóch światów. Polemika Pankracego z Henrykiem — racje obu stron, wzajemne oskarżenia. „<i>Dwa orły z nas</i>” — dystansowanie się przywódców wobec obu grup. Wędrowka Henryka przez obóz rewolucjonistów. Finał utworu, tytuł. Filozofia dziejów według Z. Krasińskiego.</p> <p>2. Odmienne koncepcje poety narodowego. „<i>Psalm wiary</i>” Mesjanizm i solidaryzm. Szlachecki konserwatyzm poety, lęk przed ludowym wybuchem. Polemika J. Słowackiego.</p>	<p>Opowiada o sposobach kreowania głównego bohatera; stosunku autora do źródeł historycznych.</p> <p>Wyszukuje fragmenty utworu mówiące o odmienności J. Słowackiego i jego nowym programie poetyckim (odmiennym od Mickiewiczowskiego).</p> <p>Praca twórcza</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dokonaj oceny Kordiana w aspekcie moralnym, psychicznym i politycznym. 2. Udowodnij, że „<i>Beniowski</i>” jest poematem dygresyjnym. <p>Zna biografię Zygmunta Krasińskiego.</p> <p>Opowiada treść utworu, wie, że składa się z dwóch części: I — dramat rodzinny, II — dramat społeczny.</p> <p>Formułuje argumenty i kontrargumenty na podstawie tekstu.</p> <p>Opisuje obóz rewolucjonistów w konwencji reportażu.</p> <p>Posługuje się frazeologizmami: dantejskie sceny, okopy św. Trójcy.</p> <p>Stawia hipotezy interpretacyjne dotyczące tytułu, ostatniej sceny.</p> <p>Analizuje i interpretuje fragment „<i>Psalmu wiary</i>”.</p> <p>Porównuje myśl historiozoficzną w „<i>Psalmie wiary</i>” i „<i>Nie — Boskiej komedii</i>”.</p>

1	2
<p>Aleksander Fredro</p> <p>1. Właściwości stylistyczne komedii</p> <p>„<i>Śluby panięńskie, czyli magnetyzm serca</i>”</p> <p>Fredrowska definicja miłości, różne odcienie uczucia. Intryga, portrety bohaterów, komizm.</p> <p>Cyprian Kamil Norwid</p> <p>1. Norwidowska wizja poezji.</p> <p>„<i>Coś ty Atenom zrobił Sokratesie</i>”</p> <p>„<i>Fortepian Szopena</i>”</p> <p>„<i>W Weronie</i>”</p> <p>„<i>Bema pamięci żałobny — rapsod</i>”</p> <p>2. Norwidowska teoria przemilczeń.</p> <p>„<i>Klaskaniem mając ...</i>”</p> <p>Wiersz otwiera cykl „<i>Vade mecum</i>”</p>	<p>Porównuje kreacje postaci.</p> <p>Wskazuje charakterystyczne cechy miłości sentymentalnej, romantycznej i fredrowskiej w formie monologów lub dialogów o fikcyjnych imionach.</p> <p>Tłumaczy pojęcia: komedia charakterów, intryga, komizm, magnetyzm serc(mesmeryzm).</p> <p>Charakteryzuje bohaterów i ocenia ich.</p> <p>Zna biografię poety.</p> <p>Analizuje kompozycję utworu w kontekście treści.</p> <p>Formułuje hipotezy dotyczące interpretacji przemilczenia i je weryfikuje.</p> <p>Popiera tezę C. Norwida własnymi argumentami.</p> <p>Bada na podstawie źródeł kontekst biograficzny utworu.</p> <p>Parafrazuje fragment tekstu (zwrotka 1–6).</p> <p>Wskazuje na nawiązanie do antyku greckiego, biblijnego, kultury narodowej.</p> <p>Ślucha wykładu interpretacyjnego z notowaniem (zwrotka 7).</p> <p>Dowodzi reportażowego charakteru fragmentu — obrazowanie, język (zwrotki 8–9).</p> <p>Przypomina terminy: anafora, pytanie retoryczne, profetyzm, parabola, aluzja literacka.</p> <p>Samodzielnie interpretuje wiersz.</p> <p>Określa funkcję nawiązań do tradycji szekspirowskiej.</p>

1	2
<p>„Do czytelnika” Słowa C. Norwida kierowane do czytelników „<i>Vade mecum</i>”</p> <p>Ukraińska szkoła poetów. 1. Bajronowska rozpacz i pesymizm w powieści poetyckiej Antoniego Malczewskiego „<i>Maria</i>”</p> <p>„<i>I pusto — smutno — tęskno — w bujnej Ukrainie</i>”</p> <p><i>Reprodukcje:</i> Leon Wyczółkowski „<i>Kurhan na Ukrainie</i>” Józef Chełmoński „<i>Kozak na koniu</i>”</p> <p>2. Józef Bohdan Zaleski — autor dumek, opartych na historycznych i folklorystycznych motywach ukraińskich.</p> <p>„<i>Dumka Mazepy</i>”</p>	<p>Wskazuje cechy poetyki C. K. Norwida.</p> <p>Wypowiada się o utworze jako o arcydziele poezji, olśniewającym bogactwem związków obrazowo-nastrojowych, lapidarnością i celnością słowa.</p> <p>Opowiada treść utworu zwracając uwagę na archaizację pogrzebu i jej sens oraz na główną postać będącą symbolem rycerskiego bohaterstwa.</p> <p>Analizuje refleksje poety nad kulturą, historią, literaturą epoki romantycznej.</p> <p>Określa step ukraiński jako księgę historii oraz cmentarzysko, na którym nieustannie odradza się człowiek i natura.</p> <p>Mówi o nastroju w utworze i atmosferze bezbrzeżnego smutku i rozpacz.</p> <p>Opowiada o motywie Kozaka jako wolnego syna stepów.</p> <p>Na podstawie reprodukcji opisuje pejzaże ukraińskie i postać Kozaka na koniu jako wolnego mieszkańca ukraińskiego stepu.</p> <p>Wyszukuje w utworze fragmentów przedstawiających ukraiński folklor i pejzaż oraz motywy zaczerpnięte z historii Kozaków.</p> <p>Zna treść powieści poetyckiej stworzonej na motywach z powstania ludu ukraińskiego w 1768 r. (tzw. koliszczyzny).</p>

1	2
<p>3. Seweryn Goszczyński „Zamek kaniowski” — powieść poetycka.</p> <p>Romantyczni poeci krajowi.</p> <p>1. Poezja o tematyce narodowej i społecznej.</p> <p>Wincenty Pol „Pieśń o ziemi naszej”</p> <p>Władysław Syrokomla (Ludwik Kondratowicz) „Lalka” (gawęda dziecinna)</p> <p>Teofil Lenartowicz „Złoty kubek”</p> <p>Kornel Ujejski „Maraton”</p> <p>2. Powieściopisarze okresu romantyzmu.</p> <p>Józef Ignacy Kraszewski „Ulana”</p> <p>Wiadomości teoretyczne Historyczne źródła romantyzmu. Nowi bohaterowie i nowy model obywatelskiej postawy.</p>	<p>Mówi o literaturze wybitnie ludowej, jej duchowości.</p> <p>Zna utwór na pamięć.</p> <p>Wyróżnia w wierszu jego melodyjność, ukazuje patriotyzm i przywiązanie do ojczyzny.</p> <p>Opowiada treść wiersza. Przedstawia problematykę utworu oraz analizuje język utworu. Obrazuje epizody z życia ludu wiejskiego. Podkreśla znaczenie liryki wiejskiej. Analizuje treść wiersza, wyszukuje motywy pieśni ludowej.</p> <p>Analizuje treść wiersza pod względem treści i budowy.</p> <p>Wyszukuje fragmenty, które mówią o głębokim patriotyzmie autora.</p> <p>Zna biografię J.I. Kraszewskiego i wymienia nazwiska innych powieściopisarzy okresu romantyzmu. Opowiada treść utworu, analizuje ją pod względem poruszanego problemu w utworze. Charakteryzuje bohaterów i ich ocenia.</p> <p>Prace twórcze:</p> <p>1. Jak widziano w romantyzmie rolę poezji i poety?</p>

1	2
<p>Założenia filozoficzne romantyzmu w Polsce. Główne tematy i motywy twórczości romantyków. Gatunki literackie wprowadzone przez pisarzy romantycznych. Kreacja poezji, poety w polskiej literaturze romantycznej. Dramat romantyczny.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przybliżenie literackiej epoki romantyzmu; światopoglądu, postawy i dziedzictwa romantycznego. Omówienie utworów klasyków, które odkryły prawdy o człowieku i świecie na tyle uniwersalne, że przystają one do każdego niemal współczesnego światopoglądu.</p> <p>POZYTYWIZM</p> <p>III Rozdział Nowy światopogląd filozoficzny i społeczny</p> <p>1. Kto głosił ideologię nowej epoki?</p> <p>2. Składniki nowego światopoglądu.</p> <p>Wiek pary i elektryczności — wynalazki jako przejaw zmian cywilizacyjnych. Rozwój nauk filozoficznych i społecznych. Filozofia pozytywna A.Comte'a. Przełom antyromantyczny. Auguste Comte <i>„Całokształt metody pozytywnej”</i> (fragment)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Dobro i zło w III cz. „<i>Dziadów</i>” Adama Mickiewicza. 3. „<i>A kiedy trzeba, na śmierć idą po kolei, jak kamienie na szaniec</i>” (J. Słowacki „<i>Testament mój</i>”). Romantyczna wizja ofiary. 4. Ironia jako klucz do Norwidowskiej oceny rzeczy świata tego ... 5. W jaki sposób historia XX wieku zweryfikowała namalowany przez Zygmunta Krasińskiego obraz rewolucji i jej przywódców? <p>Charakteryzuje przemiany cywilizacyjne i społeczne, wykorzystuje wiadomości z historii.</p> <p>Aktywnie słucha wykładu.</p> <p>Analizuje definicje nowych kierunków i teorii.</p> <p>Porównuje światopogląd romantyczny i pozytywistyczny, tworząc pary cech przeciwstawnych.</p> <p>Określa pojęcia: scjentyzm, ewolucjonizm, organicyzm, agnostycyzm, utylitaryzm, empiryzm.</p>

1	2
<p>Herbert Spencer <i>„Jednostka wobec państwa“</i> (fragment) John Stuart Mill <i>„Co to jest utylitaryzm”</i> (fragmenty) Ernest Renan <i>„Żywoł Jezusa“</i> (fragment)</p> <p>Wiadomości teoretyczne Poznaje myśli filozoficzne pozytywistów europejskich, wymienia wynalazki i mówi o zmianach cywilizacyjnych, porównuje i zestawia europejski romantyzm z pozytywizmem. Zapoznaje się z nowymi pojęciami: scjentyzm, ewolucjonizm, organicyzm, agnostycyzm, utylitaryzm, empiryzm.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Co było powodem narodzenia się nowej epoki i jej nowe prądy filozoficzne oraz warunki społeczne.</p> <p>IV Rozdział Światowa literatura pozytywizmu 1. Powieści realistyczne w Europie zachodniej.</p> <p>Honoriusz Balzak <i>„Ojciec Goriot”</i> — motyw walki dobra i zła w świecie człowieka.</p> <p>Funkcja opisu pensjonatu, reguły życia mikrospołeczności, charakterystyka bohaterów. Studium osobowości. Dramat ojca. Goriot — sprawcą i ofiarą swych czynów.</p>	<p>Analizuje fragmenty utworów europejskich filozofów epoki pozytywistów, ich wymowę filozoficzną.</p> <p>Zna biografię pisarza. Analizuje opis pensjonatu i jego mieszkańców. Charakteryzuje bohaterów. Objasnia uniwersalność postaci i ich losów. Analizuje sytuację między ojcem i córkami w kategoriach walki między dobrem i złem, młodością i starością.</p>

1	2
<p>Kariera Rastignaca, ewolucja wewnętrzna postaci. Wartości etyczne i moralne a kult pieniądza i awansu społecznego. Obraz Paryża jako miasta bogactw, pokus, rozwiązości. Miejsce utworu w cyklu „<i>Komedia ludzka</i>”</p> <p>Postulat realizmu — nowa próba opisanania świata. Powieść — zwierciadłem, nowela — ułamkiem zwierciadła. Wymagania wobec powieści społeczno-obyczajowej.</p> <p><i>Reprodukcja:</i> G. Courbeta „<i>Dzień dobry, panie Courbet</i>” Realizm w malarstwie.</p> <p>Fryderyk Stendhal „<i>Czerwone i czarne</i>“ — typ bohatera karierowicza.</p> <p>Karol Dickens „<i>Klub Pickwicka</i>” — Atmosfera życzliwości i humanitaryzmu w powieści.</p> <p>2. Realizm w prozie rosyjskiej</p>	<p>Dyskutuje na temat różnych aspektów kariery w XIX wieku i dziś. Samodzielnie rozwija pisemne zagadnienie: Iluzja i deziluzja w życiu bohaterów H. Balzaka. Analizuje narrację w fragmencie opisowym. Objaśnia cechy powieści realistycznej, odwołując się do powieści H. Balzaka. Dostrzega korespondencję sztuk między tekstem literackim a obrazem.</p> <p>Zna treść utworu, objaśnia główny wątek, charakteryzuje bohaterów. Objaśnia symbolikę kolorów umieszczoną w tytule.</p> <p>Wyszukuje główny wątek utworu i charakteryzuje bohatera. Ocenia postępowanie bohatera i jego życiowe motto. Opowiada o zabawnych przygodach tytułowego bohatera i jego przyjaciół, ocenia mądrość i dobroć roztargnionego „mędrca” Pickwicka. Wyodrębnia problemy poważne i dramatyczne.</p>

1	2
<p>Antoni Czechow <i>„Po powrocie z teatru”</i>— idealizacja miłości.</p> <p>Paradoksy miłości; namiętność i powściągliwość, bliskość i dystans.</p> <p><i>„Kameleon”</i></p> <p>Iwan Bunin <i>„Meteor”</i> Psychologiczna nowela rosyjska.</p> <p>Fiodor Dostojewski <i>„Zbrodnia i kara”</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza zbrodni i jej konsekwencje. 2. Ocalająca siła miłości. 3. Bohater indywidualista o poczuciu własnej wyższości. <p>Geneza powieści w świetle biografii F. Dostojewskiego. Przyczyny zabicia lichwiarki i skutki dla sprawcy. <i>„Zbrodnia”</i> i <i>„kara”</i> w powieści. Konflikt racji postaw między Raskolnikowem i Sonią. Rola kobiet w życiu bohatera. Schemat powieści kryminalno-sensacyjnej a problematyka psychologiczna. Zło w człowieku — część osobowości czy choroba duszy.</p>	<p>Komentuje i opowiada treść utworu. Układa plan wydarzeń, według którego pisze streszczenie. Opowiada o studium pisarza nad uniwersalną naturą i psychiką młodego człowieka.</p> <p>Opowiada treść utworu, przedstawia plan wydarzeń, objaśnia tytuł opowiadania, wyszukuje elementy komizmu, ukazuje wady głównego bohatera.</p> <p>Ocenia charaktery bohaterów, wyróżnia rolę miłości w ich życiu.</p> <p>Na podstawie poznanych utworów określa cechy psychologicznej noweli i jej roli w epoce pozytywistycznej.</p> <p>Komentuje wiarygodność przemiany bohatera. Wyjaśnia cechy powieści psychologicznej. Wykrywa związki teorii Raskolnikowa z filozofią F.W. Nietzschego. Pracuje z tekstem w celu sformułowania racji bohatera. Analizuje metaforyczny sens tytułu. Przeprowadza wywiad z psychologiem lub etykiem na temat osobowości Raskolnikowa. Wyjaśnia racjonalistyczne źródła zła. Opisuje „piekielną” przestrzeń Petersburga. Wykrywa ideę powieści. Odnajduje dyskusje między racjami w dialogach bohaterów i monologach.</p>

1	2
<p>Zło w świecie. Dramatyczna wizja człowieka jako istoty między dobrem i złem. Polifonizm powieści.</p> <p>Lew Tolstoj „<i>Anna Karenina</i>” (fragmenty) 1. Miłość niszcząca szczęście — spełnienie pragnień?</p> <p>Wyobrażenia a rzeczywistość w związku Anny z Wrońskim.</p> <p>3. Naturalizm w prozie europejskiej</p>	<p>Dokonuje przeglądu i komentarzy dotyczących powieści i ocenia ich trafność.</p> <p>Określa kompozycję powieści, w której zdarzenia, fakty, wypowiedzi stanowią same w sobie komentarz.</p> <p>Charakteryzuje główną bohaterkę Annę.</p> <p>Formułuje hipotezy, dlaczego miłość niszcząca jest częstym ujęciem tego uczucia.</p> <p>Ukazuje wewnętrzną walkę Anny — konieczność wyboru między byciem matką a kochanką, macierzyństwem a kobiecością (swoje wypowiedzi popiera fragmentami utworu).</p>
<p>Gustaw Flaubert „<i>Pani Bovary</i>” 1. Edukacja sentymentalna Emmy. 2. Poezja marzeń a proza życia.</p> <p>Emil Zola „<i>Germinal</i>” (fragmenty) 1. Problematyka proletariacka w utworze.</p> <p>Cechy naturalizmu jako prądu literackiego. Europejskie wzory naturalizmu G. Flaubert, E. Zola.</p>	<p>Charakteryzuje główną bohaterkę powieści Emmę Bovary.</p> <p>Wie, co oznacza termin bovaryzm.</p> <p>Określa stosunek pisarza do stworzonej przez siebie postaci.</p> <p>Wymienia wyznaczniki prądu naturalistycznego.</p> <p>Rozpoznaje elementy naturalizmu w czytany tekście.</p> <p>Tłumaczy tytuł utworu.</p> <p>Wyróżnia wątki powieści.</p> <p>Charakteryzuje Stefana Lautiera i ocenia jego postępowanie.</p>

1	2
<p>Charakterystyka środowiska proletariackiego i burżuazji. Strajk jako symboliczna wizja lepszej przyszłości, którą trzeba stworzyć drogą rewolucji proletariackiej.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Pojęcie realizmu pisarzy epoki pozytywizmu. Twórcy nowoczesnej powieści realistycznej w zachodniej Europie. Realizm w prozie rosyjskiej. Naturalizm w twórczości E. Zoli. Pojęcia: bowaryzm, bohater realistyczny, realizm szczegółu, scjentyzm, utylitaryzm, praktycyzm. Topos miłości ojcowskiej w literaturze realizmu.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przybliżenie wielkich osobowości prozy realistycznej. Najważniejsze powieści europejskiego realizmu i ich znaczenie w powszechnej literaturze.</p> <p>V Rozdział</p> <p>Wartości i postawy w programie polskiego pozytywizmu 1. Warunki kształtowania się programu polskiego pozytywizmu — rola Szkoły Głównej. Młodzi pozytywiści. Hasła programowe. Wzorce osobowe w polskiej rzeczywistości popowstaniowej. 2. Publicystyka o wyrażeniu programowymi, pozytywistycznym charakterze.</p>	<p>Praca twórcza</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uzasadnij, co to jest bowaryzm i jakiej powieści zawdzięczamy ten termin? 2. Ocenę postępowanie głównego bohatera „<i>Zbrodni i kary</i>” 3. Mój stosunek do tytułowej bohaterki Anny Kareniny — ocenę jej postępek... <p>Aktywnie słucha wykładu. Pracuje z podręcznikiem. Odnajduje postawy i wartości pozytywistyczne u bohaterów lektur z poprzednich klas. Określa pojęcia: praca u podstaw, praca organiczna, tolerancja, liberalizm, demokratyzm, emancypacja. Interpretuje hasło pracy organicznej, odwołując się do przykładu z artykułu.</p>

1	2
<p>Bolesław Prus <i>„Szkic programu w warunkach obecnego rozwoju społeczeństwa”</i></p> <p>Aleksander Świątochowski <i>„My i wy”</i></p> <p>Społeczeństwo jako organizm — egzemplifikacja hasła pracy organicznej. Pomyślność jednostki, harmonia działań, użyteczność — warunki rozwoju społecznego.</p> <p>Pozytywiści a romantycy. Atak „młodych”, zarzuty „starych” wobec pozytywistów i ich odpowiedź.</p> <p>Konfrontacja konfliktu ze sporem romantyków z klasykami.</p> <p>Program literacki polskiego pozytywizmu.</p> <p>Nowe gatunki: felieton, kronika, list z podróży.</p> <p>Język ezopowy. Postulat społecznej użyteczności, zwrot ku prozie.</p> <p>Nowe gatunki — felieton.</p> <p>B. Prus <i>„Bez tytułu”</i> (fragment kroniki)</p> <p>W. Pisarska <i>„Zanim zaczniesz pisać”</i> Felietonistyka Prusa.</p> <p>Kpina z cech narodowych — mal-kontenctwa, zawiści.</p> <p>Formy pracy dziennikarskiej. Od-różnienie faktów od opinii.</p> <p>Felietony uczniów na temat postaw, cech młodego pokolenia. Ocena prac.</p>	<p>Zabiera głos w dyskusji na temat aktualności postulatu.</p> <p>Formuluje argumenty i kontrargu-menty stron sporu.</p> <p>Polemizuje z tezami A. Świątochowskiego lub je potwierdza.</p> <p>Przedstawia wiadomości o felie-tonach B. Prusa lub listach z pod-róży H. Sienkiewicza na podstawie samodzielnej lektury.</p> <p>Notuje w różnych formach.</p> <p>Określa swoje stanowisko wobec obowiązków artysty i jego dzieła.</p> <p>Zabiera głos w dyskusji (<i>za</i> lub <i>przeciw</i>) na temat sztuki społecznie użytecznej.</p> <p>Analizuje wpływ mesjanizmu na świadomość Polaków dawniej i dziś.</p> <p>Przypomina pojęcia: felieton, kro-nika.</p>

1	2
<p>Wartości teoretyczne Znaczenie publicystyki w formowaniu nowych postaw pozytywistycznych. Porównywanie i zestawienie dwóch epok romantyzmu i pozytywizmu. Felieton, reportaż, rola prasy w szerzeniu haseł nowej epoki.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Rozwój polskiej publicystyki w epoce pozytywizmu; jej różnorodność tematyki i form nowoczesnego reportażu i felietonu.</p> <p>VI Rozdział</p> <p>Nowela pozytywistyczna</p> <p>1. Nowela właściwa, nowela — opowiadanie. Tematyka nowel: niedola dziecka wiejskiego i biedoty miejskiej, potrzeba scjentyzmu, pracy u podstaw, nierówność społeczna, problem żydowski. Portrety bohaterów — kontrast, idealizacja. Heroizm powstańców, apoteoza czynu. Wizja przyszłości. Interpretacja tytułu.</p> <p>2. Eliza Orzeszkowa „<i>Gloria victis</i>” Antropomorfizacja nowel.</p>	<p>Charakteryzuje postawy bohaterów felietonu. Analizuje tematykę, styl, język. Wykrywa cechy felietonu. Redaguje felieton.</p> <p>Przypomina treść nowel poznanych w poprzednich klasach.</p> <p>Charakteryzuje bohatera wcielając się w jego rolę. Objaśnia funkcję dialogu (historią) a wiatrem (naturą).</p>

1	2
<p>Uniwersalność przesłań. Osiągnięcia w zakresie konstrukcji narracji.</p> <p><i>Reprodukcja A. Grottgera „Puszcza” z cyklu „Lituania”</i></p> <p>3. Maria Konopnicka <i>„Mendel Gdański”</i> Tematyka żydowska w literaturze.</p> <p>Psychologiczny portret Mendla. Stosunek Polaków do Żydów. Idea utworu. Literatura ponad narodowymi podziałami, przeciw ksenofobii.</p> <p><i>„Miłosierdzie gminy”</i> Chwalebne cele a rzeczywiste cele działań mieszkańców. Teoria w mowie radcy a praktyka licytacji. Tragizm losu głównego bohatera. Funkcja stylizacji Kunzla na Chrystusa.</p> <p>4. Bolesław Prus <i>„Kamizelka”</i> Klasyczna konstrukcja noweli — „teoria sokoła”.</p> <p>Obraz uczucia małżonków — kłamstwo w imię miłości, oszukiwanie chorego. Pesymistyczny obraz świata i nadzieja w finale noweli.</p> <p>5. Henryk Sienkiewicz <i>„Szkice węglene”</i> Negatywne zjawiska w życiu społecznym.</p>	<p>Odczytuje intencje autorki. Wskazuje wyróżniki stylu i języka (patos, emocjonalność, liryzm, nastrojowość, poetyckość).</p> <p>Porównuje obraz malarski z obrazem poetyckim.</p> <p>Analizuje sposób budowania portretu literackiego. Porównuje umysłowość i mentalność Mendla i zegarmistrza.</p> <p>Odnajduje elementy języka ezopowego w opisie powstania. Wykrywa związek noweli z programem pozytywistycznym. Objaśnia pojęcia: peryfraza, ksenofobia, aluzja, język ezopowy.</p> <p>Charakteryzuje bohaterów w świetle wypowiedzi. Wykrywa elementy stylizacji. Samodzielnie interpretuje finał i tytuł.</p> <p>Stawia hipotezę dotyczącą miejsca akcji. Uczestniczy w dyskusji: Czy kłamstwo może być wartością?</p>

1	2
<p>Tragiczne losy rodziny. Pesymizm, czarny obraz rzeczywistości. Indywidualizacja postaci. Tragizm i komizm. Odmiana opowiadania: luźna kompozycja, dygresja i epizody.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Nowela właściwa, nowela — opowiadanie. Problem bohatera z ludu. Pojęcia: ksenofobia, aluzja, język ezopowy. Stylizacja, język i kompozycja noweli. Kontekst opracowania tematu Osiągnięcia nowelistyki pozytywistycznej.</p> <p>VII Rozdział</p> <p>Pozytywizm — epoka powieści</p> <p>Eliza Orzeszkowa <i>„Nad Niemnem”</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czas i przestrzeń w powieści. 2. Charakterystyka mieszkańców dworu i zaścianka. 3. Pozytywistyczny etos pracy. 4. Wymiar patriotyczny, społeczny i obyczajowy powieści. <p>Dwa plany czasowe. Dwór i zaścianek. Praca — miernikiem wartości człowieka. Nauka przeszłości — funkcja dwóch mogił.</p>	<p>Broni swego stanowiska, rzeczowo argumentuje. Przywołuje inne znane nowele zbudowane według „teorii sokoła”. Analizuje narrację, dostrzegając liryzm, humor. Streszcza główny wątek. Interpretuje losy postaci w kontekście historycznym utworu. Wykrywa różne sposoby indywidualizacji postaci, elementy karykatury.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W jaki sposób pisarze pozytywistyczni wołają o walkę z nędzą i nieszczęściem? 2. Problem żydowski i równouprawnienie mniejszości narodowej. <p>Wykrywa związki między powieścią E. Orzeszkowej a epopcją A. Mickiewicza. Komentuje anachronizm wizji świata. Analizuje opisy dwóch mogił (symbolika, rola natury). Pracuje z tekstem, wykrywając racje bohaterów i analizując ich językowe portrety. Rozpoznaje sposoby mówienia o powstaniu (przemilczenia, aluzje, peryfrazy).</p>

1	2
<p>Konflikty rodzinne (mąż — żona, rodzice — dzieci). Realizm powieści. Ocena romantycznej przeszłości: ośmieszenie schematów postaw (Emilia, Zygmunt), idealizacja powstania 1963 roku. Pozytywna i społeczna rola mezaliansu. Pogłębienie demokratyzmu i kultury pracy jako źródła zdobyczy cywilizacji.</p> <p>5. Film „<i>Nad Niemnem</i>” w reż. Z. Kuźmińskiego Powieść a film.</p> <p>Henryk Sienkiewicz „<i>Potop</i>”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powieść historyczna — połączenie typu walterskotowskiego z dokumentalnym. 2. Motyw romansu i przygody w powieści. 3. „<i>Potop</i>” jako dzieło synkretyczne. <p>Geneza i tendencja utworu. Postawa różnych warstw społeczeństwa wobec najazdu szwedzkiego a układ zdarzeń. Ocena przyczyn klęski Rzeczypospolitej. Rekonstrukcja historii czy optymistyczny narodowy mit? Ocena sarmatyzmu. Sposoby kreowania bohaterów. Andrzej Kmicic jako wzór osobowy Polaka. Onufry Zagłoba jako synteza cech polskiej szlachty. Wpływy schematów literackich na kształt postaci.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Problemy związane z adaptacją powieści historycznych. 	<p>Wykrywa tezy autorki, dowodzi je odwołując się do tekstu.</p> <p>Wyraża swoją opinię o adaptacji filmowej.</p> <p>Wyjaśnia sens końcowej wypowiedzi Zagłoby w kontekście tendencji „Trylogii”.</p> <p>Pracuje z tekstem w grupach w celu scharakteryzowania bohatera zbiorowego.</p> <p>Korzysta z literatury fachowej badając Sienkiewiczowską wizję historii.</p> <p>Wskazuje pozytywne i negatywne aspekty sarmatyzmu.</p> <p>Porównuje postaci Kmicica, Soplicy, wskazując cechy wspólne i różne.</p> <p>Wykrywa elementy baśniowe, homeryckie, romansowe, z eposu rycerskiego w konstrukcji postaci.</p> <p>Wyszukuje porównania homeryckie i inne środki.</p> <p>Wyraża swój sąd na temat filmów.</p>

1	2
<p>Filmowe wersje powieści historycznych Henryka Sienkiewicza <i>„Potop”</i> <i>„Ogniem i mieczem”</i> W reż. J. Hoffmana <i>„Quo vadis”</i> W reż. J. Kawalerowicza</p> <p><i>Reprodukcje:</i> Henryk Siemiradzki <i>„Dirce chrześcijańska”</i> <i>„Pochodnie Nerona”</i></p> <p>5. Historia Polski w obrazach. Tendencje „ku pokrzepieniu serc” w malarstwie J. Matejki.</p> <p>Jan Matejko <i>„Stańczyk”</i> W. Kossak <i>„Olszynka Grochowska”</i></p> <p>6. Tezy W. Gombrowicz dotyczące roli powieści Henryka Sienkiewicza. <i>„Sienkiewicz”</i></p> <p>Bolesław Prus <i>„Faraon”</i> 1. Problematyka psychologii władzy i rządzenia. Akcja powieści w starożytnym Egipcie. Powieść historyzoficzno-polityczna. Uniwersalne wartości łączące dawne cywilizacje ze współczesną.</p> <p>2. Porównanie powieści z filmem</p>	<p>Ocenia adaptację filmową — udana, nieudana.</p> <p>Posługuje się pojęciami dotyczącymi filmu.</p> <p>Dostrzega korespondencję sztuk.</p> <p>Wyróżnia podobieństwa literackiej, malarskiej, filmowej wizji.</p> <p>Analizuje obraz, uwzględniając technikę malarską, kompozycję, gamę barw, rolę światła.</p> <p>Bada idee i funkcję obrazów.</p> <p>Potwierdza sąd lub polemizuje z W. Gombrowiczem, posługując się rzeczowymi argumentami.</p> <p>Bada czytelność powieści H. Sienkiewicza współcześnie (ankieta, analiza danych z biblioteki).</p> <p>Opowiada o problematyce utworu podejmującej temat psychologii władzy i rządzenia.</p> <p>Śledzi przebieg zdarzeń, który dowodzi, że postęp w dziejach dokonuje się mimo klęsk jednostek.</p> <p>Charakteryzuje Ramzesa XIII.</p> <p>Analizuje specyfikę filmu.</p>

1	2
<p>Film „Faraon” w reż. J. Kawalerowicza</p> <p>3. Człowiek wobec biegu wydarzeń.</p> <p>B. Prus „Z legend dawnego Egiptu” Wizja historii B. Prusa. Mechanizm władzy. Sprawy społeczne i racje serca.</p> <p>Bolesław Prus „Lalka”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nowatorska struktura utworu. 2. Obraz struktury ówczesnego społeczeństwa, sytuacji i przemian warstw społecznych. 3. Wielka powieść o miłości. <p>Opinie uczniów o powieści. Tematy i problemy w utworze. Portret Izabeli: cechy indywidualne i typowe dla arystokratki. Portret Wokulskiego: biografia, analiza złożonej osobowości, rola miłości, blaski i cienie kariery. Trzy pokolenia idealistów. Obraz środowisk społecznych, ich reprezentanci. Cechy powieści realistycznej. Rzecki jako humorysta, gawędziarz, krytyczny obserwator, filozof. Ocena postaci. Wizerunek Żydów w powieści.</p> <p><i>Reprodukcja:</i> A. Gierymski „Żydówka z cytrynami”</p>	<p>Porównuje dwa ujęcia historii w utworach pozytywistycznych. Analizuje typ narracji w prozie.</p> <p>Formułuje problemy do omówienia. Uczestniczy w dyskusji, argumentuje sądy cytatami.</p> <p>Indywidualnie pracuje z tekstem (fragmenty).</p> <p>Pracuje w grupie, charakteryzuje wskazaną postać.</p> <p>Syntezuje wiadomości w celu zrekonstruowania wizerunku grupy społecznej.</p> <p>Interpretuje zakończenia powieści. Formułuje pytania, na które B. Prus próbował odpowiedzieć.</p> <p>Przygotowuje i przeprowadza konkurs klasowy: „I kto to mówi?”</p> <p>Określa pojęcia: fabuła, akcja, retrospekcja, iluzja, deziluzja, narrator subiektywny, narrator auktorialny, narrator personalny.</p> <p>Na podstawie reprodukcji ukazuje obraz środowiska społecznego i objaśnia realia życia codziennego klasy robotniczej.</p>

1	2
<p>Michał Bałucki <i>„Dom otwarty”</i></p> <p>1. Dramat niespełnionych nadziei w wymiarze politycznym, ideologicznym, egzystencjalnym.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Naturalizm w powieści polskiej. Powieść historyczna. Poetyka powieści realistycznej. Pojęcia: retrospekcja, iluzja, deziluzja, narrator: subiektywny, auktorialny, personalny, ksenofobia. Stylistyka wybranych fragmentów lektur (naśladownictwo mowy potocznej, elementy prowincjalne, gwarowe).</p> <p>Kontekst opracowania tematu Nowelistyka i proza realistyczna jako dominujące gatunki w pozytywizmie. Ukazanie w nowelach obrazu środowiska wiejskiego i miejskiego. Światopogląd twórców powieści — powieść powinna pouczać, przedstawiony w powieści świat jest efektem uważnej obserwacji i analizy rzeczywistości.</p> <p>VIII Rozdział Poezja czasów niepoetyckich 1. Programowy utwór „niepoetyckiej epoki”. 2. Liryka miłosna A. Asnyka.</p> <p>Adam Asnyk <i>„Sonet XIII”, „Do młodych”</i></p>	<p>Określa okoliczności czas powstania utworu. Charakteryzuje bohaterów, podkreśla wady mieszczańskiego środowiska. Objasnia pojęcie „bałuczyna”.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na przykładzie jednej wybranej pierwszoplanowej postaci w <i>„Lalce”</i> B. Prusa omów sposoby charakteryzowania bohatera w powieści realistycznej. 2. Udowodnij, że E. Orzeszkowa w <i>„Nad Niemnem”</i> portretuje różne charaktery ludzi w różnym wieku, różnego pochodzenia i stanu majątkowego. 3. Dlaczego powieści H. Sienkiewicza stały się czytelnym bestsellerem? (Przeanalizuj <i>„Potop”</i>). 4. Udowodnij, że postać Teofila Różyca jest jednym z najwcześniejszych w literaturze polskiej portretów dekadenta. 5. Jakie wnioski na temat przebiegu historii — pesymistyczne czy optymistyczne — zawiera powieść B. Prusa o władcy Egiptu? <p>Formułuje tezy w formie równoważników zdań bogatych treściowo. Wskazuje cechy poetyki, zwłaszcza dyskursywność, kolokwialność.</p> <p>Samodzielnie analizuje wiersz.</p>

1	2
<p>„<i>Ach jak mi smutno</i>” Wiecznie żywa przeszłość. Inspirująca rola tradycji. Rola wybitnych jednostek. Dorobek narodowy — wysiłek wielu pokoleń. Poglądy, wzory i postawy pozytywistyczne w poezji. Stosunek do romantyzmu. Względność wszelkiej idei, przemijanie jako nieodwracalny proces. „Prawdziwa mądrość” w dobie zmierzchu idealizmu. Miłość jako uczucie destrukcyjne, niszczące. Klęska miłosna na wymiar ogromnej katastrofy, jest przyczyną utraty marzeń, powoduje uczucie smutku.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liryka nawiązująca do tradycji romantycznej. 2. Nurt liryki intymnej. <p>Maria Konopnicka „<i>W Weronie</i>” „<i>Kubek</i>” Nawiązanie do tradycji romantycznej. Temat szekspirowski. Przykład liryki intymnej. Historia kubka, który ma magiczną moc.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Poezja pozytywistyczna i postromantyczna. Asnyk — poeta programowy — apel</p>	<p>Redaguje wypowiedź interpretacyjną i porównawczą („<i>Do młodych</i>” a „<i>Oda do młodości</i>”).</p> <p>Wyszukuje fragmenty, które mówią o nastrojach dekadencjonalnych.</p> <p>Określa wydźwięk wiersza i popiera swoją wypowiedź cytataми z utworu.</p> <p>Utwór „<i>Do młodych</i>” zna na pamięć.</p> <p>Przypomina poznane utwory liryczne poetki.</p> <p>Porównuje dwa ujęcia legendy miłości Romea i Julii.</p> <p>Wyszukuje różne teksty kultury inspirowane historią kochanków.</p> <p>Opowiada treść wiersza o nieszcześliwej miłości.</p> <p>Określa funkcję zwyczajnego przedmiotu, który przypomina najpiękniejsze chwile życia dwojga kiedyś kochających się ludzi.</p> <p>Praca twórcza 1. Stosując kryteria historyczne i estetyczne spróbuj opisać poezję</p>

1	2
<p>do nadchodzących pokoleń, pesymistyczna konstatacja. Nurty w poezji Marii Konopnickiej: bunt, ludowość, kunszt.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Liryka jako wzór poezji prostej i komunikatywnej, dociera do nowego odbiorcy i zarazem utrzymuje ciągłość tradycji romantycznej. A. Asnyk i M. Konopnicka pozostają pod wpływem dziedzictwa romantycznego, biorąc zeń przede wszystkim te pierwiastki, które nie były w sprzeczności z kultem pracy oraz ideami postępu społecznego. Nurt refleksyjno-filozoficzny w poezji.</p>	<p>powstającą w okresie Pozytywizmu. 2. Człowiek w poezji Adama Asnyka.</p>

Literatura dla opanowania pamięciowego

Taras Szewczenko — „*Dumka*”, „*Testament*”
Aleksander Puszkina — „*Eugeniusz Oniegin*” (fragment)
Adam Mickiewicz — „*Oda do młodości*”, jeden sonet do wyboru
Juliusz Słowacki — „*Testament mój*”
Wincenty Pol — „*Pieśń o ziemi naszej*” (fragment)
Adam Asnyk — „*Do młodych*”
Maria Konopnicka — „*Kubek*”
Do wyboru o większym rozmiarze utworów.

Literatura uzupełniająca

(utwory przeznaczone dla samodzielnego czytania przez uczniów)

C. Godebski — „*Wiersz do legionów polskich*”
Johann Wolfgang Goethe — „*Cierpienia młodego Wertera*”, „*Faust*”
Friedrich Schiller — „*Rękawiczka*”
James Macpherson — „*Pieśni Osjana*”
Walter Scott — „*Waverley*” (fragment)
Edward Stachura — „*Wędrowną życie jest człowieka*”
George Gordon Byron — „*Giaur*”

Victor Hugo — „Nędznicy” (fragmenty)
Aleksander Puszkina — „Eugeniusz Oniegin”
Aleksander Gribojedow — „Mądremu biada”
Nikołaj Gogol — „Rewizor” (fragmenty)
Michał Lermontow — „Demon” (fragmenty)
Taras Szewczenko — „Dumka”, „Testament”
Adam Mickiewicz — „Ballady i romanse” (wybrane), „Dziady”, „Sonety krymskie” (wybrane), „Konrad Wallenrod”, „Pan Tadeusz”, „Liryki lozańskie” (jedna do wyboru), „To lubię”, „Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego (proza biblijna)
Juliusz Słowacki — „Liryki” („Testament mój”, „Rozłączenie”, „Rzym”, „Anioł ognisty”), „Hymn”, „Grób Agamemnona”, „Oda do wolności”, „Kordian”, „Beniowski”, „Podróż do Ziemi Świętej” (fragmenty), „Wyjazd do Neapolu” (fragment).
Zygmunt Krasiński — „Nie — Boska komedia”, „Psalm wiary”
Aleksander Fredro — „Śluby panieńskie”
Cyprian Kamil Norwid — „Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie”, „Fortepian Szopena”, „W Weronie”, „Bema pamięci żałobny — rapsod”, „Vade mecum” („Klaskaniem mając ...”, „Do czytelnika”)
Józef Bohdan Zaleski — „Dumka Mazepy”
Seweryn Goszczyński — „Zamek kaniowski” (fragmenty)
Antoni Malczewski — „Maria” (fragmenty)
Wincenty Pol — „Pieśń o ziemi naszej”
Władysław Syrokomla — „Lalka”
Teofil Lenartowicz — „Złoty kubek”
Kornel Ujejski — „Maraton”
Józef Ignacy Kraszewski — „Ulana” (fragmenty)
Honoriusz Balzak — „Ojciec Goriot”
Antoni Czechow — „Po powrocie z teatru”, „Kameleon”
Iwan Bunin — „Meteor”
Fryderyk Stendhal — „Czerwone i czarne”
Fiodor Dostojewski — „Zbrodnia i kara”
Gustaw Flaubert — „Pani Bovary”
Lew Tołstoj — „Anna Karenina” (fragmenty), „Na balu”
Emil Zola — „Germinal” (fragmenty)
Eliza Orzeszkowa — „Gloria victis”, „Nad Niemnem”
Maria Konopnicka — „Mendel Gdański”, „Miłosierdzie gminy”, „Wiersze” („W Weronie”, „Kubek”)
Bolesław Prus — „Kamizelka”, „Faraon”, „Lalka”, „Z legend dawnego Egiptu”
Henryk Sienkiewicz — „Szkice węglem”, „Potop”, „Ogniem i mieczem”, „Quo vadis”
W. Gombrowicz — „Sienkiewicz”
Adam Asnyk — „Liryka” (Do młodych”, „Sonet XIII”, „Ach, jak mi smutno”)

Materiał dydaktyczny (reprodukcje, filmy)

Reprodukcje:

Philip Otto Runge — „*Nas troje*”
Pierre-Paul Prud'hon — „*Józefina z Malmaison*”
Francisco Goya y Lucientes — „*Pogrzeb sardyńki*”
Joseph Mallord William Turner — „*Zachodzące słońce nad jeziorem*”
John Constable — „*Zatoka Weymouth*”
Teodore Gericault — „*Tratwa Meduzy*”
Johann Heinrich Füssli — „*Koszmar*”
William Blake — „*Anioł dobra i duch zła walczący o dziecko*”
Walenty Wańkowicz — „*Portret Adama Mickiewicza na Judahu skale*”
Maciej Gaszyński — „*Słowacki na piramidach*”
Gaspar David Friedrich — „*Wędrowiec*”
Leon Wyczółkowski — „*Kurhan na Ukrainie*”
Józef Chełmoński — „*Kozak na koniu*”
Gustave Courbet — „*Dzień dobry panie Courbet*”
Artur Grottger — „*Puszcza*”
Henryk Siemiradzki — „*Drice chrześcijańska*”, „*Pochodnie Nerona*”
Jan Matejko — „*Stańczyk*”
Wojciech Kossak — „*Olszynka Grochowska*”
Aleksander Gierymski — „*Żydówka z cytrynami*”, „*Piaskarze*”

Filmy:

„*Pan Tadeusz*” — reż. A. Wajda
„*Nad Niemnem*” — reż. Z. Kuźmiński
„*Potop*”, „*Ogniem i mieczem*” — reż. J. Hoffman
„*Qvo vadis*”, „*Faraon*” — reż. J. Kawalerowicz

Podstawowe rodzaje ustnych i pisemnych prac z literatury w 10 klasie

Wyraźne czytanie utworów literackich.

Układanie planu samodzielnej ustnej i pisemnej wypowiedzi.

Komentowanie fragmentów z utworów literackich.

Ustne i pisemne wypracowanie-rozważanie problematyki przerabianego utworu (w tym indywidualna, porównawcza, grupowa charakterystyka), a także wypracowanie-rozważanie na temat przerobionego utworu publicystycznego.

Udział w dialogu podczas omawiania utworu literackiego.

Plan i tezy artykułu krytyki literackiej.

Referat i odczyt na temat literacki (według jednego lub kilku źródeł).

Recenzja na temat przeczytanej książki, obejrzanego filmu, programu telewizyjnego, spektaklu (z motywacją swojego stosunku do bohaterów i zdarzeń utworu).

Podstawowe wymagania dotyczące wiedzy i umiejętności uczniów 10 klasy

Uczniowie powinni znać:

- *ważne fakty z życia i twórczości poznawanych pisarzy;*
- *fabułę, właściwości kompozycji, systemy obrazów poznawanych utworów;*
- *ocenę utworów w artykułach krytyki literackiej;*
- *podstawowe cechy pojęć: artystyczny obraz, literacki typ, romantyzm, realizm, pozytywizm, powieść realistyczna, historyczna, obyczajowa, psychologiczna, dramatyczny konflikt, indywidualny styl pisarza;*
- *teksty proponowane przez program do opanowania pamięciowego.*

Uczniowie powinni umieć:

- *analizować przerabiany utwór biorąc pod uwagę jego artystyczną odrębność;*
- *wyraźnie czytać utwór literacki;*
- *określać przynależność utworu do literackiego rodzaju (epika, liryka, dramat);*
- *ukazywać główną problematykę utworu;*
- *określać ideowo-artystyczną rolę elementów fabuły, kompozycji, systemu obrazów i językowych środków artystycznych;*
- *komentować fragmenty (epizody, sceny) literackiego tekstu z wyrażeniem swojego stosunku do przedstawionej treści;*
- *uzasadniać swój stosunek do utworu i bohaterów;*
- *brać udział w dialogu podczas omawiania oddzielnego utworu literackiego;*
- *przygotować informację, referat, odczyt na literacki temat na podstawie jednego lub kilku źródeł;*
- *napisać recenzję na przeczytaną książkę, a także na utwór z innego rodzaju sztuki, powiązany z literaturą.*

XI KLASA

(140 godzin w ciągu roku; 4 godziny tygodniowo;
5 godzin rezerwowych)

Treść materiału nauczania	Państwowe wymagania dotyczące poziomu ogólnokształcącego przygotowania ucznia
1	2
<p>Wstęp 1. Atmosfera Młodej Europy.</p> <p>EPOKA MŁODEJ POLSKI</p> <p>I Rozdział Przełom antypozytywistyczny</p> <p>1. Ramy czasowe. Różne nazwy epoki. Poczucie cywilizacji i kultury. Filozoficzne źródła — poglądy A. Schopenhauera, F.W. Nietzschego, H. Bergsona. Podstawy życiowe dekadentyzmu, bunt modernistyczny, indywidualizm. Apologia sztuki, konflikt między artystą a filistrem. Odrodzenie tendencji romantycznych.</p> <p>2. Młodopolskie manifesty. Z. Przesmycki <i>„Maurycy Maeterlinck i jego...”</i></p>	<p>Zdobywa dojrzałość intelektualną przejawiającą się w świadomym korzystaniu z wiedzy o literaturze i kulturze w interpretacji dzieł literackich i w odbiorze tekstów kultury.</p> <p>Bierze udział w dyskusji, korzystając z wiadomości poznanych w klasie dziesiątej.</p> <p>Wyjaśnia nazwy epoki. Słucha wykładu, notując. Analizuje związki między światopoglądem romantycznym i modernistycznym. Zna pojęcia: modernizm, neoromantyzm, schopenhaueryzm, bergsonizm, nietzscheanizm.</p> <p>Odczytuje główne tezy w poszczególnych manifestach.</p>

1	2
<p>A. Górski <i>„Młoda Polska”</i> S. Przybyszewski <i>„Confiteor”</i></p> <p>Program sztuki symbolicznej. Symbol a alegoria. Spór o sztukę „narodową” w czasach bankructw i idei przewrotu wartości. Od życia społecznego i utylitaryzmu ku życiu duszy jednostki i estetyzmowi. Postulat nieograniczonej wolności artysty „sztuki dla sztuki”.</p> <p>5. Impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm w sztuce i w malarstwie. <i>Reprodukcje obrazów:</i> W. Podkowiński <i>„W ogrodzie”</i> W. Weiss <i>„Demon”</i> E. Munch <i>„Krzyk”</i> <i>„Dziewczeta na moście”</i> C. Monet <i>„Impresja wschodzącego słońca”</i>, <i>„Kobieta z parasolką”</i> A. Renoir <i>„Śniadanie wioślarzy”</i> C. Pissaro <i>„Bulwar Montmartre”</i> A. Böcklin <i>„Wyspa umarłych”</i></p>	<p>Wybiera najważniejsze myśli i je interpretuje. Wyszukuje filozoficzne inspiracje poglądów S. Przybyszewskiego. Analizuje słownictwo, stylistykę manifestu, wykrywa elementy stylizacji biblijnej. Bierze udział w dyskusji na temat funkcji sztuki w czasach romantyzmu, pozytywizmu, modernizmu. Dyskutuje na temat aktualności tez krytyków młodopolskich. Analizuje wybrane teksty kultury masowej. Redaguje rozprawkę dotyczącą funkcji sztuki dawniej i dziś. Dyskutuje na temat zadań sztuki: autonomiczność i estetyzm czy społeczna użyteczność. Wyjaśnia pojęcia: symbolizm, sztuka dla sztuki.</p> <p>Analizuje wskazaną reprodukcję obrazu, rozpatrując styl. Dopisuje dialog lub fabułę do postaci i sytuacji przedstawionej na obrazie. Samodzielnie analizuje obraz impresjonistyczny. Czyta tekst z notowaniem. Odnajduje cechy stylu secesyjnego w analizowanych dziełach sztuki. Wymienia główne motywy i wątki sztuki modernizmu. Nazywa kierunki w sztukach malarskich i określa ich zadanie na zasadzie porównania.</p>

1	2
<p>G. Klimt <i>„Pocałunek”, „Judyta”, „Salome”</i> J. Pankiewicz <i>„Targ na kwiaty w Paryżu”</i> J. Malczewski <i>„Melancholia”, „Śmierć”</i> A. Hutnikiewicz <i>„Główne motywy i wątki sztuki modernizmu”</i></p> <p>Impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm — nowe kierunki w sztukach plastycznych.</p> <p>Wybitni twórcy i ich dokonania. Wpływ sztuk pięknych na literaturę. Secesyjne zainteresowanie motywami fauny i flory. Portrety kobiece.</p> <p>6. Nowe zjawiska kultury artystycznej i literackiej. T. Żeleński (Boy) <i>„O bardzo niegrzecznej literaturze”, „Cygan nieznaną”</i></p> <p>W. Berent <i>„Próchno”</i> (fragmenty)</p> <p>Cyganeria artystyczna, kawiarnia literacka, kabaret. Strój, poza. Secesja w sztuce użytkowej. Narodziny polskiego filmu. Życie międzynarodowej cyganerii artystycznej. Funkcja impresjonizmu w opisie świata.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Nazwy epoki i jej granice czasowe.</p>	<p>Opisuje wygląd „kawiarenki literackiej”.</p> <p>Wskazuje elementy impresjonistyczne w opisie tańca.</p> <p>Określa środowisko cyganerii i jej bezpardonową „walkę z filistrem”.</p> <p>Projektuje program wycieczki po Krakowie śladami kultury młodopolskiej.</p> <p>Prace twórcze Jakie elementy systemu wartości</p>

1	2
<p>Przełom antypozytywistyczny i główne prądy literackie. Poglądy filozoficzne.</p> <p>Pojęcia: modernizm, neoromantyzm, symbolizm, sztuka dla sztuki, secesja.</p> <p>Kontekst opracowania tematu</p> <p>Usystematyzowanie wiedzy o początkach epoki przełomu XIX i XX wieku pozwalającej zrozumieć rzeczywistość historyczną, społeczną i artystyczną „pięknych czasów”.</p> <p>II Rozdział Poezja młodopolska</p> <p>1. Europejskie inspiracje poezji młodopolskiej.</p> <p>Poeci francuskiego modernizmu.</p> <p>Nowy dreszcz poezji Charles’a Baudelaire’a</p> <p>Ch. Baudelaire <i>„Do czytelnika”</i> <i>„Albatros”</i> <i>„Padlina”</i></p> <p>A. Rimbaud <i>„Statek pijany”</i> <i>„Śpiący w kotlinie”</i></p> <p>Ch. Baudelaire, P. Verlaine, A. Rimbaud — wybitni twórcy nowoczesnej poezji europejskiej, „poeci przeklęci”.</p> <p>Tragizm ludzkiej egzystencji: grzeszność, moralny upadek, atrofia woli, odwagi, poczucie nudy.</p> <p>Rezygnacja walki ze złem, śmierć duchowa.</p>	<p>i jakie zainteresowanie tematyczne Młodej Polski deklaruje Artur Górski?</p> <p>Po czyjej stronie stanąłbyś w sporze między zwolennikami sztuki „wyzwolonej i „służebnej”?</p> <p>Uzasadnij swoje stanowisko.</p> <p>Czy kategorie moralne są — twoim zdaniem — ważnym kryterium oceny dzieła literackiego?</p> <p>Wymienia środki wyrazu i objaśnia ich znaczenie w utworze — zasada analogii, metoda synestezji, muzyczność wiersza, psychizacja krajobrazu, odświętność języka.</p> <p>Porównuje styl życia i formy buntu poetów romantycznych i modernistycznych.</p> <p>Analizuje obrazy w wierszu jako ekwiwalenty stanów psychicznych.</p> <p>Wyjaśnia na przykładach estetykę brzydoty.</p> <p>Bada funkcjonowanie w literaturze motywu poety — ptaka.</p> <p>Wyraża swój sąd o sytuacji poety w świecie.</p> <p>Formułuje zalecenia dla poety na podstawie wiersza.</p> <p>Bada muzyczność tekstu.</p>

1	2
<p>Los poety w zmarniałym świecie, bezradność i śmieszność wśród ludzi — błaznów.</p> <p>Konfrontacja idealisty z rzeczywistością.</p> <p>Nowe techniki poetyckie — muzyczność.</p> <p>Topos wędrowki. Symbolika żeglugi, statku. Natura oceanu. Bogactwo i zmienność doznań. Synteza wrażeń. Plastyka obrazów.</p> <p>2. Poezja — świadectwem nastrojów końca wieku.</p> <p>K. Przerwa-Tetmajer „Koniec wieku XIX” „<i>Nie wierzę w nic</i>”</p> <p>Wyznanie dekadenta. Rejestracja świadomości człowieka schyłku wieku: brak sensu i celu życia, kryzys wartości i idei, niemoc, rozpacz.</p> <p>Ekwiwalent obrazowy przeżyć — szalony rzeźbiarz jako twórca i destruktor.</p> <p>3. Apoteoza sztuki. (1 godz.)</p> <p>K. Przerwa-Tetmajer „<i>Evviva l'arte</i>”</p> <p>E. Okuń „<i>Grajek (FiliSTRZY)</i>” (reprodukcja)</p> <p>Kult artysty i sztuki. Kontrast między artystą a filistrem. Duma, pragnienie sławy twórcy. Sztuka — jedyną wartością dla idealistów.</p>	<p>Stawia hipotezy dotyczące odczytania symboli, uzasadnia je. Analizuje motyw „homo viator”.</p> <p>Interpretuje teksty, formułując przesłanki i wnioski z nich wynikające. Analizuje funkcję pytań retorycznych.</p> <p>Wykrywa nawiązania do „Biblii”, do filozofii A. Schopenhauera.</p> <p>Charakteryzuje podmiot zbiorowy.</p> <p>Zestawia utwór z innymi tekstami realizującymi motyw „non omnis moriar”.</p> <p>Szuka związków między wierszem a filozofią epoki.</p> <p>Analizuje wiersz, badając wykładniki poetyki impresjonistycznej.</p>

1	2
<p>4. Liryka pejzażu i nastroju. K. Przerwa-Tetmajer „<i>Melodia mgieł nocnych</i>”</p> <p>Młodopolska synteza sztuk. Dynamika tańca mgieł. Synestezja w sposobie opisu wrażeń. Atmosfera hipnotycznego zauroczenia. Muzyczność w sferze słowno-obrazowej i dźwiękowej. Rejestracja impresji. Terapeutyczna funkcja kontaktu z naturą.</p> <p>5. Młodopolska wizja śmierci, nirwany, miłości. K. Przerwa — Tetmajer „<i>Hymn do Nirwany</i>” „<i>Ja, kiedy usta...</i>” S. Korab-Brzozowski „<i>O, przyjdź</i>” J. Malczewski „<i>Śmierć</i>” (reprodukcja) Poszukiwania lekarstwa na smutek i cierpienie. Formy młodopolskiego eskapizmu. Przemiany wizerunku śmierci w kulturze (znaki śmierci dawniej i dziś). Erotyzm młodopolski. Pesymistyczna koncepcja przeżyć erotycznych. Funkcja miłości w dobie dekadentyzmu: przejaw hedonizmu, forma terapii.</p> <p>6. Poetyka modernistyczna. Afirmacja życia, Franciszkanizm. J. Kasprówicz „<i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i>”</p>	<p>Wyszukuje różne przejawy muzyczności.</p> <p>Omawia korespondencję sztuk (wiersz — obraz).</p> <p>Zna pojęcia: pytanie retoryczne, nirwana, kontrast, impresja, muzyczność, synestezja.</p> <p>Interpretuje wiersze.</p> <p>Szuka związków między literackim i plastycznym wizerunkiem śmierci.</p> <p>Wypowiada się w formie ustnej i pisemnej.</p> <p>Dyskutuje nad problemem profanacji w sztuce, odwołując się do przykładów z kultury współczesnej (moda, plastyka).</p> <p>Zna pojęcia: eskapizm, hedonizm.</p> <p>Analizuje wiersz zgodnie ze wskazaniem.</p> <p>Bada zasadę cyklu.</p>

1	2
<p>„<i>Księga ubogich</i>”</p> <p>Impresjonistyczna technika obrazowania. Symbolika górskich roślin. Nastrojowość. Związek utworów z klimatem epoki.</p> <p>Poezja prostych, dobrych uczuć.</p> <p>Zgoda na naturalny porządek świata.</p> <p>Koncepcja życia w duchu chrześcijańskiej pokory i ludowego stoicyzmu.</p> <p>Rola klamry kompozycyjnej.</p> <p>Wizerunek szatana jako syntezy przeciwności.</p> <p>Ekspresjonistyczna kreacja wbrew tradycji biblijnej.</p> <p>7. Antydekadenckie wezwania.</p> <p>L. Staff „<i>Kowal</i>” „<i>Odrzućmyż raz ...</i>”</p> <p>Portret kowala. Symbolika jego postawy.</p> <p>Postulat aktywności twórczego oddziaływania na własny los.</p> <p>Związek sonetu z klimatem myślowym epoki.</p> <p>8. Afirmacja życia i program poetycki.</p> <p>L. Staff „<i>Życie bez zdarzeń</i>”, „<i>Przedśpiew</i>”, „<i>Ars poetica</i>”</p> <p>Refleksja nad własnym życiem, bilans doświadczeń.</p> <p>Zgoda na świat, harmonia z naturą.</p> <p>Klasyczna filozofia życia — postawa stoicka — epikurejska.</p>	<p>Prezentuje referat dotyczący tematu „Tatry w kulturze Młodej Polski”</p> <p>Parafrazuje wiersz, akcentując zane-gowane postawy ludzi.</p> <p>Opisuje język wypowiedzi, zwłaszcza dyskursywność.</p> <p>Stawia hipotezy interpretacyjne dotyczące symboliki obrazu pracującego kowala.</p> <p>Wyszukuje filozoficzne źródła kreacji silnej jednostki.</p> <p>Opisuje i komentuje postawę poety.</p> <p>Odnajduje aluzje do utworów J. Kochanowskiego, naśladowanie stylu poety.</p> <p>Wypowiada się pisemnie na temat: „Człowiek mądry to ...”</p> <p>Redaguje zalecenie dla młodego literata według L. Staffa.</p>

1	2
<p>Odwołanie do antyku i renesansu. Franciszkanizm. Program poetycki L. Staffa. Stosunek do odbiorcy. Zadania poezji.</p> <p>9. Debiut Bolesława Leśmiana. „<i>Usta i oczy</i>”, „<i>Zielona godzina</i>”</p> <p>Perwersyjny erotyzm, podkreślający równowartość marzenia miłosnego, poczucie przynależności człowieka do natury. Tęsknota do zatracenia się w przyrodzie, ziszczenie ludzkiego marzenia o nieśmiertelności.</p> <p>10. Poezja satyryczna.</p> <p>Tadeusz Boy-Żeleński „<i>O bardzo niegrzecznej literaturze polskiej i jej strapionej ciotce</i>”</p> <p>Wiadomości teoretyczne Antydekadenckie wezwania. Program poetycki dekadenta. Ekwiwalent przeżyć obrazowych. Aluzje do utworów poetów wczesnych epok. Retrospekcja, narracja pośrednia, narracja piętrowa. Związki między literaturą a filozofią, sztuką i muzyką epoki. Pojęcia: pytanie retoryczne, nirwana, kontrast, impresja, synestezja.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Wybitni przedstawiciele europejskiej inspiracji w poezji młodopolskiej</p>	<p>Porównuje założenia programowe L. Staffa i innego poety, np. J. Słowackiego.</p> <p>Analizuje treść wiersza.</p> <p>Wyszukuje doznanie zmysłowe, które jest kluczem miłosnej sytuacji w wierszu.</p> <p>Mówi o hierarchii ludzkich doznań i przeżyć na przykładzie wiersza „<i>Las</i>”</p> <p>Wyszukuje i objaśnia nagromadzone w celach parodystycznych chwytły poetyckie, obrazy i słownictwo.</p> <p>Wyszczególnia w treści wiersza hasła kulturowe, które są znamienne dla kultury modernistycznej.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cechy poezji modernistycznej na podstawie utworu J. Kasprowicza „<i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i>” 2. Pisemna wypowiedź na temat: „Człowiek mądry to ...”. Wykorzystaj refleksje L. Staffa ukazane w programie poetyckim. 3. Czy sądzisz, że teza Miriama o trwającej przez całe dzieje ludzkości walce zachowawczo nastawionej i takiej samej krytyki z wszelkimi objawami nowatorstwa w sztuce sprawdza się także

1	2
<p>w porównaniu do twórczości polskich poetów końca XIX wieku.</p> <p>III Rozdział Proza młodopolska</p> <p>Europejskie wzory prozatorskie. Kontynuacja realizmu. Powieści modernistyczne. Wybitni twórcy i ich osiągnięcia. Poetyka powieści.</p> <p>1. Absolutyzm etyczny Josepha Conrada w powieści „<i>Lord Jim</i>” Portret psychologiczny Jima: idealizm, maksymalizm życiowy, bezkompromisowość, marzycielstwo, niedojrzałość. Heroiczna etyka honoru, „mglisty ideał postępowania”. Uniwersalna problematyka utworu: bezsilność człowieka wobec losu, postawa w sytuacji ekstremalnej, godność. Konstrukcja narracji.</p> <p>2. Sztuka jest wartością wyższą niż zasady moralne według poglądu Oskara Wilde’a. „<i>Portret Doriana Graya</i>” (fragmenty)</p> <p>Pragnienie wiecznej młodości bohatera. Amoralne postępowanie, lekceważenie norm ograniczających wyjątkową jednostkę. Apologia sztuki i artysty. Relacja między estetyką i etyką.</p>	<p>współcześnie — podaj przykłady potwierdzające tę tezę lub jej zaprzeczające.</p> <p>Analizuje przeczytane fragmenty utworów, wyszczególnia problematykę, charakteryzuje bohaterów.</p> <p>Analizuje przyczyny i skutki zachowania się bohatera. Ocenia postępowanie bohatera. Uczestniczy w debacie na temat postaw młodych ludzi wobec świata i życia. Objaśnia terminy: retrospekcja, narracja pośrednia, narracja piętrowa.</p> <p>Omawia obraz malarski i porównuje z obrazem literackim; określa tematykę, nastrój. Formuluje refleksje nad społecznymi konsekwencjami hedonizmu.</p>

1	2
<p>3. Dramatyczny obraz powstania styczniowego.</p> <p>Stefan Żeromski „Rozdziobią nas kruki, wrony”</p> <p>Szymon Winnych jako ostatni bohater romantyczny.</p> <p>Postawa heroiczna a deheroizacja sceny śmierci.</p> <p>Naturalizm kulminacyjnej sceny.</p> <p>Symbol kruków i wron.</p> <p>Dramatyczny obraz powstania.</p> <p>Diagnoza przyczyn klęski — idea utworu.</p> <p>Film w reż. T. Chmielewskiego „Wierna rzeka”</p> <p>Analiza fragmentu filmu.</p> <p>Cel włączenia sceny z opowiadania „Rozdziobią nas ...”.</p> <p>Środki swoiste dla dzieła filmowego.</p> <p>Inne utwory S. Żeromskiego o tematyce powstańczej.</p> <p>4. Obraz miasta.</p> <p>Władysław Stanisław Reymont „Ziemia obiecana” (film w reż. A. Wajdy)</p> <p>Życie Łodzi i walka jej mieszkańców o przetrwanie.</p> <p>Trzej przyjaciele i konkurenci.</p> <p>Miasto — organizm — potwór.</p> <p>Barwne i ciemne strony egzystencji miejskiej.</p> <p>Interpretacja biblijnej formuły „ziemi obiecanej”.</p>	<p>Bada związki postaci z bohaterem romantycznym.</p> <p>Interpretuje utwór z uwzględnieniem kontekstu historycznego, literackiego.</p> <p>Przedstawia propozycje odczytania symboli.</p> <p>Porównuje realizację tematu powstania styczniowego w poznanych utworach.</p> <p>Analizuje rolę poszczególnych środków wyrazu w filmie.</p> <p>Prezentuje swoje wrażenia z kontaktu z dziełem filmowym.</p> <p>Syntezuje wiedzę.</p> <p>Ogląda fragmenty lub całość filmu.</p> <p>Opisuje kadry i sekwencje obrazów charakteryzujące rytm życia miasta.</p> <p>Syntezuje wiedzę, badając stosunek pisarzy XIX wieku do miasta.</p>

1	2
<p>5. Obraz wiejskiej społeczności.</p> <p>Władysław Stanisław Reymont “Chłopi” “Jesień”</p> <p>Kompozycja powieści. Czas biologiczny i sakralny. Porządek życia wiejskiego, hierarchia społeczności. Ziemia i praca jako wartość. Jednostka i gromada.</p> <p>Trzech narratorów. Dialektyzacja. Wpływy modernistyczne w realistycznej powieści. Mitologizacja życia chłopów. Realistyczny i mityczny wymiar postaci. Lipce jako axis mundi.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Poetyka powieści. Portret psychologiczny bohatera powieści. Synkretyzm powieści. Dialektyzacja, mitologizacja. Realistyczny i mityczny wymiar powieści.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Wybitni przedstawiciele europejskiej i polskiej prozy drugiej połowy XIX wieku.</p>	<p>Pracuje z podręcznikiem. Prezentuje wiadomości wynikające z własnych zainteresowań. Dokonuje sprawozdania z indywidualnej lektury. Pracuje z tekstem, wyraża sądy i je argumentuje. Porównuje obrazy pracy w powieści W.S. Reymonta, E. Orzeszkowej, S. Żeromskiego. Samodzielnie analizuje scenę śmierci Boryny. Bada wpływy różnych kierunków estetycznych na kształt powieści. Stawia hipotezy dotyczące walorów powieści nagrodzonej Nagrodą Nobla. Objaśnia wpływ poetyki na prozę młodopolską, ukazuje na przykładach cechy poetyki impresjonistycznej w powieści (subiektywizacja wiedzy o rzeczywistości, subiektywizacja narracji, ograniczenie roli fabuły, kompozycja otwarta, psychologizm).</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Co sądzisz o postaci doktora Judydy? Określ swoje stanowisko wobec jego przekonań i ideałów oraz sposobów działania i decyzji życiowych. 2. Bezsilność człowieka wobec losu na podstawie powieści J. Conrada „Lord Jim” 3. W. S. Reymont „Ziemia obiecana” — miasto, organizm, potwór. 4. Znajdź w dowolnym tomie „Chłopów” dowody współistnienia nar-

1	2
<p>IV Rozdział Dramat młodopolski</p> <p>1. Europejskie wzory dramaturgii symbolicznej i „Nowego teatru”.</p> <p>H. Ibsen „<i>Dzika kaczką</i>” Reforma w teatrze. Wielcy twórcy: G. Craig, K. Stanisławski. Dramat naturalistyczny, symboliczny, ekspresjonistyczny. Fałsz, gra pozorów a bezwzględna prawda w „<i>Dzikiem kaczkę</i>”.</p> <p>Gerhart Hauptmann „<i>Tkacze</i>” Ukazanie nędzarskiego życia, poczucia krzywdy i rewolucyjnego dążenia robotników niemieckich z fabryk włókienniczych.</p> <p>Antoni Czechow „<i>Wiśniowy sad</i>” Głęboki psychologizm i specyficzny klimat zbliżający do dramatu nastrojowego.</p> <p>2. Wpływ twórczości kompozytora Ryszarda Wagnera na polską dramaturgię.</p>	<p>ratorów: realistycznego, „wsiowego gaduły” i stylizatora młodopolskiego.</p> <p>Opowiada treść utworu przedstawiając zdumiewającą siłę symbolicznego i fatalistycznego nastroju, atmosferę dramatyczności i napięcia zawartego w statycznej, prawie nieruchomej sytuacji scenicznej.</p> <p>Wskazuje na naturalistyczne cechy dramatu, podkreśla obraz tragicznie beznadziejnej egzystencji ludzi zwykłych.</p> <p>Zwraca uwagę na sztukę przedstawienia zwykłych bohaterów, ich spraw codziennych w powszednich zdarzeniach.</p> <p>Uwydatnia popularność tej sztuki we współczesnych repertuarach teatralnych i uzasadnia to zjawisko.</p> <p>Uzasadnia wpływ R. Wagnera na tworzenie nowej, symbolicznej dramaturgii polskiej.</p>

1	2
<p>Muzyka z fragmentów oper R. Wagnera „<i>Złoto Renu</i>” „<i>Walkiria</i>” „<i>Zmierzch bogów</i>” Niemiecki kompozytor szczególnie ceniony jako twórca syntetycznego dzieła sztuki — widowiska teatral- nego, w którym elementy zaczerp- nięte z rozmaitych obszarów sztuki tworzą świadomie zakompono- waną i syntetyczną całość.</p> <p>3. Polskie arcydzieła dramatyczne.</p> <p>Koncepcja „teatru ogromnego” Sta- niława Wyspiańskiego. Spektakl jako synteza sztuk.</p> <p>Dramat symboliczny. Ideowy sens dramatu. Ludomania i dekadencja w dramacie. Stanisław Wyspiański „<i>Wesele</i>” Pierwowzory postaci, geneza dramatu. Polaków portret własny w akcie I : chłopi a inteligenci. Realistyczna komedia obyczajowa. Osoby dramatu i sceny wizyjne W akcie III: rodowód i funkcja. Rozrachunek S. Wyspiańskiego ze współczesnymi w akcie III: nie- dojrzałość obu warstw. Symbole i sceny symboliczne. Cechy dramatu. Wesele wobec tradycji literackiej. Malarstwo i muzyka w dramacie. „<i>Wesele</i>” wobec tradycji literackiej. Malarstwo i muzyka w dramacie.</p>	<p>Słucha muzyki i tworzy w wyobraźni obrazy naturalistyczne, zawiera- jące symbole oddziałujące na różne sfery wrażliwości estetycznej od- biorcy.</p> <p>Wyszukuje wiadomości z różnych źródeł.</p> <p>Posługuje się słownictwem fachowym: inscenizacja, teatr aktora, reżysera.</p> <p>Bada kontekst macierzysty utworu. Pracuje w grupie, charakteryzując bohatera zbiorowego, np. chłopci o sobie, chłopci o inteligentach.</p> <p>Wyjaśnia przesłania kolejnych dia- logów.</p> <p>Syntezuje wiedzę w formie roz- prawki: Dlaczego w bronowickiej chacie nie zabrzmiał złoty róg?</p> <p>Uczy się na pamięć wybranych cy- tatów.</p> <p>Analizuje korespondencję sztuk. Wykrywa aluzje i nawiązania do utworów romantycznych.</p>

1	2
<p>J. Malczewski „<i>Błędne koło</i>” (reprodukcja)</p> <p>Gabriela Zapolska „<i>Moralność pani Dulskiej</i>” jako drama- nat naturalistyczny. Tragikomedia kołtuńska.</p> <p>Portret rodziny. Przejawy „dulszczyzny”, „kołtuń- stwa”: osobowość bohaterki, styl życia, ubiór, wygląd mieszkania. Skandal w porządnym domu. Tra- gifarsa. Cechy dramatu naturalistycznego.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Dramat naturalistyczny. Porównuje didaskalia. Malarstwo i muzyka w dramacie.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przybliżenie dramaturgii polskiej okresu Młodej Polski i porównanie z dramaturgią europejską.</p> <p>LITERATURA OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO</p> <p>I Rozdział Awangarda europejska</p> <p>1. Przewrót w sztuce i kulturze. Reprodukcje: „<i>Panny z Avignon</i>” P. Picassa „<i>Nad Witebskiem</i>” M. Chagalla</p>	<p>Analizuje didaskalia. Korzysta z literatury fachowej.</p> <p>Charakteryzuje bohaterów. Analizuje postawy dzieci Dulskiej w konfrontacji z zachowaniami współczesnej młodzieży. Opisuje portrety współczesnych Dulskich.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Różne postacie symbolizmu w dramacie młodopolskim. 2. Anegdotyczna geneza dramatu „<i>Wesele</i>” 3. Czy mógłbyś nazwać obraz J. Mal- czewskiego tytułem „<i>Chocholi ta- niec</i>” a dramat S. Wyspiańskiego „<i>Błędne koło</i>”? Uzasadnij swą wypowiedź. <p>Wyjaśnia termin awangarda.</p> <p>Przygotowuje prezentację jednego kierunku na podstawie tradycyj- nych i nowoczesnych źródeł in- formacji.</p>

1	2
<p>Źródła i funkcje sztuki awangardowej. Rodzaje eksperymentów artystycznych na początku XX wieku, wykorzystanie nowoczesnych środków przekazu.</p> <p>Kubistyczna rewolucja w malarstwie. Nowe kierunki w sztuce i literaturze, ich przedstawiciele.</p> <p>2. Wyzwolona wyobraźnia surrealistmu. Francuska awangarda poetycka — G. Apollinaire.</p> <p><i>Reprodukcje:</i> „<i>Płoczący żyrafa</i>” S. Dali, „<i>Akt schodzący po schodach</i>” M. Duchampa, „<i>Słoń Celebes</i>” M. Ernsta, „<i>Terapeuta</i>” R. Magritte’a, „<i>Hera</i>” F. Picabii, „<i>Strach</i>” I. Tanguy’ego.</p> <p>K. Rudzińska „<i>Awangarda a kultura masowa</i>”</p> <p>Sztuka jako wyraz treści pozaświadomych. Zasada procesu twórczego według André Bretona.</p> <p>Poetyka marzenia sennego w malarstwie Salvadora Dali, Marcela Duchampa, Maxa Ernsta, René Magritte’a, Francisca Picabii, Ivesa Tanguyego.</p> <p>3. Futuryzm jako nowy nurt w literaturze.</p> <p>F.T. Marinetti „<i>Manifest futuryzmu</i>” Przejawy buntu włoskich futurystów.</p>	<p>Wyraża własne przeżycia i opinie wynikające z kontaktu ze sztuką.</p> <p>Określa pojęcia: kubizm, futuryzm, dadaizm, nadrealizm, kolaż, asamblaż, dekalaż, frottaż, reklaż, fumaż.</p> <p>Ocenia wartość nowych zjawisk dla kultury.</p> <p>Interpretuje dzieło sztuki awangardowej jako wyraz treści pozaświadomych.</p> <p>Wskazuje wyróżniki surrealizmu (nadrealizmu) w literaturze, sztukach plastycznych.</p> <p>Opisuje wybrany obraz, dostrzegając połączenie realizmu z wizją psychodeliczną.</p> <p>Określa cechy sztuki futurystycznej i zadania artysty na podstawie manifestu Marinetti’ego.</p> <p>Wypowiada się na temat futurystycznej wizji historii sztuki i kultury.</p>

1	2
<p>Futurystyczna wizja historii sztuki i kultury jako ciągu autonomicznych prezentystycznych zjawisk.</p> <p>M. Majakowski i W. Chlebnikow Futurystyczna twórczość. Rosyjscy egofuturyści i kubofuturyści. Futuryzm a totalitaryzm.</p> <p>Nowatorska narracja w powieści Marcela Prousta “<i>W poszukiwaniu straconego czasu</i>” (fragmenty)</p> <p>Powieść składa się z siedmiu tomów i charakteryzują ją słynne prostackie”, czyli bardzo długie zdania.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Wymienia nowe kierunki w sztuce, wyjaśnia ich nazwy w kontekście założeń programowych. Wskazuje i wyjaśnia cechy konstytutywne sztuki awangardowej (antytradycjonalizm, antyrealizm, antypsychologizm).</p> <p>Wiadomości teoretyczne Nowe pojęcia związane z awangardą europejską. <i>Futurystyczna wizja historii sztuki i kultury jako ciąg autonomicznych, prezentystycznych zjawisk.</i></p>	<p>Analizuje elementy buntu futurystycznego przeciw zastanej kulturze oraz wskazywane przez futurystów nowe obiekty fascynacji.</p> <p>Objaśnia pojęcia: egofuturyzm, kubofuturyzm.</p> <p>Określa narrację, poznanie świata przedstawionego przez psychikę narratora; czas przebiegu zdarzeń nie odgrywa najważniejszej roli jedynie bieg myśli.</p> <p>Omawia wątki utworu i umiejscawia je.</p>

1	2
<p>II Rozdział Polska awangarda poetycka</p> <p>1. Prowokacje polskich futurystów. Reprodukcja: E. Okuń „<i>My i wojna</i>”</p> <p>S. Młodożeniec „<i>XX wiek</i>”</p> <p>B. Jasiński „<i>Zmęczył mnie język</i>”</p> <p>A. Watt „<i>Żywoty</i>”</p> <p>Wolność artystów w Polsce odrodzonej, poszukiwanie nowych tematów i nowego języka. Program włoskich futurystów a deklaracja polskich artystów. Symptomy XX wieku według S. Młodożeńca — telegraficzny opis przemian w technice i kulturze, wizji życia indywidualnego i społecznego. Nowy język poezji B. Jasińskiego i A. Wata. Skandal obyczajowy i literacki.</p> <p>2. Kontestatorstwo i eksperyment formalny.</p> <p>B. Jasiński „<i>Manifest w sprawie poezji futurystycznej</i>”</p> <p>Specyfika polskiego futuryzmu na tle włoskich haseł. Odwrót od kultury wysokiej, oficjalnej i fascynacja prymitywizmem.</p>	<p>Opisuje i interpretuje obraz jako nowe ujęcie tematu wojny. Bada językowy obraz nowoczesnego świata, dokonując analizy neologizmów. Wskazuje w wierszach różne sposoby osiągnięcia ekspresji.</p> <p>Analizuje konsekwencje przyjęcia „ortografii futurystycznej”. Komentuje ortografię futurystyczną jako element buntu wobec tradycji. Dyskutuje na temat skandalu i prowokacji jako sposobu zaistnienia artysty na rynku. Wymienia nowe tematy poezji futurystycznej (np. wynalazki techniczne, kino, kultura masowa, życie codzienne).</p>

1	2
<p>Bunt nihilistyczny a wartościowe postulaty.</p> <p>B. Jasiński „<i>But w butonierce</i>”</p> <p>Niekonsekwencja w realizacji programu futurystycznego. Buta młodości i pycha rzekomego geniuszu futurysty. Prowokacyjne deklaracje zerwania z tradycją.</p> <p>3. Konstrukttywizm w poezji Awanardy Krakowskiej.</p> <p>T. Peiper „<i>Punkt wyjścia</i>”</p> <p>J. Przyboś „<i>Echo</i>” „<i>Odjazd</i>” „<i>Notre-Dame</i>”</p> <p>Reprodukcja: K. Kobro-Strzemińska „<i>Kompozycja przestrzenna</i>”</p> <p>Twórcy i program grupy krakowskiej. Wezwanie T. Peipera do intelektualnej i moralnej pracy artysty nad umysłowością i świadomością czy-</p>	<p>Komentuje przejawy skandalu i prowokacji w poezji futurystycznej.</p> <p>Pracuje w grupie z tekstem, formułując prawa i obowiązki artysty, zasady sztuki futurystycznej, koncepcję dzieła sztuki.</p> <p>Porównuje manifesty literackie futurystów i S. Przybyszewskiego.</p> <p>Wie, co to jest poemat symultaniczny.</p> <p>Wyodrębnia słowa-klucze.</p> <p>Wykrywa zasadę logiczną układu graficznego wiersza.</p> <p>Wskazuje elementy buntu wobec modernizmu, ale i nawiązania do minionej epoki.</p> <p>Interpretuje tytuł jako przejaw kontestacji.</p> <p>Wyjaśnia założenia programowe grupy na podstawie artykułu zamieszczonego w „Zwrotnicy”.</p> <p>Odnajduje realizację haseł programowych w wierszach.</p> <p>Zestawia hasło 3 M z postulatami futurystów.</p> <p>Analizuje pośredni sposób wyrażania uczuć podmiotu lirycznego.</p> <p>Przedstawia własne propozycje interpretacji metafor (opartych na elipsie).</p> <p>Wskazuje w wierszach opisy przestąpienia i je analizuje.</p> <p>Dostrzega podstawowe cechy składni i kompozycji wybranego utworu.</p> <p>Porównuje literackie i plastyczne sposoby kreowania przestrzeni.</p> <p>Określa pojęcia: kreacjonizm, ekwiwalentyzacja uczuć, elipsa.</p>

1	2
<p>telników — obywatele nowego państwa. Sytuacja społeczna poety o wiejskim rodowodzie — autobiograficzna refleksja J. Przybosia. Wywoływanie nowych przestrzeni poprzez słowa i dźwięki, emocje i przeżycia. Katedra gotycka jako konstrukcja architektoniczna oraz przestrzeń sakralna. Budowanie świata poprzez metafory.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przedstawienie praw i obowiązków artysty na podstawie polskich manifestów futurystycznych. Założenia programowe Awangardy Krakowskiej.</p> <p>Teoretyczne wiadomości Tematyka poezji futurystycznej, cechy języka futurystów, futurystyczny obraz miasta, wizerunek człowieka jako maszyny, sposoby konstruowania nowych przestrzeni. Program Awangardy Krakowskiej. Pojęcia: poemat symultaniczny, kracjonizm, ekwiwalentyzacja uczuć, elipsa.</p> <p>III Rozdział Skamandryci — piękna plejada</p> <p>1. Sceny miejskie według J. Tuwima. J. Tuwim „Do krytyków” „Ranyjulek”</p> <p>Dzieje Skamandra. Poszerzenie przestrzeni literatury.</p>	<p>Opisuje obrazy poetyckie jako odpowiedniki stanu emocjonalnego.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skomentuj oryginalną końcówką metaforę wiersza J. Przybosia „Notre-Dame”. 2. Wymień i określ hasła programu poetyckiego Awangardy Krakowskiej. 3. Jakie elementy buntu futurystycznego przeciw zastanej kulturze oraz wskazywane przez futurystów nowe obiekty fascynacji pozwalają wyjaśnić powody tej ewolucji ideowej uczestników ruchu futurystycznego. <p>Przedstawia skład grupy i główne założenia poezji skamandrytów. Szuka informacji na temat historii grupy, redaguje notatkę. Przedstawia historię grupy i charakteryzuje stosunek skamandrytów do przeszłości i tradycji literackiej.</p>

1	2
<p>Wspólne poglądy skamandrytów na życie. Programowy elektyzm grupy. Miasto Tuwima — realia, obyczaje, ludzie. Język opisu: leksyka, frazeologia, składnia. Biologiczność radosna i drapieżna, prymitywna. Kpina, żart, ironia.</p>	<p>Wykrywa cechy poezji skamandryckiej na przykładzie wczesnych wierszy J. Tuwima. Charakteryzuje bohatera, sytuację liryczną, poetykę, nastrój w wierszach. Opisuje obraz życia miasta, różne oblicza biologizmu i witalności człowieka. Wskazuje w wierszach ironię, kpinę, żart, elementy groteski w ujęciu rzeczywistości. Określa pojęcia: elektyzm, eufonia, witalizm.</p>
<p>2. Witalizm Kazimierza Wierzyńskiego.</p> <p>K. Wierzyński <i>„Manifest szalony”</i></p> <p>Postawa wobec tradycji literackiej i kulturowej. Przekształcone frazeologizmy sposobem opisu świata. Humor, emocjonalność.</p>	<p>Dokonuje analizy porównawczej wierszy „Manifest szalony” K. Wierzyńskiego i „Evvival’arte!” K. Przerwy-Tetmajera. Pracuje ze słownikiem frazeologicznym. Rozpoznaje cytaty i aluzje w wierszu K. Wierzyńskiego oraz określa ich znaczenie dla wymowy ideowej utworu.</p>
<p>3. Dyskusja z tradycją u Jana Lechońa. J. Lechoń <i>„Pytasz, co w moim życiu ...”</i></p> <p>Kontrasty określające ludzki los. Egzystencjalny smutek i perspektywa śmierci. Maksymalizm twórczy — źródłem dramatu życiowego poety.</p>	<p>Określa postawę podmiotu mówiącego — wobec świata i wobec ludzi. Szuka w wierszach nawiązań do baroku, romantyzmu, Młodej Polski. Wyjaśnia tytuł „Toast” w kontekście treści wiersza. Redaguje krótką i rzeczową informację do leksykonu o młodzieńczej twórczości obu poetów. Wskazuje w wierszach wyróżniki parnasizmu.</p>

1	2
<p>4. Ewolucja poezji wielkiej piątki. J. Tuwim „<i>Sitowie</i>” „<i>Bal w operze</i>”</p> <p>Zwrot ku klasycyzmowi. Nurt satyryczny: szopki polityczne, monologi kabaretowe, teksty piosenek. Męka artysty związana z koniecznością twórczego interpretowania świata. Spontaniczność i bezpośredniość odbioru zjawisk walorem dzieciństwa. Satyryczne spojrzenie na model egzystencji mieszczańskiej. Groteskowe przedstawienie i język formą oceny zjawiska. Kontrasty w życiu społecznym i politycznym. Katastroficzny pogląd na temat przyszłości Polski. Nowatorstwo poematu.</p> <p>J. Iwaszkiewicz „<i>Do przyjaciela</i>” Wspólna Europa wielkiej kultury, ale i odwiecznych konfliktów narodowościowych.</p>	<p>Wyjaśnia przejawy tendencji parnasistowskich. Opisuje wizję Europy według J. Iwaszkiewicza. Notuje informacje dotyczące ewolucji tematyki i poetyki utworów poety. Dyskutuje na temat procesu twórczego: męka czy radość? Zapisuje utwory literackie dotyczące powstawania dzieła, wykorzystuje ich idee w formie argumentacji.</p> <p>Wymienia główne rysy portretu mieszczań. Opisuje zjawiska polityczne i społeczne oraz sposób ich przedstawienia. Wskazuje elementy groteski w języku poematu. Komentuje aktualność obrazu państwa w utworze.</p> <p>Określa pojęcia: autotematyzm, satyra, animalizacja, reifikacja, groteska. Wyjaśnia zasadę kompozycyjną w tytule i utworze.</p>

1	2
<p>Postawa klasycystyczna (piękno sztuki i natury, harmonia życia, wartości moralne) wyróżnikiem wspólnoty poetów różnych nacji.</p> <p>K. Wierzyński <i>„Ojczyzna chochołów”</i> <i>„Skok o tycze”</i></p> <p>Bogactwo aluzji literackich i nawiązań do polskiej literatury romantycznej. Konwencja retorycznego dialogu. Atrybuty mitologii narodowej środkiem do opisu konfliktu między przywódcą i narodem.</p> <p>Zachwyt nad pięknem ruchu człowieka usiłującego pokonać ograniczenia natury. Porównanie — fenomenem przyrody celem sportowca.</p> <p>A. Słonimski <i>„Smutno mi, Boże”</i></p> <p>Odzwierciedlenie problemów w Polsce i w Europie w latach 30. w poezji A. Słonimskiego.</p> <p>Pesymistyczny obraz epoki — kryzys wiary w dobro niesione przez naukę, symbolem wynalazczości staje się gaz — środek zagłady.</p> <p>Zaangażowanie polityczne podmiotu, apel do sumień.</p> <p>Porównanie obczyzny z ojczyzną. Świadomość odepchnięcia przez rodaków z powodu semickiego pochodzenia.</p>	<p>Interpretuje pary antonimów jako wyraz sprzeczności świata.</p> <p>Analizuje język przywołań, cytatów, aluzji.</p> <p>Rozwija w formie eseju refleksję na temat „tragicznej wolności” Polaków.</p> <p>Analizuje porównywanie sportowców do zjawisk przyrody.</p> <p>Redaguje głos w dyskusji na temat: współczesny sport — pokonywanie rywali czy praw rządzących czasem i przestrzenią.</p> <p>Określa pojęcie: dialog retoryczny, aluzja literacka.</p> <p>Formuluje pozorne i rzeczywiste intencje podmiotu mówiącego.</p> <p>Określa funkcję tytułu.</p> <p>Dokonuje analizy porównawczej wierszy A. Słonimskiego i J. Słowackiego.</p> <p>Wyjaśnia pojęcie: intertekstualność.</p>

1	2
<p>Kontekst opracowania tematu Przedstawienie historii grupy skamandrytów i ich stosunek do przeszłości i tradycji literackiej ukazany w ich utworach.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Cechy poezji skamandryckiej, języka poetyckiego (kolokwializmy, wulgaryzmy, dosadne frazeologizmy). Ironia, kpina, żart, oblicza biologizmu i witalności człowieka w świetle wierszy J. Tuwima. Tendencje parnasistowskie. Pojęcia: elektyzm, eufonia, animalizacja, reifikacja, groteska, dialog retoryczny, intertekstualizm.</p> <p>IV Rozdział Satelici Skamandra</p> <p>1. Literacka ścieżka Kazimiery Iłakowiczówny. K. Iłakowiczówna „<i>Nieświęta męka</i>” „<i>Pejzaż</i>” „<i>Powrót</i>”</p> <p>Różnorodność poezji K. Iłakowiczówny: skamandryckie tematy, modernistyczne sposoby obrazowania i tonacja emocjonalna. Motywy biblijne służące osobistemu wyznaniu. Znaczenie tytułu. Filozoficzno-metafizyczny wymiar krajobrazu. Funkcje symboliki i fantastyki w zapisie sennego marzenia. Powrót do krainy dzieciństwa z perspektywy doświadczeń dorosłości.</p>	<p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czego domaga się od poezji Kazimierz Wierzyński? 2. Dokonaj interpretacji dowolnego wiersza J. Tuwima. 3. Na podstawie przeczytanych wierszy Kazimierza Wierzyńskiego scharakteryzuj postawę podmiotu lirycznego wobec życia i świata. <p>Wyszukuje informacje biograficzne ukazujące różne role społeczne Kazimiery Iłakowiczówny. Analizuje sposób opisu indywidualnego cierpienia. Wskazuje modernistyczne cechy obrazowania: oniryczność, psychizacja krajobrazu. Samodzielnie wyszukuje inne realizacje motywu powrotu. Dokonuje interpretacji porównawczej, zestawiając wiersz „<i>Powrót</i>” z wybranym przez siebie.</p>

1	2
<p>Dziecięce postrzeganie świata (funkcja epitetów emocjonalnych).</p> <p>2. Religijne treści wierszy Jerzego Lieberta.</p> <p>J. Liebert <i>„Druga ojczyzna”</i> <i>„Jeździec”</i> <i>„Na lipę czarnoleską”</i></p> <p>Dramatyczne tony w wierszach J. Lieberta. Dwie ojczyzny — ziemską, niebiańską. Od zmysłowego opisu świata do metafizycznej wiary w miłość wieczną. Pragnienie ładu, harmonii i pogody wobec ciężaru życia, smutku i niepokoju doczesności.</p> <p>Relacje między Bogiem i człowiekiem. Nieustanny proces wyborów etyczno-moralnych istotą życia.</p> <p>Naturalistyczne obrazy choroby jako zbliżanie się ku śmierci. Dramatycznie przerwana litania prośb. Nawiązanie do fraszki J. Kochanowskiego. Klasyczna harmonia w treści i kompozycji tekstu.</p> <p>3. Kobieta i miłość według Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.</p> <p>M. Pawlikowska-Jasnorzewska <i>„Gwiazdy spadające”</i> <i>„Miłość”</i> <i>„Morze i niebo”</i> Trzy fazy twórczości: miłość, natura, wojna. Miłosna tematyka tomu</p>	<p>Grupuje słownictwo dotyczące obu ojczyzn, wyjaśnia sformułowanie metaforyczne.</p> <p>Opisuje wizję „miejsca szczęśliwego”.</p> <p>Analizuje motyw walki jako dominantę kompozycyjną.</p> <p>Interpretuje końcowy dwuwiersz w kontekście całości utworu.</p> <p>Wyszukuje parafrazę modlitwy „Ojczyce nasz”, rozważa sens różnic.</p> <p>Samodzielnie interpretuje wiersz, koncentrując się na znaczeniu tradycji czarnoleskiej według J. Lieberta.</p> <p>Wyszukuje wiadomości na temat środowiska rodzinnego poetki i jej zainteresowań.</p> <p>Wskazuje związki wierszy z poetyką skamandrytów, ale i cechy awangardowe.</p> <p>Wyjaśnia określenie: „polska Saffona”.</p>

1	2
<p>„<i>Pocalunki</i>”. Tonacja żartobliwa i refleksyjna. Minimum słów, maksimum sugestii. Konwencja rozmowy, ironiczny dystans wobec siebie. Manifestacja kobiecości, przewaga przeżyć zmysłowych nad intelektualnymi.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Ukazanie problematyki utworów poetów luźno związanych ze Skamandrem; wyrazistych związków z tradycją literacką.</p> <p>Teoretyczne wiadomości Różnorodność tematyczna twórczości poetów, nowe tendencje i nawiązania do tradycji literackiej. Syntetyczność wypowiedzi w wierszach Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Metafizyczna koncepcja dwóch ojczyzn Jana Lieberta. Model kobiecości w świetle wierszy „polskiej Safony”. Miniatura poetycka.</p> <p>V Rozdział Dwa bieguny poezji dwudziestolecia</p> <p>1. Trudne miłości Władysława Broniewskiego</p> <p>Władysław Broniewski „<i>Ulica Miła</i>” „<i>Poezja</i>” „<i>Ja i wiersze</i>”</p> <p>Reprodukcje: B.W. Linke „<i>Morze w krwi</i>”</p>	<p>Interpretuje wybrany wiersz, wykorzystując zasadę konstrukcyjno-treściową.</p> <p>Określa pojęcia: miniatura poetycka, puenta, ironia.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak rozumiesz postulat powrotu „do rzeczy prostych” w wierszu „Powrót” K. Hłakowiczówny? 2. Dokonaj pisemnej interpretacji wiersza J. Lieberta „Na lipę czarnoleską” uwzględniając znaczenie, jakie poeta przypisywał tradycji czarnoleskiej. 3. Do Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej przyłgał przydomek „polskiej Safony”. Wyjaśnij dlaczego i w jakiej mierze jest to słuszne. <p>Formuluje trzy peryfrazy określające W. Broniewskiego jako poetę.</p> <p>Analizuje literacki (motywy) i językowy wyraz zaangażowania poety.</p> <p>Określa pojęcie: panteizm.</p> <p>Wiąże sztukę malarstwa z obrazem poetyckim na zasadzie porównania.</p>

1	2
<p>„Autobus”</p> <p>Heroizm zmagania z życiem, etyka godnego przyjmowania przemijania, śmierci — „dąb” — metaforą osobowości poety.</p> <p>Poetycki reportaż z ulicy Miłej w tonie społecznego zaangażowania a ekspresja koszmaru kapitalistycznego miasta w grafikach B.W. Linkego.</p> <p>Program poetycki w duchu romantycznego tyteizmu i rewolucyjnych idei.</p> <p>2. Świat i zaświat Bolesława Leśmiana.</p> <p>Bolesław Leśmian</p> <p>„Dziewczyna”</p> <p>„Śnigrobek”</p> <p>„Gdy domdlewasz ...”</p> <p>„Po ciemku”</p> <p>„Romans”</p> <p>Koncepcja „człowieka wyrzuconego w nieistnienie”. Tajemnice życia według B. Leśmiana.</p> <p>Natura jako demiurg. Symboliczny walor fantastyki. Filozoficzny podtekst ludowości.</p> <p>Leśmianowskie wyobrażenie miłości i śmierci.</p> <p>Twórczość poety wobec głównych tendencji dwudziestolecia.</p> <p>Kontekst opracowania tematu</p> <p>Program poetycki W. Broniewskiego.</p> <p>Miejsce i rola człowieka w świecie na podstawie twórczości B. Leśmiana.</p>	<p>Interpretuje wybrany utwór z perspektywy symbolizmu.</p> <p>Samodzielnie bada związki wierszy z tradycją literacką, zwłaszcza romantyczną i młodopolską.</p> <p>Przygotowuje krótką wypowiedź, będącą rozwinięciem tematu lekcji na podstawie wybranych utworów.</p>

1	2
<p>Wiadomości teoretyczne Neologizmy pełniące funkcję kreowania nowej rzeczywistości. Twórczość B. Leśmiana na tle tendencji dwudziestolecia. Program poetycki W. Broniewskiego. Pojęcia: panteizm, symbolizm.</p> <p>VI Rozdział W kręgu prozy</p> <p>1. Stefan Żeromski <i>„Przedwiośnie”</i> Obraz i siła rewolucji. Dyskusja o koncepcjach naprawy Polski. Dylematy dojrzwania i poszukiwania autorytetów przez młodego człowieka. Dwie koncepcje rozwoju kraju: ewolucja reprezentowana przez ówczesnego wiceministra Szymona Gajowca — program nawiązuje do postulatów pracy organicznej; komunistyczna rewolucja to druga koncepcja reprezentowana przez wywrotowca Lulka.</p> <p>Mit szklanych domów, z którym po raz pierwszy spotyka się Cezary Baryka podczas podróży do kraju, ojciec rysuje mu idealistyczny obraz kraju, w którym wszyscy są sobie równi i szczęśliwi. Ukazanie sprzeciwu autora wobec rewolucji komunistycznej.</p> <p>2. Maria Dąbrowska <i>„Noce i dnię”</i> Kontrast postaci.</p>	<p>Zna treść utworu i jego problematykę. Przedstawia poglądy Żeromskiego na rewolucję rosyjską; uzasadnia przyczyny negatywnej oceny. Charakteryzuje głównego bohatera utworu Cezarego Barykę. Opowiada o micie szklanych domów, utopijnej idei Seweryna Baryki.</p> <p>Określa fabułę i akcję utworu.</p>

1	2
<p>Obraz polskiego domu. Wymowa patriotyczna i społeczna utworu.</p> <p>Wielka epopeja, saga rodzinna, powieść realistyczna składająca się z czterech części.</p> <p>Wymowa symboliczna tytułu utworu; życie człowieka składa się z następujących po sobie dni i nocy tworzących strumień upływającego czasu.</p> <p>Autorka ukazała parę małżeńską silnie skonstrastowaną, różniącą się właściwie wszystkim: Bogumił jest ekstrawertykiem, Barbara jest introwertyczką. Różniące się od siebie sylwetki psychologiczne dopełniają się wzajemnie tworząc piękny obraz związku pełnego człowieczeństwa.</p> <p>Język powieści prosty, ale jednocześnie bogaty i pełen uroku.</p> <p>3. Zofia Nałkowska „<i>Granica</i>”</p> <p>Problematyka społeczna i moralna utworu.</p> <p>Konformizm bohatera.</p> <p>Problematyka powieści — funkcja pierwszego rozdziału. Poszukiwanie prawdy o człowieku — młodzińcze deklaracje Zenona i kolejne kroki w życiu osobistym i zawodowym, uwarunkowania postawy i jej konsekwencje. Samoocena człowieka a osąd środowiska. Nacisk ról społecznych i układów klasowych (schematów) a jednostkę, deformacja osobo-</p>	<p>Wypowiada się na temat charakterystyki bohaterów powieści dokonanej przez pisarkę.</p> <p>Opowiada treść utworu i określa jego problematykę.</p> <p>Analizuje losy życiowe bohaterów powieści, które tworzą bogatą galerię typów i charakterów.</p> <p>Interpretuje tytuł, rozważając różne granice dotyczące możliwości egzystencjalnych i społecznych człowieka.</p> <p>Notuje cytaty o charakterze aforizmów, jeden z nich czyni przedmiotem dłuższej refleksji.</p> <p>Formułuje argumenty dotyczące uwarunkowań postawy głównego bohatera.</p> <p>Opowiada o ukazanych warstwach społecznych i granicach między nimi.</p> <p>Ocenia postępowanie głównego bohatera Zenona.</p>

1	2
<p>wości w trybach władzy. Cechy powieści psychologicznej.</p> <p>4. Witold Gombrowicz „<i>Ferdydurke</i>” Satyra na szkołę, mieszczaństwo i ziemiaństwo. Drwina ze świata jako rekwizytorni form. W. Gombrowicz we wspomnieniach — geniusz czy wariat? Narrator a bohater. Józio na progu dorosłości. Słowa-klucze do interpretacji świata przedstawionego. Szkoła według autora. Demaskacja fałszywych form w trzech środowiskach. Koncepcja życia jako przybierania form, odgrywania ról. Cechy utworu jako powieści awangardowej. Aututematyzm.</p> <p>5. Bruno Schulz „<i>Sklepy cynamonowe</i>” Baśniowa, oniryczna atmosfera obrazów z podświadomości i wyobraźni człowieka. Mit ojca. Mitologizacja dzieciństwa, domu, miasteczka.</p> <p>Obraz miasta w kontekście nadrealizmu, ekspresjonizmu, sensualizmu opisów oraz języka symboli psychoanalizy. Fascynacja narratora postacią ojca — reprezentanta tradycyjnego kupiectwa, wielkiego maga, biblijnego proroka. Kreacja świata, względność czasu i przestrzeni.</p>	<p>Wyraża swój sąd o lekturze. Dyskutuje na temat pozytywnych i negatywnych aspektów funkcjonowania formy. Wskazuje elementy satyry i groteski w obrazie szkoły. Rozpoznaje groteskę na poziomie konstrukcji bohatera, świata, języka. Odczytuje powieść jako parodię różnych motywów i utworów literackich.</p> <p>Pracuje z fragmentem tekstu. Analizuje i interpretuje obraz miasteczka i postać ojca. Odczytuje fragment z perspektywy biograficznej. Wyszukuje i prezentuje informacje o osobowości B. Schulza i jej projekcji w grafikach.</p>

1	2
<p>6. Jarosław Iwaszkiewicz <i>„Panny z Wilka”</i> Artystyczna refleksja nad zmiennością i nieprzewidywalnością ludzkiego losu. Problem czasu i pamięci. Próba odnalezienia straconego czasu. Zrozumienie samego siebie, sensu swojego życia wobec niemożności przywrócenia przeszłości. Sztuka życia panien z Wilka, idea „wiecznej kobiecości”</p> <p><i>„Panny z Wilka”</i> w reżyserii A. Wajdy Uroda życia w polskim dworze w filmie A. Wajdy.</p> <p>Jarosław Iwaszkiewicz <i>„Brzezina”</i> Literackie rozważania: miłość, choro- ba i śmierć. Opowieść o życiu, miłości i śmierci. Ukazanie dramatycznej miłości bra- terskiej.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Różnorodność tematyki i konstrukcji powieści w okresie dwudziestolecia międzywojennego.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Społeczno-polityczne i etyczno- obyczajowe uwarunkowanie po- stawy bohatera, konstrukcja nar- racji. Warunki i styl życia ludzi z różnych środowisk. Słowa-klucze służące interpretacji świata przedstawionego.</p>	<p>Zdobywa informację na temat poglą- dów M. Prousta na kwestię czasu. Charakteryzuje konstrukcję czasu i narracji. Opisuje relację między przeszłością a terażniejszością w psychice bo- hatera.</p> <p>Analizuje opisy doznań zmysłowych językiem literatury i filmu. Pisze recenzję filmu.</p> <p>Wypowiada się na temat kultury uczuć na podstawie przeżyć pozna- nych bohaterów i osobistych. Omawia poznane utwory Jarosława Iwaszkiewicza i ocenia ich wartość w literaturze polskiej.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sąd nad Polską i sen o Polsce w „Przedwiośniu” 2. Koncepcja życia w „Granicy” 3. Kreacja bohatera w „Procesie” F. Kafki. 4. Wartości artystyczne powieści „Mistrz i Małgorzata” 5. Pełnia człowieczeństwa ludzi stamtąd” na podstawie powieści wyrażenia katastroficznych poglądów.

1	2
<p>VII Rozdział Poezja katastroficznego niepokoju</p> <p>1. Awangardowe cechy liryki Józefa Czechowicza.</p> <p>„Pieśń” „Modlitwa żałobna” Współwystępowanie motywów arkadii i apokalipsy. Złudne piękno świata, znaki zagrożenia, irracjonalne lęki. Topika biblijna i wizje nadrealistyczne.</p> <p>2. Wizyjność i symbolika Czesława Miłosza. „Obłoki”</p> <p>3. Konstanty Ildefons Gałczyński „Ulica Towarowa” Poeta w różnych rolach: liryk wykorzystujący tradycyjne rekwizyty poetyckie w konwencji sentymentalno-romantycznej; kpiarz i cygan o młodopolskim rodowodzie; pełen goryczy rejestrator beznadziejności życia</p> <p>4. Poezja rosyjska: A. Achmatowa, O. Mandelsztam, N. Gumilow, A. Blok, S. Jesienin Wybór wierszy</p> <p>Kontekst opracowania tematu Ukazanie w twórczości poetów dwóch obrazów: pokoju pełnego jeszcze ciepła i bezpieczeństwa, ale już</p>	<p>Wskazuje instrumentację głoskową jako sposób budowania arkadyjskości krajobrazu.</p> <p>Interpretuje obrazowe transpozycje uczuć i przeczuć.</p> <p>Interpretuje wybrany utwór pod kątem sposobu wyrażenia katastroficznych poglądów.</p> <p>Komentuje opinię o K.I. Gałczyńskim jako poecie okolicznościowym, popularnym.</p> <p>Opisuje koncepcję artysty i stosunek do własnej poezji w świetle wierszy autotematycznych.</p> <p>Samodzielnie wybiera wiersze i na podstawie utworów charakteryzuje symboliczną twórczość A. Bloka, rosyjskich akemistów na przykładzie A. Achmatowej, O. Mandelsztama, N. Gumilowa i zjawisko imaginizmu u S. Jesienina.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Katastrofizm w poezji dwudziestolecia. 2. Liryka żagarystów.

1	2
<p>zagrożonego zagładą oraz świata poddanego zagładzie.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Liryka poetów wileńskich o tematyce katastroficznej, o głębokim kryzysie kultury europejskiej, który nieuchronnie prowadzi do dziejowego dramatu. Poezja awangardowa T. Peipera i J. Czechowicza. Groteska i drwina w poezji K.I. Gałczyńskiego.</p> <p>VIII Rozdział W kręgu dramatu</p> <p>1. Jerzy Szaniawski „Żeglarz” Intelektualny charakter pisarstwa — „dramaty idei”.</p> <p>Komedia o względności prawdy, prawda przeżyć. Trzy zasadnicze typy bohaterów i związany między nimi konflikt dramatyczny. Przemyślana i celowa kompozycja odsłaniająca kolejno różne perspektywy, w których możemy patrzeć na istniejącą w mieście legendę o bohaterskim kapitanie Nucie.</p> <p>2. Stanisław Ignacy Witkiewicz „Szewcy” Dramat o mechanizmach władzy.</p> <p>Twórca własnej teorii Czystej Formy, która głosiła postulat: odpolitycz-</p>	<p>Przedstawia kolejno kreacje postaci występujących w komedii.</p> <p>Opowiada o losach kapitana Szmidta i konflikcie dramatycznym utworu.</p> <p>Analizuje „prawdę” Jana i jej zwycięstwo.</p> <p>Mówi o mechanizmie tworzenia się i upadania mitów.</p> <p>Formułuje tezy interpretacyjne i poddaje je pod dyskusję.</p> <p>Tworzy zestawienia cytatów do poszczególnych tez.</p> <p>Odnajduje elementy Czystej Formy w dramacie.</p>

1	2
<p>nienie sztuki, wyzwolenie sztuki spod rygorów realizmu, szczególnie kreacja bohaterów.</p> <p>Przewroty społeczne (faszystowski, komunistyczny, technokratyczny) prowadzące do uniformizacji życia, zaniku indywidualności i metafizycznych pragnień. Elementy groteski w konstrukcji świata przedstawionego i języka.</p> <p>Bertolt Brecht <i>„Matka Courage i jej dzieci“</i> Dramat antywojenny. Teatr B. Brechta dąży do wywołania u widza konkretnych refleksji politycznych i moralnych, wprowadza do swych utworów songi, które nie posuwają akcji naprzód, lecz są pouczającymi komentarzami, zawierają uogólnienia.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Ukazanie utworów dramatycznych, przedstawiających w konwencji groteski obraz przyszłego społeczeństwa, w którym zanik „instynktu metafizycznego” i totalna „mechanizacja” życia prowadzą do społecznej i historycznej zagłady.</p> <p>Teoretyczne wiadomości Twórczość S.I. Witkiewicza i jego postulaty teorii Czystej Formy. „Dramaty idei” J. Szaniawskiego. Epicki teatr B. Brechta pobudzający widza do refleksji.</p>	<p>Dokonuje syntezy literackiej: osąd rewolucji.</p> <p>Opowiada treść utworu, wyróżnia postać Matki Courage i jej dzieje jako markietanki.</p> <p>Określa uniwersalne i ponadczasowe znaczenie utworu.</p> <p>Charakteryzuje bohaterów i ocenia ich postępowanie.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Różne rewolucje w „Szewcach” S.I. Witkiewicza. 2. Jak rozumiesz słowa B. Brechta „Widz nie powinien się wczuwać, lecz dyskutować”. Uzasadnij swoją wypowiedź.

1	2
<p style="text-align: center;">POLSKA I ŚWIATOWA LITERATURA XX WIEKU</p> <p>Ogólna charakterystyka polskiej i światowej literatury w XX wieku; wpływ wojny światowej, rewolucji, totalitarnych reżimów na jej rozwój.</p> <p>Tradycje i nowatorstwo w prozie, poezji, dramacie. Obrona osobowości i kultury w utworach literackich znamienitych pisarzy XX stulecia.</p> <p>Rozdział I Pokolenie Kolumbów</p> <p>Szczególny wyraz artystyczny zyskała twórczość pisarzy urodzonych około roku 1920; byli to: Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Gajcy, Adam Trzebiński, Tadeusz Borowski.</p> <p>K.K. Baczyński „<i>Pokolenie</i>” T. Gajcy „<i>Wczorajszemu</i>”</p> <p>Wojenne losy przedstawicieli pokolenia Kolumbów. Biografie twórcze młodych poetów. Czas dojrzewania jako „dorastania do trumny”. Arkadia dzieciństwa i apokaliipsa młodości, marzenia a rzeczywistość. Dylematy twórcy ubezwłasnowolnionego przez wojenny czas.</p> <p>K.K. Baczyński „<i>Pokolenie</i>” „<i>Historia</i>”</p>	<p>Bierze udział w dyskusji na temat nadchodzącej nowej epoki na podstawie już poznanego materiału.</p> <p>Tworzy zestawienia, selekcjonuje dane.</p> <p>Porównuje biografie. Opisuje przeżycia i dylematy młodych.</p> <p>Wskazuje w wierszach opis dylematów poety i żołnierza.</p> <p>Zapisuje za pomocą cytatów dialog między poetami dotyczący osądu pokolenia.</p>

1	2
<p>T. Gajcy „<i>Do potomnego</i>”</p> <p>T. Borowski „<i>Pieśń</i>”</p> <p>Uroda świata a okupacyjny koszmar. Cechy obrazowania (wizyjność, baśniowość, ekspresjonizm).</p> <p>1. Pokolenie apokalipsy spełnionej.</p> <p>T. Gajcy „<i>Już nie potrzebujemy</i>”</p> <p>W. Bojarski „<i>O nową postawę człowieka tworzącego</i>”</p> <p>Funkcja pisma „Sztuka i Naród”, losy jego redaktorów. Wybór tradycji literackiej. Ocena poezji spod znaku Skamandra i Awangardy Krakowskiej. Wojenna liryka trudu. Odwrót od liryki ku dramatowi koniecznością w czasach czynu w literaturze. Potrzeba nowej postawy artysty realizującego przesłanie C. Norwida.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przedstawienie pokolenia Kolumbów i ich przeżyć wyrażonych w wierszach.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Podmiot jednostkowy i zbiorowy w wierszach. Katastrofizm generacyjny i historyczny.</p>	<p>Redaguje wypowiedź interpretacyjną, porównawczą lub syntetyzującą.</p> <p>Dokonuje streszczenia logicznego tekstu, notując przesłanki, wnioski i końcową tezę.</p> <p>Odnosi wywód W. Bojarskiego do przemian w kulturze współczesnej.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przedstaw i skomentuj myśl historyzoficzną poetów okupacyjnych. 2. Scharakteryzuj postawy i rozterki pokolenia Kolumbów. 3. Porównaj stosunek do historii Jana Lechonia i Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. 4. Na podstawie fragmentu artykułu Wacława Bojarskiego „O nową

1	2
<p>Katastroficzne i apokaliptyczne obrazy i wizje. Tragiczno-heroiczna postawa podmiotu i imperatyw walki.</p> <p>Rozdział II Przecucie katastrofy</p> <p>1. Zmierzch kultury Zachodu W. Szymborska „<i>Schyłek wieku</i>” Filozoficzne uzasadnienie „zmierch Zachodu”. Przecucie katastrofy i jej nadejście. Ocena stulecia.</p> <p>2. Katastroficzne powieści Stanisława Ignacego Witkiewicza</p> <p>Stanisław Ignacy Witkiewicz „<i>Pożegnanie jesieni</i>” (fragmenty) Katastroficzna diagnoza upadku kultury europejskiej, zaniku duchowości i instynktu metafizycznego. Ostrzeżenie przed mechanizacją życia w powieściach.</p> <p>3. Zapowiedź państwa totalitarnego w utworach George’a Orwella.</p> <p>George Orwell „<i>Rok 1984</i>” G. Orwell jako pisarz rozpatrzy. Analiza mechanizmów społecznych i politycznych prowadzących do totalitaryzmu. Czarna wizja przyszłości zdominowanej przez totalitaryzmy.</p>	<p>postawę człowieka tworzącego” zinterpretuj, w kontekście tych rozważań, cytowane przez niego słowa Cypriana Norwida.</p> <p>Formułuje argumenty uzasadniające określenie „wiek katastrof”.</p> <p>Analizuje obraz stulecia w wierszu W. Szymborskiej.</p> <p>Dokonuje streszczenia logicznego tekstu.</p> <p>Rysuje piramidę wartości według Stanisława Ignacego Witkiewicza.</p> <p>Omawia problematykę utworu i jego przesłanie.</p> <p>Przypomina znaczenie pojęć: estetyzm, eudajmonizm, antycypacja, metafizyka.</p> <p>Wyjaśnia pojęcie antyutopia.</p> <p>Bada kontekst historyczny utworu.</p> <p>Porównuje utwory ze znanymi sobie antyutopiami.</p> <p>Wyszukuje elementy alegorii i paraboli.</p> <p>Analizuje cel i mechanizm społeczny.</p> <p>Interpretuje wybrany utwór pod kątem sposobu wyrażania katastroficznych poglądów.</p>

1	2
<p>Inwigilacja, propaganda, manipulacja, zakłamanie języka w czasach Wielkiego Brata.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Czarna wizja przyszłości z powodu nadchodzącego totalitaryzmu. Złudne piękno świata, znaki zagrożenia. Katastroficzna diagnoza upadku kultury europejskiej, zaniku duchowości.</p> <p>Kontekst opracowania tematu: Opracowanie utworów wyrażających przecucie katastrofy i zapowiedź państwa totalitarnego.</p> <p>Rozdział III Świadectwo zbrodni i zagłady</p> <p>1. Liryka porażona Tadeusza Różewicza. Tom poezji „<i>Czerwona rękawiczka</i>” (<i>wiersze wybrane</i>) „<i>Widziałem cudowne monstrum</i>” „<i>Ocalony</i>” „<i>Lament</i>”</p> <p>Kompleks ocalenia w poezji T. Różewicza — obsesyjne tematy, obrazy. Potrzeba nowego języka poezji po Oświęcimiu. Kryzys humanizmu. Pozorność ocalenia, okaleczenie psychiki, utrata wiary w religię i człowieka. Poszukiwanie autorytetu moralnego.</p> <p>2. Tadeusz Borowski — opowiadania. „<i>Pożeganie z Marią</i>”</p>	<p>Objaśnia symbolikę w wierszach.</p> <p>Praca twórcza</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W jakim stopniu lektura książek Orwella może dopomóc w określeniu granicy zła? Uzasadnij swoją wypowiedź przykładami. 2. Co to jest katastrofizm? Kiedy najczęściej pojawiają się postawy katastroficzne, z jakiego powodu? Przypomnij najbardziej znane artystyczne wizje katastrofy. <p>Sumuje wnioski z analizy wierszy, charakteryzując człowieka poczuwającego się do odpowiedzialności za zło.</p> <p>Wskazuje cechy poetyki „ściśniętego gardła”.</p> <p>Wykrywa funkcję trawestacji „credo” oraz nawiązań kulturalnych.</p> <p>Nazywa kolejne etapy budowania społeczeństwa koncentracyjnego.</p>

1	2
<p>Obóz koncentracyjny w ujęciu Tadeusza Borowskiego. Człowiek zlagrowany. Problematyka psychologiczno-moralna — ludzie w obozie.</p> <p>Świat obozowy z perspektywy człowieka zlagrowanego. Metody i skutki degradacji i upodlenia człowieka przez faszyzm. Technika narracyjna: behawioryzm, antypsychologizm. Tragizm człowieka „epoki pieców”. Obóz jako model nowego porządku europejskiego, społeczeństwa koncentracyjnego. Obozy jako konsekwencja historii. Zakwestionowanie postępu cywilizacyjnego i kulturowego.</p> <p>3. Proza Zofii Nałkowskiej jako świadectwo oskarżenia i ostrzeżenia. „Medaliony” Zbrodnie państwa hitlerowskiego. Utwór jako dokument ludobójstwa.</p> <p>Geneza i formuła „<i>Medalionów</i>”. Degradacja ludzkiej psychiki, degradacja inteligencji w służbie zbrodniczej ideologii. Pytania o granice eksperymentów medycznych i prawo decydowania o ludzkim życiu. Konstrukcja narracji.</p> <p>4. „Inny świat” Gustawa Herlinga — Grudzińskiego jako dokument, traktat moralny i dzieło literackie.</p> <p>Literatura łagrowa i łagrowa — pograniczne dokumentu i literatury pięknej. Analiza totalitaryzmu sowieckiego</p>	<p>Formułuje historiozofię T. Borowskiego.</p> <p>Zabiera głos w dyskusji: <i>czy opowiadania są zarażone nihilizmem, czy głęboko etyczne?</i></p> <p>Mówi o behawiorystycznej narracji w opowiadaniach.</p> <p>Ustala hierarchię panującą wśród więźniów, opowiada o wzajemnych stosunkach w sytuacji obozowej.</p> <p>Charakteryzuje człowieka „zlagrowanego”.</p> <p>Interpretuje motto w kontekście utworu.</p> <p>Analizuje zabiegi narracyjne.</p> <p>Opisuje fizyczne i psychiczne doznania i przeżycia bohaterów opowiadań.</p> <p>Uczestniczy w dyskusji na temat aktualności pytań postawionych przez autorkę w kontekście współczesnych dyskusji o klonowaniu, eutanazji.</p> <p>Objaśnia termin dehumanizacja.</p> <p>Odczytuje utwór w kontekście autobiograficznym, historycznym i literackim.</p>

1	2
<p>jako systemu przemyślanego wyniszczenia fizycznego i zniewolenia człowieka.</p> <p>Postawy ludzi w nieludzkich warunkach.</p> <p>Tytuł i motto. Przesłanie odautorskie w epilogu. Konstrukcja narratora. Literackie sposoby komentowania obozowej rzeczywistości. Manichejska wizja świata. Świat jako słowo-klucz.</p> <p>5. Realia sowieckiego obozu pracy Aleksander Sołżenicyn „<i>Jeden dzień Iwana Denisowicza</i>” (fragmenty) Odtworzenie jednego dnia obozowego życia więźnia łagru — Iwana Denisowicza Szuchowa. Analiza jednego dnia więźnia Szuchowa staje się pouczającym studium totalitaryzmu.</p> <p>6. Cywil o powstaniu warszawskim. Warszawa podziemna — osaczenie więźnia podziemi.</p> <p>Miron Białoszewski „<i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>”</p>	<p>Analizuje portrety ludzi.</p> <p>Określa stanowisko autora wobec relatywizmu moralnego.</p> <p>Wyszukuje przykłady różnych ról narratora.</p> <p>Wykrywa kłamrową kompozycję utworu.</p> <p>Wskazuje przykłady zabiegów literackich, określa ich funkcję.</p> <p>Pisze rozprawkę na temat: Czy po wojnie zostali niewinni i ocaleni? Na podstawie utworu opowiada o ciężkich wojennych losach Polaków, którzy nie powrócili żywi do swych domów.</p> <p>Ocenia tragiczną sytuację ukazaną w utworze.</p> <p>Opowiada o przebiegu dnia w obozie, opisuje stosowane kary, karcer i jego skutki.</p> <p>Analizuje kończący opowiadanie lapidarny wniosek, iż był to „szczęśliwy” dzień bohatera.</p> <p>Bada okoliczności powstania utworu, dostrzegając dystans czasowy.</p> <p>Porównuje utwór z innymi tekstami kultury o powstaniu, dostrzegając demitologizację.</p> <p>Analizuje narrację, zwracając uwagę na cechy języka mówionego.</p>

1	2
<p>Reprodukcja: „<i>Domy — żołnierze</i>” B.W. Linkego</p> <p>Dramat wydarzeń powstańczych z perspektywy lat. Rola pamięci. Rachunek piwnicowy. Życie społeczne. Pamiętnik mówiony — strumień świadomości i jego językowy zapis.</p> <p>Dom — żołnierz i dom — arka w potopie wojennym.</p> <p>7. Przywódca o powstaniu w getcie warszawskim. Hanna Krall „<i>Zdążyć przed Bogiem</i>”</p> <p>Temat i konwencja utworu. Demitologizacja przywódców i powstańców. Hanna Krall jako dziennikarka zagłady żydowskiego świata. Życie i walka w getcie w relacji ostatniego przywódcy. Wyścig Edelmana o ludzkie życie. Rachunki z Bogiem</p> <p>8. Zagłada narodu żydowskiego A. Słonimski „<i>Elegia miasteczek żydowskich</i>”</p> <p>Reprodukcja: M. Chagalla „<i>Spacer</i>”</p> <p>J. Tuwim „<i>My, żydzi polscy</i>” „<i>Żydek</i>”</p> <p>Holocaust na ziemiach polskich w czasie wojny. Symbole żydowskiej kultury i znaki zagłady. Postacie</p>	<p>Analizuje wizerunek domu w utworze i na obrazie.</p> <p>Grupuje fakty literackie i refleksje bohatera wokół pojęć hasłowych, np.: głód, życie, śmierć, bohaterstwo.</p> <p>Pracuje ze słownikiem terminów literackich, analizując definicję literatury faktu.</p> <p>Analizuje dane fakty i komentarze dotyczące holocaustu.</p> <p>Przygotowuje krótką prezentację na temat kultury żydowskiej na podstawie fragmentów filmów i albumów.</p> <p>Analizuje wiersz A. Słonimskiego i obraz M. Chagalla, szukając związków pod kątem portretów Żydów.</p> <p>Dokonuje syntezy z zakresu literatury i korespondencji sztuk, wzbogacając ją o teksty kultury poznane w drodze samokształcenia.</p>

1	2
<p>Żydów jako użytecznych członków lokalnej społeczności i miejscowych magów. Przejawy antagonizmów dwóch narodów. Strata dla polskiej kultury szczycającej się bogatą różnorodnością wpływów.</p> <p>Dramat Polaka — Żyda. Manifest i lament polskiego literata. Poetycki obraz Żyda zagubionego w świecie.</p> <p>9. Powojenny dramat polski.</p> <p>Jerzy Szaniawski „Dwa teatry” Dwie koncepcje teatru. Nowy teatr.</p> <p>Pierwszy utwór Jerzego Szaniawskiego napisany po wyzwoleniu w 1946 roku. Pisarz podejmuje dyskusję na temat poetyki nowego teatru i koncepcji sztuki dramatycznej. Częściowo nawiązuje do scenerii wojennej, podkreśla tragiczną prawdę, która przerosła wszelkie wyobrażenia człowieka, udowodniła, że to, co z pozory fantastyczne i nierealne, może się jednak spełnić.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przeżycia i refleksje bohatera jednostkowego i całego pokolenia na podstawie utworów mówiących o katastrofizmie historycznym i generacyjnym. Teksty kultury poświęcone zagładzie narodu i kultury Żydów.</p>	<p>Przedstawia sceniczną realizację poetyki realizmu.</p> <p>Wyszczególnia wizyjność dramatycznych tekstów Chłopca.</p> <p>Określa dramat jako dramat autotematyczny to znaczy sztuki teatralnej o sztuce teatru.</p> <p>Dyskutuje na temat dwóch koncepcji teatru przedstawionych w utworze: teatru realistycznego „małego zwierciadła” i teatru wizyjnego.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie społeczeństwa i próba jego ocalenia w obozach i łagrach. 2. Spróbuj dowieść, że wykorzystanie przez autora „potocznego gadania” jako źródła prawdziwej relacji wpłynęło na oryginalność dzieła. 3. Twoja galeria żydowskich bohaterów polskiej literatury — jaką pełnią w niej funkcję?

1	2
<p>Wiadomości teoretyczne Cechy poetyki Różewicza. Funkcja kontrastów i paralelizmów. Deprawujący wpływ faszyzmu na człowieka. Odejście od ujęcia martyrologicznego na rzecz depatetyzacji i demitologizacji. Ocena faszyzmu i stalinizmu. Cechy literatury faktu. Wkład Żydów polskich do kultury narodowej. Problematyka doświadczeń okupacyjnych, doświadczeń epoki pieców.</p> <p>Rozdział IV Literatura wobec stalinizmu — lata 1949–1955.</p> <p>1. Powieść produkcyjna.</p> <p>Witold Zalewski <i>„Traktory zdobędą wiosnę”</i> Tadeusz Konwicki <i>„Przy budowie”</i> (fragmenty utworów)</p> <p>2. Poezja socrealistyczna</p> <p>Jan Brzechwa <i>„Strofy o planie sześćioletnim”</i> Władysław Broniewski <i>„Słowo o Stalinie”</i></p> <p>Kontekst opracowania tematu Ukazanie twórczości socrealistycznej, pozbawionej wartości artystycznych i intelektualnych, stanowiącej dziś już tylko bolesny dokument</p>	<p>Analizuje problematykę powieści produkcyjnej, charakteryzuje bohaterów, ich klasowe dojrzewanie do świadomego komunizmu.</p> <p>Uwydatnia schematyczność konstrukcji przedstawiania bohaterów od „pozytywnego” do „zdemonstrowanego”.</p> <p>Opisuje poetykę realizmu socjalistycznego na podstawie poznanych wierszy.</p> <p>Mówi o rozwoju poezji dworskiej, której celem była pochwała bądź nagana.</p> <p>Zauważa w poezji paradoksalne nawiązanie do tradycji sielanki.</p>

1	2
<p>tamtych lat. Dokument o którym trzeba jednak pamiętać, daje on bowiem historyczne zniewolenie umysłu.</p> <p>Wiadomości teoretyczne</p> <p>Socrealizm czyli realizm socjalistyczny jako metoda twórcza powstał w Związku Radzieckim, a jego inicjatorem był Maksym Gorki. Na grunt polski został przeniesiony w 1949 roku po Zjeździe Związku Literatów Polskich.</p> <p>Socrealistyczna metoda twórcza kreowała w literaturze świat iluzji: pozytywnych bohaterów z pracującego ludu miast i wsi, negatywnych reakcjonistów zachodnich, fabryk lub kołchozów, kobiet na traktorach. „Pryszczatymi — nazywano ówczesnych pisarzy aktywistów.</p> <p>Rozdział V W kręgu literatury emigracyjnej w latach 1949–1955</p> <p>Pisarze polscy na emigracji po latach adaptacji do nowych warunków, aktywnie rozwijają twórczość literacką.</p> <p>1. Witold Gombrowicz „<i>Trans — Atlantyka</i>” (fragmenty)</p> <p>Fałszywa forma dziejów i kultury narodu. Nawiązanie do tradycji barokowej, do epepei „Pan Tadeusz”</p>	<p>Wskazuje elementy parodii na poziomie konstrukcji postaci, idei, języka narracji.</p> <p>Wykrywa sposób i cel nawiązań do tradycji sarmackiej i romantycznej.</p> <p>Hierarchizuje argumenty Witolda Gombrowicza przeciw dziełu Adama Mickiewicza na podstawie „Dzienników”</p> <p>Formułuje kontrargumenty.</p> <p>Rozwija w formie eseju myśl pisarza „Bronię Polaków przed Polską”</p>

1	2
<p>Walka z formą narodowej świadomości na poziomie stylu bycia, stylu tworzenia. Parodia ideału Polaka — sarmaty, odsłanianie mitów zgubnych dla świadomości narodowej.</p> <p>Ocena etosu szlachecko-sarmackiego jako konserwatywnego stereotypu groźnego dla jednostki i narodu.</p> <p>2. Czesław Miłosz <i>„Zniewolony umysł”</i> (trzy pierwsze rozdziały: „Murti — Bing”, „Zachód”, „Ketman”) Esej opowiada o zniewoleniu umysłu i ducha: o zniewoleniu osoby ludzkiej w jej trzech głównych przejawach — pragnienia prawdy, dążenia do szlachetności i dążenia do miłości.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przedstawienie ważnych utworów Witolda Gombrowicza i Czesława Miłosza, które zostały napisane na emigracji.</p> <p>Teoretyczne wiadomości Centralna idea „Zniewolonego umysłu” to udokumentowanie tezy, iż człowiek może zrobić wszystko z drugim człowiekiem. Parodystyczny sens powieści Witolda Gombrowicza „Trans — Atlantyk”</p> <p>Rozdział VI Pokolenie „Współczesności” — rok 1956. Poetyckie głosy „Współczesności” Przedstawiciele pokolenia. Debiuty spóźnione, właściwe, powtórzone.</p>	<p>Interpretuje trzy pierwsze rozdziały eseju.</p> <p>Wypowiada się na temat zniewalania kultury przez system totalitarny.</p> <p>Analizuje problematykę utworu.</p> <p>Prace twórcze</p> <p>1. Scharakteryzuj na przykładzie prozy Witolda Gombrowicza istotę parodii literackiej.</p>

1	2
<p>Sytuacyjny charakter wspólnoty poetów.</p> <p>1. Kulturowe inspiracje Zbigniewa Herberta.</p> <p>„<i>Dlaczego klasycy</i>” „<i>Przesłanie Pana Cogito</i>” „<i>Do Marka Aurelego</i>”</p> <p>Poeta nurtu spod znaku T.S. Eliota. Przyczyny zwrotu ku antykowi. Dekalog klasycyzmu moralnego. Ocena postaw ludzkich, literatury, kultury w czasach współczesnych. Postawa pana Cogito — indywidualna lektura.</p> <p>2. Władza, obywatel, naród — refleksje Zbigniewa Herberta.</p> <p>„<i>Tren Fortynbrasa</i>” „<i>Rozważania o problemie narodu</i>” „<i>Prolog</i>”</p> <p>Reinterpretacja szekspirowskiego tematu. Dwa światy wartości i modele władzy. Monolog i dialog w utworze. Szukanie prawdy o polskim narodzie — ukryte i jawne pytania. Postawa Z. Herberta wobec problemu. Ojczyzna dawna i obecna, historiozofia poety.</p> <p>3. Nowy wymiar dialogu z tradycją.</p> <p>Zbigniew Herbert „<i>Homilia</i>”</p> <p>Elegijny nastrój rachunku z życia.</p>	<p>Tworzy zestawienie dotychczas omówionych w szkole wierszy Z. Herberta.</p> <p>Wyjaśnia założenia neoklasycyzmu.</p> <p>Redaguje własną wypowiedź zainspirowaną wierszami o panu Cogito na temat <i>Trud wierności sobie</i>.</p> <p>Przedstawia okoliczności debiutu Zbigniewa Herberta.</p> <p>Przedstawia wybrane utwory Zbigniewa Herberta jako poezję prawdy i heroizmu etycznego.</p> <p>Formuluje pisemnie głos w dyskusji wynikającej z wiersza „Tren Fortynbrasa”</p> <p>Bada i włącza kontekst autobiograficzny do interpretacji utworów.</p> <p>Syntezuje wiedzę na temat funkcji nawiązań kulturowych u Zbigniewa Herberta.</p> <p>Analizuje ewolucję postawy Zbigniewa Herberta.</p> <p>Interpretuje funkcję nawiązań do tragedii antycznej.</p>

1	2
<p>Od mądrości i optymizmu pana Cogito po sceptycyzm i gorycz. Człowiek a Bóg.</p> <p>4. „<i>Szumy, zlepy, ciągi</i>” w poezji Mirona Białoszewskiego</p> <p>„<i>Filozofia Wołomina</i>” „<i>Szare eminencje zachwytu</i>” „<i>Sztuki piękne mojego pokoju</i>”</p> <p>Reprodukcja: „<i>Wyrazy</i>” M. Jaremiarki</p> <p>Debiut Mirona Białoszewskiego — nobilitacja kultury peryferyjnej. Mit małego miasteczka i próba jego uobecnienia w poezji. Sakralizacja świata. Poetyzacja rzeczywistości codziennej. Poezja rupieci. Nowa konwencja językowa, słowo — obiektem analizy, zabawy; tworzenie, wykorzystanie idiolektów.</p> <p>Przekraczanie granic kultury wysokiej i niskiej.</p> <p>5. Estetyka brzydoty Stanisława Grochowiaka.</p> <p>„<i>Święty Szymon</i>” „<i>Płonąca żyrafa</i>” Reprodukcja S. Dali „<i>Płonąca żyrafa</i>”</p> <p>Stanisław Grochowiak „<i>Objawienie świętego Jana</i>”</p> <p>Bunt wobec zła i okrucieństwa, cierpienie ludzi prostych. Etyczne źródło buntu. Polemika ze średniowieczną ascezą. Refleksja</p>	<p>Szuka socjologicznych uwarunkowań eksperymentów poety.</p> <p>Analizuje język wierszy, wskazując zjawiska powtarzalne.</p> <p>Wskazuje związki między poezją M. Białoszewskiego a propozycjami awangardy międzywojennej.</p> <p>Opisuje obraz.</p> <p>Dostrzega specyfikę ujęcia rzeczywistości w wierszach Mirona Białoszewskiego, podaje przykłady uwznioślenia codzienności.</p> <p>Dyskutuje na temat postaw ludzi, ich społecznej oceny.</p> <p>Tworzy zestawy skojarzeń z pojęciami: piękno, brzydota.</p> <p>Odczytuje wiersz jako interpretację obrazu.</p> <p>Omawia nawiązania do tradycji literackiej, wskazuje kontynuacje i polemiki.</p> <p>Samodzielnie wyszukuje przejawy turpizmu w poezji wcześniejszych epok.</p>

1	2
<p>nad ludzką naturą: biologizm, ale i duchowość.</p> <p>Protest przeciw schematyzmowi, frazesom w życiu społecznym.</p> <p>Wiersz a obraz — miejsce wspólne, miejsce różne.</p> <p>Nobilitacja trudu, brzydoty w zestawieniu z pięknem nieużytecznym.</p> <p>Estetyczny wymiar buntu poety.</p> <p>Inspiracje biblijne, średniowieczne, barokowe. Ironia i satyra. Antyromantyczny wizerunek poety zbratanego z pijanym narodem.</p> <p>Erotyk antysentymentalny.</p> <p>6. Wiersze przeciw estetom Andrzeja Bursy. <i>„Fiński nóż”</i> <i>„Dyskurs z poetą”</i> Legenda literacka poety. Rozczarowanie rzeczywistością źródłem kontestacji i antyestetyzmu.</p> <p>Sobotnia biesiada afirmacją młodości i alternatywą wobec zaangażowania w socjalistyczny model świata.</p> <p>Liryczne pożegnanie dzieciństwa.</p> <p>Poezja, piękno, estetyzm kontra fizjologia i wulgarność.</p> <p>7. Prozaicy „Współczesności” Założenia programowe twórców skupionych wokół czasopisma „Współczesność”.</p> <p>Indywidualności prozaików.</p> <p>Rodzaje grup literackich.</p> <p>„Współczesność” jako typ grupy sytuacyjnej.</p> <p>Marek Hłasko, <i>„Pierwszy krok w chmurach”</i></p>	<p>Wyszukuje informacje na temat A. Bursy jako „kaskadera literatury”.</p> <p>Dyskutuje o formach kontestacji rzeczywistości przez młodzież/artystów.</p> <p>Zabiera głos w sprawie wulgaryzmów jako elementu stylu artystycznego.</p> <p>Porównuje wiersz <i>„Dyskurs z poetą”</i> z utworem <i>„Kanon”</i> Stanisława Grochowiaka, zwracając uwagę na portret poety i jego rolę.</p> <p>Zdaje sprawozdanie z samodzielnie opracowanej lektury — M. Hłasko <i>„Pierwszy krok w chmurach”</i></p>

1	2
<p>Ireneusz Iredyński Marek Nowakowski, Władysław Lech Terlecki i ich twórczość.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przybliżyć sylwetki poetów i ich twórczość — pokolenia „Współczesności” jako grupy sytuacyjnej.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Okoliczności debiutu Zbigniewa Herberta i cechy jego twórczości. Specyfika ujęcia rzeczywistości w wierszach Mirona Białoszewskiego. Pojęcie <i>turpizm</i> — wiersze Stanisława Grochowiaka. Literackie przejawy buntu wobec świata Adama Bursy. Proza pokolenia „Współczesności” i jej problematyka.</p> <p>Rozdział VII W kręgu dramatu współczesnego na emigracji i w kraju po 1956 roku.</p> <p>1. Rozwój teatru nieoficjalnego organizowanego przez środowiska twórcze (Bim-Bom, Teatr na Tarczyńskiej, Piwnica pod Baranami)</p> <p>2. Witold Gombrowicz „<i>Ślub</i>”</p> <p>Absurd i groteska w dramacie.</p>	<p>Omawia fragmenty utworów i ich problematykę. Charakteryzuje bohaterów i środowisko z jakiego się wywodzą. Wypowiada się na temat znaczenia ożywienia literackiego dla twórczości młodych pisarzy.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Piękna brzydota w wierszach Stanisława Grochowiaka. 2. Typ bohatera w opowiadaniach Marka Hłaski. 3. Porównaj postawę bohatera lirycznego „Przesłania Pana Cogito”. 4. Przygotuj wypowiedź pisemną, w której uzasadnisz, że liryka Mirona Białoszewskiego to — mówiąc językiem poety — „romans z konkretem”, to zdarzenia „sprawdzone sobą”. <p>Wyszukuje informacje o powstaniu wyszczególnionych teatrów i ich działalności.</p> <p>Opowiada treść utworu. Wypowiada się na temat wielowarstwowości utworu pod względem językowym.</p>

1	2
<p>Parodystyczny i ironiczny sens w dramacie.</p> <p>3. Świadomość człowieka ustabilizowanego w dramacie Tadeusza Różewicza.</p> <p>„Świadkowie, albo nasza mała stabilizacja”.</p> <p>Teatr Różewicza — przełamanie konwencji klasycznej i awangardowej. Cechy konstrukcyjne i tematyka dramatów. System wartości społeczeństwa polskiego w latach 60. Nasza mała stabilizacja jako znak marazmu duchowego i materializmu człowieka.</p> <p>Zagłada wartości w czasach pokoju.</p> <p>4. Człowiek porażony w dramacie Tadeusza Różewicza.</p> <p>„Kartoteka”</p> <p>Brak podmiotowości i tożsamości bohatera. Pamięć jak kartoteka. Stan destrukcji świadomości po doświadczeniach wczesnej młodości.</p> <p>5. Konflikt międzypokoleniowy w związku z kryzysem wartości.</p> <p>Sławomir Mrozek</p> <p>„Tango”</p> <p>Portret współczesnej rodziny.</p> <p>Ocena inteligencji. Obraz mechanizmów totalitarnych.</p>	<p>Mówi o poetyce snu na podstawie akcji dramatu, rozgrywającej się w sennym widzeniu głównego bohatera.</p> <p>Nazywa wartości z punktu widzenia filozofii, etyki, religii nieobecne w życiu bohaterów dramatu.</p> <p>Analizuje język bohaterów jako obraz ich świadomości (skrót, powtórzenia, prozaizmy, kolokwialne frazeologizmy, skojarzenia).</p> <p>Interpretuje fragment, wiążąc jego wymowę z ideą całego dramatu.</p> <p>Analizuje konstrukcję bohatera literackiego.</p> <p>Interpretuje tytuł.</p> <p>Odczytuje utwór jako refleksję o kryzysie formuły dramatu.</p> <p>Interpretuje perypetie rodziny jako drogę od wolności poprzez chaos do totalitaryzmu.</p> <p>Wyszukuje nawiązania do tradycji romantycznej i międzywojennej (do konkretnych utworów).</p> <p>Zestawia i charakteryzuje pary postaci, wskazując bohatera parodiowego.</p>

1	2
<p>Wykorzystanie parodii i groteski w konstrukcji świata przedstawionego, bohaterów, kompozycji. Uniwersalność problematyki dzięki zastosowaniu konwencji. Porównanie utworu z innym pod określonym kątem, np. portret inteligenta, motyw tańca.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Szczególne miejsca w literaturze współczesnej dramatu absurdu, korzystającego z koncepcji groteski posługującej się poetyką drwiny i ironicznego dystansu.</p> <p>Teoretyczne wiadomości Przypomnienie terminów: groteska, parodia, absurd w dramacie. Dramaty Witolda Gombrowicza, Tadeusza Różewicza i Sławomira Mrożka i ich ideologiczna wymowa.</p> <p>Rozdział VIII Pokolenie Nowej Fali</p> <p>1. Kondycja pokolenia i rzeczywistości społecznej w wierszach Ewy Lipskiej.</p> <p>„<i>My</i>”, „<i>Egzamin</i>” Wydarzenia marca 1968 roku — przeżyciem pokoleniowym. Nieufność wobec załamanej rzeczywistości. Książki — manifesty głównych twórców formacji Nowej Fali. Portret pokolenia. Bolesne odczuwanie wewnętrznej sprzeczności między ustabilizowanym życiem a poczuciem pustki, tęsknota za ideą i wartościami.</p>	<p>Dyskutuje na temat mechanizmu rewolucji obyczajowej.</p> <p>Praca twórcza</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dezintegracja osobowości w twórczości Tadeusza Różewicza. 2. „Tango” Sławomira Mrożka jako dramat rodzinny i polityczny. <p>Przedstawia okoliczności powstania formacji Nowej Fali i wymienia jej przedstawicieli.</p> <p>Określa problematykę wierszy, zwracając uwagę na uwikłanie człowieka w politykę.</p>

1	2
<p>2.Badanie stanu języka w poezji Stanisława Barańczaka.</p> <p>„Spójrzmy prawdzie w oczy” „Wypełnić czytelnym pismem” „Co dziś rzucili”</p> <p>Twórcze wykorzystanie neologizmów w celu obnażenia kłamstwa. Od ankiety do przesłuchania — diagnoza sytuacji człowieka lat 70. i życia społecznego. Postawa niezgody na świat.</p> <p>3. Skuteczność języka w wyrażaniu prawdy. Adam Zagajewski Wiersze z tomu poetyckiego „Komunikat”: „W pierwszej osobie liczby mnogiej”</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przedstawienie okoliczności powstania formacji Nowej Fali, jej literatów oraz ich twórczości.</p> <p>Teoretyczne wiadomości Przekształcenia frazeologiczne (modyfikacje, kontaminacje, nowe konteksty). Językowe sposoby demaskowania zakłamanego rzeczywistości. Przedstawiciele Nowej Fali.</p>	<p>Analizuje przekształcenia frazeologicznych (modyfikacje, nowe konteksty).</p> <p>Redaguje bibliografię zagadnieniową.</p> <p>Porównuje wiersz z innym manifestem pokoleniowym.</p> <p>Dokonyje parafrazy wiersza.</p> <p>Wskazuje językowe sposoby demaskowania zakłamanego rzeczywistości (np. wykorzystywanie stylu publicystycznego, frazeologicznych).</p> <p>Wyszukuje elementy publicystyki w poezji.</p> <p>Określa tematykę wierszy.</p> <p>Analizuje problematykę utworów w porównaniu z utworami Stanisława Barańczaka.</p>

1	2
<p>Rozdział IX W poszukiwaniu świata wartości</p> <p>1. Od destrukcji świata ku wartościom głoszonym przez Leopolda Staffa.</p> <p>L. Staff „<i>Mitologia</i>” „<i>Rzut w przyszłość</i>” Leopold Staff jako poeta czterech epok. Destrukcja świata wartości ukazana poprzez zagładę natury. Dialog Staffa z przesłaniami wcześniejszych wierszy (np. „<i>Przedśpiew</i>”). Powrót postawy opartej na ideach humanistycznych i chrześcijańskich.</p> <p>2. Zadania poezji według Czesława Miłosza.</p> <p>Czesław Miłosz „<i>Przedmowa</i>” „<i>Campo di Fiori</i>” Rola poezji ocalenia wartości, wywoływanie buntu przeciw przemocy, obojętności, złu, kształtowanie postaw moralnych.</p> <p>3. Miłość do ludzi i świata w poezji ks. Jana Twardowskiego. „<i>Stwarzał</i>” „<i>Wierzę</i>” „<i>Ostrobramska</i>” „<i>Na wsi</i>” „<i>Mrówko, ważko, biedronko</i>”</p> <p>Poezja ks. Jana Twardowskiego najbardziej wybitną realizacją współczesnej liryki religijnej.</p>	<p>Rozpoznaje w wierszu nawiązania do mitologii i tradycji literackiej. Komentuje przesłanie sonetu. Dokonuje syntezy literackiej, redagując konspekt dotyczący ewolucji postawy Leopolda Staffa i poetyki utworów w różnych okresach.</p> <p>Notuje cytaty o charakterze „skrzydlatych słów”.</p> <p>Objaśnia klasycyzm Czesława Miłosza jako rodzaj światopoglądu.</p> <p>Zapisuje refleksje wynikające z wierszy, grupując je wokół słów: człowiek, świat, Bóg, wiara. Wskazuje związki nauki księdza z postacią franciszkańską.</p>

1	2
<p>Afirmacja świata w jego pięknie i różnorodności. Konkret wiejski śladem obecności Boga i źródłem pewnej wiary człowieka. Miłość do ludzi wyrażona współczuciem dla cierpienia, zrozumienia dla słabości i grzechu.</p> <p>4. Twórczość Karola Wojtyły Rozważania na temat: czego lęka się współczesny człowiek?</p> <p>5. Mądrość życia według Wisławy Szymborskiej. „Rehabilitacja” „W rzece Heraklita”</p> <p>Sylwetka nobilistki. Różne formy literackie twórczości, np. „lepiej”. Rozrachunek ze stalinizmem, z własną naiwnością i lekkomyślnością. Rehabilitacja zmarłych i siebie samej. Sytuacja człowieka wobec przemijania, paradoksy ludzkiego życia, niepojętność istnienia.</p> <p>6. Liryzm poematu wyrazem pogodzenia się poety ze światem. Julian Tuwim „Kwiaty polskie”</p> <p>7. Refleksja nad fenomenem życia w powojennej twórczości</p>	<p>Wskazuje charakterystyczne cechy stylu poety, np. aforystyczność, humor obok liryzmu, kolokwialne frazeologizmy.</p> <p>Interpretuje fragmenty utworów i określa ich przesłanie.</p> <p>Czyta twory Karola Wojtyły, analizuje je, znajduje mądrości życiowe.</p> <p>Analizuje i interpretuje wiersze, formułując refleksje dotyczące postawy człowieka wobec czasu, praw historii, losu i przeznaczenia, śmierci.</p> <p>Samodzielnie odczytuje przemówienie sztokholmskie nobilistki</p> <p>Interpretuje wybrane fragmenty poematu, zaznacza fabułę utworu, podkreśla jego liryzm.</p>

1	2
<p>Mieczysława Jasturna „Poeta”</p> <p>Kontekst opracowania tematu Dostrzeżenie przemiany postawy L. Staffa w wierszach powojennych. Piękna wymowa poezji ks. Jana Twardowskiego. Portret współczesnego człowieka i jego problemów na podstawie wierszy W. Szymborskiej. Liryczność poematu Juliana Tuwima „<i>Kwiaty polskie</i>” Bogata twórczość powojenna Mieczysława Jasturna.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Zadania poety i poezji według Cz. Miłosza. Aluzje literackie i cytaty kulturowe. Moralistyczne przesłania utworów. Intelektualny charakter poezji. Walory poezji noblistów.</p> <p>Rozdział X Człowiek w świecie zła i absurdu</p> <p>1. Zło nigdy nie umiera. Wojciech Żukrowski „<i>Lotna</i>” (fragment) Tematyka wojenna, utwór pełen doznań, bogactwa barw i kształtów.</p> <p>2. Aktywna postawa człowieka w walce ze złem. Albert Camus „<i>Dżuma</i>”</p>	<p>Analizuje treść wierszy. Określa poezję Mieczysława Jasturna jako rodzaj hymnu na cześć wiecznej, heraklitejskiej zmienności.</p> <p>Prace twórcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozprawka na temat: „<i>Pesymistyczna wizja ludzkiej kondycji jest właściwa XX wiekowi</i>”. 2. Miłość do ludzi wyrażona w poezji ks. Jana Twardowskiego. <p>Pracuje z tekstem lektury, stawiając tezy interpretacyjne i dokumentując je cytatami.</p> <p>Porównuje portrety lekarzy w poznanych utworach.</p>

1	2
<p>Reprodukcja: „<i>Dżuma</i>” A. Böcklina</p> <p>Powieść jako kronika zarazy: przebieg epidemii, obraz miasta w uścisku dżumy, zachowanie zbiorowości. Postawy moralne jednostek w sytuacji zagrożenia — bohaterowie jako rzecznicy tego utworu.</p> <p>Portrety ludzi „zadumionych”, postawy bohaterów wobec zła.</p> <p>Laicki humanizm. A. Camus wobec egzystencjalistów. Przesłanie powieści i „Mitu o Syzyfie”.</p> <p>Paraboliczne sensy.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Odczytanie powieści jako utworu o mechanizmach biurokratyzowanych anonimowych instytucji życia publicznego i zapowiedź totalitaryzmów.</p> <p>Wiadomości teoretyczne Specyfika kompozycji utworu (trzy płaszczyzny). Kwestia piłatyizmu. Sugestie metaforycznych sensów. Koncepcja laickiego humanizmu, teatru absurdu, antyrealizm.</p> <p>Rozdział XI Świadectwo upadku</p> <p>1. W chaosie norm, zasad i wzorów.</p> <p>Tadeusz Różewicz</p> <p>„<i>Spadanie, czyli o elementach ...</i>”</p>	<p>Analizuje motywy działania bohaterów techniką drzewka decyzyjnego.</p> <p>Redaguje tematyczny katalog cytatów z powieści.</p> <p>Wyjaśnia wykładniki konstrukcji parabolicznej.</p> <p>Wybrany cytat czyni mottem refleksji na temat zła w świecie.</p> <p>Prace twórcze „<i>Dżuma</i>” — motto, tytuł, forma i przesłanie powieści.</p> <p>Wypisuje frazeologizmy określające sytuację współczesnego człowieka.</p> <p>Rozszyfrowuje aluzje, cytaty.</p> <p>Interpretuje tytuł i puentę utworu.</p> <p>Szuka kontekstu literackiego dla utworu, porównuje sposób prezentacji idei.</p>

1	2
<p>Moralna i egzystencjalna tragedia człowieka XX wieku tematem twórczości T. Różewicza.</p> <p>Przemiany obyczajowości i poczucia moralności — zestawienie przeszłości i współczesności.</p> <p>Swobodne nawiązanie do wielu tekstów kultury. Opozycja pionu i poziomu znakiem kompletnego rozpadu norm, wzorów, zasad we wszystkich dziedzinach życia w przeciwieństwie do jednoznacznego upadku moralnego w przeszłości.</p> <p>2. Człowiek schwytyany w sieć. Stanisław Lem „<i>Bomba megabitowa</i>”</p> <p>Fascynacja technicznymi możliwościami cywilizacji, ale niepokój o stan psychiczny i moralny człowieka w twórczości S. Lema. Nieufność wobec kierunków rozwoju cywilizacji. Sceptycyzm S. Lema wobec Internetu. Idea „Arki Noego Internetu”</p> <p>3. Symboliczne miejsce. Tadeusz Konwicki „<i>Mała apokalipsa</i>” Warszawa jako miejsce metaforyczne — jej elementy nabierają znaczenia symboli. Miejsce, w którym nastąpi apokalipsa, wszystko ulegnie dekonstrukcji, co zobrazuje upadek ustroju.</p> <p>Kontekst opracowania tematu Przemiany obyczajowe i moralne w życiu człowieka XX wieku.</p>	<p>Komentuje ideę wybranego utworu Precyzuje i hierarchizuje argumenty przeciw Internetowi przedstawione przez Stanisława Lema. Formułuje kontrargumenty. Określa termin: science fiction</p> <p>Określa termin „<i>apokalipsa</i>” Opisuje głównego bohatera i jego los życiowy. Wypowiada się na temat wymiaru politycznego i filozoficznego powieści. Wyszukuje cytaty potwierdzające filozoficzny, etyczny i polityczny wymiar powieści.</p> <p>Prace twórcze 1. Kryzys wartości i jego źródła w „<i>Małej apokalipsie</i>”.</p>

1	2
<p>Wiadomości teoretyczne</p> <p>Funkcja literatury realizmu socjalistycznego.</p> <p>Dezintegracja osobowości współczesnego człowieka i jego zagubienie w świecie ciągle zmieniających się mód, stylów i konsumpcyjnych ekscytacji.</p> <p>Funkcja „formy nieczystej” jako sposobu opisu współczesnego świata.</p>	

ANTOLOGIA

Oględne zapoznanie się z utworami.
Pisarzy tworzących już w pozytywizmie:

Emil Zola „*Bestia ludzka*”

Fiodor Dostojewski „*Biesy*”

Antoni Czechow

Opowiadania — „*Śmierć urzędnika*”,
„*Człowiek w futerale*”

Lew Tołstoj

„*Wojna i pokój*”

Synkretyzm powieści polskiego modernizmu.

Stefan Żeromski

„*Ludzie bezdomni*”

Wieloznaczny sens bezdomności w powieści.

Wizerunek inteligentów w twórczości Stefana Żeromskiego.

Impresjonistyczne cechy utworu.

Psychologiczny portret Judyma.

Spółczesność i wrażliwość moralna bohatera.

Przyczyny klęski i misji.

Sytuacja tragiczna — nieuchronność czy wytwór imaginacji?

Rodowód literacki postaci — cechy romantyczne i pozytywistyczne.

Synkretyzm stylu.

Liryczny pamiętnik Joasi.

Portret dekadenta.

Warsztat artystyczny pisarza.

Maksym Gorki

„*Na dnie*”

Środowisko marginesu społecznego i ukazanie, że nawet na dnie ludz-

Dyskutuje o złożoności ludzkiej psychiki ukazanej na przykładzie bohaterów utworów F. Dostojewskiego.

Wyróżnia w opowiadaniach A. Czechowa prawdy o człowieku i ówczesną rzeczywistość.

Analizuje pierwszy rozdział, wykrywając sygnalizowanie ważnych tematów i motywów.

Rozważa racje Judyma i Joasi, inscenizując wywiady z bohaterami.

Bada opinie kolegów o decyzji Judyma (ankieta, wywiad).

Przedstawia swoją konkretyzację dalszych losów Judyma w dowolnej formie.

Przygotowuje konspekt dotyczący obecności naturalizmu, impresjonizmu i symbolizmu w powieści.

Redaguje monolog Joasi po rozstaniu Judymem (drama).

Objaśnia tytuły wybranych rozdziałów w kontekście ich treści.

Wskazuje głównych bohaterów, **ocenia** ich postępowanie.

Uwydatnia pozytywne cechy charakteru jak zdolności do współ-

1	2
<p>kiego upodlenia możliwe jest zachowanie czystych i głęboko ludzkich cech.</p> <p>Realizm psychologiczny w dramacie Tadeusza Rittnera „<i>W małym domku</i>” Ukazanie problematyki kryzysu i rozpadu małżeństwa. Wydobyć licznych subtelności psychologicznych, które w znacznej mierze tłumaczą postępy i zachowania postaci.</p> <p>Powieść strumienia świadomości Jamesa Joyce’a „<i>Ulysses</i>” (fragmenty)</p> <p>Nowatorska powieść pisarza irlandzkiego, wykorzystuje technikę „strumienia świadomości”. Świadomie nawiązuje do „Odysei” Homera, tu też odbywa się wielka podróż, tyle że oceaniczną przestrzeń zastąpi opisane miasto — Dublin.</p> <p>Maria Dąbrowska „<i>Ludzie stamtąd</i>” (wybrane opowiadanie) Cykl ośmiu opowiadań przedstawiających życie proletariatu wiejskiego. Ukazane jest bogate życie wewnętrzne bohaterów, pełnia człowieczeństwa ludzi „stamtąd”.</p>	<p>czucia, solidarności i poczucia godności.</p> <p>Na podstawie treści utworu analizuje stan psychiczny bohaterów utworu, znajduje przyczyny ich postępowania, ustosunkowuje się do tragicznego zakończenia dramatu.</p> <p>Przedstawia dzieje bohatera bez indywidualnych, jednostkowych cech.</p> <p>Obrazuje świat przedstawiony w utworze.</p> <p>Wyodrębnia narrację trzecioosobową, monolog i dialog, prozę archaizowaną oraz monolog bez interpunkcji i akapitów.</p> <p>Określa typ narracji i formę monologu wewnętrznego.</p> <p>Ocenia znakomite studium obrazujące dojrzewanie człowieka do pełnej życiowej odpowiedzialności, do zrozumienia transcendentnego sensu istnienia oparte na myśli filozoficznej Bergsona.</p> <p>Opowiada treść opowiadań, zwraca uwagę na ciągłość miejsca akcji czasu oraz na tych samych bohaterów występujących w kolejnych opowiadaniach.</p>

1	2
<p>Maria Kuncewiczowa <i>„Cudzoziemka”</i> Powieść psychologiczna o ostatnim dniu życia pierwszoplanowej bohaterki — Róży Żabczyńskiej, która nieświadoma zbliżającego się kresu swoich dni, wspomina przeszłość i próbuje zrozumieć komplikacje własnego życia.</p> <p>Historia kobiety niespełnionej. Teoria kompleksów powodujących zaburzenia w przeżyciach własnych bohaterki i jej kontaktach z otoczeniem.</p> <p>Konstrukcja narracji i czasu. Studium samotności i wyobcowania człowieka.</p> <p>Franz Kafka <i>„Proces”</i> Literacka konstrukcja bohatera reprezentanta wszystkich ludzi — everymana. Bohater utworu — realność postaci, ale metaforyczność losu (anonimowość, brak wyrazistej biografii). Problem winy. Groteskowo zdeformowany świat przedstawiony: przestrzeń miasta jako labirynt, koszmar wędrówki po gmachu sądu, absurdalność nieosiągalnego sędzięgo. Paraboliczność fabuły.</p> <p><i>Reprodukcja Carla Carry „Czerwony jeździec”</i></p>	<p>Analizuje tytuł utworu. Interpretuje tytuł w kontekście biografii bohaterki i jej osobowości. Charakteryzuje bohaterkę, punktem wyjścia czyniąc podwójne imię. Opisuje sposób prezentacji psychiki bohaterki. Proponuje własną interpretację utworu. Zajmuje stanowisko wobec wybranej opinii. Mówi o konstrukcji, która nawiązuje do budowy dzieła muzycznego. Dokonuje interpretacji pierwszego rozdziału w kontekście całej powieści.</p> <p>Analizuje czas i miejsce akcji, konstrukcję bohatera i narratora jako wykładniki paraboli. Rozważa proroczy charakter powieści w kontekście przemian wydarzeń XX wieku. Proponuje własną interpretację utworu. 83 Na podstawie treści utworu ustosunkowuje się do bohaterów, ocenia ich postępowanie, wypowiada się na temat afirmacji życia. Wyszukuje różne przejawy wpływu państwa totalitarnego na jednostkę.</p> <p>Formuluje tezy interpretacyjne dotyczące problematyki powieści. Porównuje utwory pod kątem przedstawienia sił szatańskich. Przedstawia w formie mapy skrajzeń działania i efekty świty Wolanda.</p>

1	2
<p>Thomas Mann „Czarodziejska góra” (fragmenty) Rozprawy o człowieku, o kulturze, Europie.</p> <p>Michaił Bułhakow „Mistrz i Małgorzata” Biografia Michaiła Bułhakowa — los twórcy w państwie totalitarnym. Trzy płaszczyzny w utworze: realistyczna, historyczna, fantastyczna. Satyra na życie społeczne i polityczne w Moskwie lat 30. Środowisko moskiewskich literatów. Postawy bohaterów wobec zła — problem „piłatyzmu”. Funkcja sił szatańskich w życiu mieszkańców Moskwy.</p>	<p>Na podstawie treści utworu ustosunkowuje się do bohaterów, ocenia ich postępowanie, wypowiada się na temat afirmacji życia. Wyszukuje różne przejawy wpływu państwa totalitarnego na jednostkę.</p> <p>Formuluje tezy interpretacyjne dotyczące problematyki powieści. Porównuje utwory pod kątem przedstawienia sił szatańskich. Przedstawia w formie mapy skrajzeń działania i efekty świty Wolanda.</p>
<p>Jack London „Martin Eden” (fragmenty) Autobiograficzna powieść o pełnej przeciwności i pułapek prostego marynarza do wielkiego sukcesu literackiego.</p>	<p>Opowiada treść fragmentów utworu. Określa problematykę i postawę głównego bohatera wobec życia. Analizuje zakończenie utworu i związek wydarzenia z życiem autora.</p>
<p>Erich Maria Remarque „Na Zachodzie bez zmian” (fragmenty) Powieść — reportaż rejestrujący grozę I wojny światowej postrzeganą oczami młodego, niemieckiego żołnierza. Żarliwy protest przeciw wojnie i oskarżenie jej.</p>	<p>Na podstawie treści fragmentów utworu wypowiada się na temat okrucieństwa wojny i spustoszenia jakie czyni w psychice ludzkiej. Ustosunkowuje się do ironii i goryczy w zakończeniu powieści.</p>
<p>Antoine de Saint-Exupéry „Ziemia, planeta ludzi” (fragmenty)</p>	<p>Opowiada treść fragmentów utworu. Analizuje filozoficzną wymowę powieści.</p>

1	2
<p>Szuka prawdy o człowieku, pragnie zdefiniować człowieczeństwo i określić jego miarę. Uzmysławia pokrewieństwo łączące wszystkich ludzi i wspólną odpowiedzialność za Ziemię.</p> <p>Literatura faktu Warłama Szalamowa „<i>Opowiadania kołymskie</i>” Autor kilkanaście lat przetrwał w łagrach i jego opowiadania są kolejnym świadectwem zbrodni totalitaryzmu sowieckiego, dokumentują degradację moralną, okrucieństwo, dehumanizację człowieka.</p> <p>Jerzy Andrzejewski „<i>Papiół i diament</i>” Dylematy żołnierzy Armii Krajowej. Problematyka polityczna — zafalszowany obraz kształtowania się nowego ustroju.</p> <p>Dramat pokolenia akowskiego, które w nowych rodzących się warunkach ustrojowych nie mogło dla siebie znaleźć miejsca.</p> <p>Ukazanie problemu odwiecznego ponadczasowego konfliktu między sprzecznymi racjami politycznymi i historycznymi, umieszczenie akcji powieści w konkretnej rzeczywistości Polski powojennej.</p> <p>Jarosław Iwaszkiewicz „<i>Stara cegielnia</i>” „<i>Młyn nad Lutynią</i>”</p> <p>Opowiadania sięgają do tradycji prozy psychologicznej. Fabuła</p>	<p>Dyskutuje na temat: „Człowiek — jego prawda i jego wartość”.</p> <p>Objaśnia definicję literatury faktu. Opowiada o przeżyciach więźniów kołymskich, ich degradacji moralnej.</p> <p>Wypowiedzi o tragedii ludzi w obozach potwierdza cytując poszczególne urywki opowiadań.</p> <p>Charakteryzuje pozytywnych i negatywnych bohaterów. Objaśnia na czym polegało przemilczenie i fałszowanie faktów w powieści. Wypowiada się na temat interwencyjności powieści. Analizuje i zastanawia się, czy „Papiół i diament” jest powieścią polityczną.</p> <p>Analizuje problematykę opowiadań. Charakteryzuje bohaterów i ocenia ich postępowanie na kanwie sytuacji historycznej. Porównuje treść utworów z innymi utworami opisujących tragedię</p>

1	2
<p>opowiadania „<i>Młyn nad Lutynią</i>” zostaje usytuowana w okupowanej przez Niemców Wielkopolsce. Dramat starego człowieka, który decyduje się na dokonanie egzekucji na własnym wnuku — renegacie, uzmysławia jedną z wielu możliwych, a zarazem tragicznych sytuacji okupacyjnych: wyboru pomiędzy miłością a poczuciem patriotycznego obowiązku, pomiędzy poczuciem ładu moralnego a złem, które ten ład burzy.</p> <p>Leon Kruczkowski „<i>Niemcy</i>”</p> <p>Schematyczne pojęcie doktryny realizmu w dramacie. Konwencja mieszczańskiego dramatu rodzinnego.</p> <p>Czesław Miłosz „<i>Dolina Issy</i>” (fragmenty) Problematyka filozoficzna i egzystencjalna powieści. Powieść rozwojowa.</p> <p>Ukazanie specyficznego, wielokulturowego środowiska Litwy, w którym dojrzewa główny bohater utworu Tomasz Surkont. Tradycji i zabobonom towarzyszy kultura katolicka i prawosławna. Chłopiec zdobywa zatem wiedzę o świecie z różnych źródeł, poznaje</p>	<p>rodzin polskich podczas okupacji niemieckiej.</p> <p>Na podstawie utworu określa psychologiczno-moralne motywacje zachowań Niemców w czasie hitleryzmu i II wojny światowej. Opisuje bohaterów, ich „dobre” i „złe” postawy. Analizuje problematykę utworu.</p> <p>Ocenia iluzoryczność i fałszywość postawy profesora Sonnenbrucha.</p> <p>Określa problematykę utworu. Charakteryzuje głównego bohatera Tomasza Surkonta. Wypowiada się o utworze jako opowieści o zdobywaniu człowieczeństwa, o inicjacji dojrzałego życia poprzez poszukiwanie zagadki istnienia. Opisuje pejzaż służący rozważaniom filozoficznym.</p>

1	2
<p>życie w wielu jego kulturowych, religijnych i obyczajowych uwarunkowaniach.</p> <p>Nawiązanie do tradycji ludowej fantastyki. Jerzy Harasymowicz „Cuda” (fragmenty)</p> <p>Debiut Ernesta Brylla „Wigilia wariata”</p> <p>W twórczości Ernesta Brylla poezja staropolska była wykorzystywana w gotowej postaci do moralizowania.</p> <p>Adam Ważyk „<i>Poemat dla dorosłych</i>” (fragmenty)</p> <p> Egzystencjalizm J. P. Sartre w dramacie „<i>Muchy</i>”</p> <p>Człowiek w okowach absurdu. Samuel Beckett „<i>Czekając na Godot</i>” Teatr absurdu S. Becketta. Tragiczna wizja ludzkiego losu: bierne trwanie, bezsensowność nieuzasadnionego oczekiwania, doświadczenie przemocy i poniżenia. Funkcja aluzji biblijnych w portretowaniu współczesnego człowieka.</p> <p>Proza amerykańska E. Hemingway „<i>Komu bije dzwon</i>” Pokazanie wartości życia i możliwość oddania go w imię określonej sprawy. Ukazanie prawdziwych scen z</p>	<p>Analizuje treść i budowę wierszy, znajduje podmiot liryczny, ocenia artyzm utworu.</p> <p>Opowiada treść wybranych wierszy, wyszukuje ukryty sens, tłumaczy etykę utworu.</p> <p>Omawia problematykę, tłumaczy tytuł utworu.</p> <p>Analizuje problematykę dramatu. Ocenia postawę bohaterów. Tłumaczy tytuł utworu.</p> <p>Analizuje fragmenty utworu w kontekście wykładu interpretacyjnego. Wyraża swój sąd o „antyteatrze”.</p> <p>Interpretuje motto utworu: „<i>Nie pytaj komu bije dzwon — bije on tobie</i>” Charakteryzuje postawy bohaterów wobec życia.</p>

1	2
<p>życia prostych ludzi przy pomocy prostego języka codziennego.</p> <p>Nowatorstwo prozy Williama Faulkner „Przeminęło z wiatrem” (fragmenty)</p> <p>W swej twórczości operuje monologiem wewnętrznym, techniką wielu punktów widzenia, jest mistrzem w kreowaniu nastroju. „Człowiek jest sumą swoich nieszczęść”.</p> <p>Postmodernizm we współczesnej prozie. Umberto Eco „Imię róży” (fragmenty)</p> <p>Popularność jako fetysz. Vladimir Nabokov „Lolita” (fragmenty)</p> <p>Problematyka moralno-filozoficzna w utworze Stanisława Lema „Solaris”</p> <p>Autor porusza szereg odwiecznych problemów moralno — filozoficznych ludzkości: dobra i zła, odpowiedzialności, miłości bliźniego.</p>	<p>Ocenia stronę moralną głównego bohatera Roberta Jordana.</p> <p>Charakteryzuje bohaterów. Opisuje wydarzenia. Porównuje treść utworu z ekranizacją.</p> <p>Analizuje fragmenty utworu, ich problematykę. Opowiada treść, charakteryzuje główne postaci.</p> <p>Przedstawia główną problematykę utworu. Tłumaczy tytuł i jego powiązanie z bohaterami powieści.</p> <p>Określa intelektualną I filozoficzną problematykę utworu. Podkreśla oryginalność języka i postaci powieści.</p>

Literatura do opanowania pamięciowego

- Jan Kasprzewicz — „*Księga ubogich*” (fragment)
Julian Tuwim — „*Sitowie*”
Kazimierz Wierzyński — „*Skok o tyczcę*”
Jarosław Iwaszkiewicz — „*Pozdrowienie*”
Antoni Słonimski — „*Smutno mi, Boże*”
Kazimiera Iłakowiczówna — „*Pejzaż*”
Bolesław Leśmian — „*Dusiołek*”
Dowolny utwór o większym rozmiarze.
K. Wierzyński — „*Manifest szalony*”
W. Broniewski — „*Poezja*”
W. Szymborska — „*Rehabilitacja*”
L. Staff — „*Rzut w przyszłość*”
K. I. Gałczyński — „*Ulica Towarowa*”
T. Różewicz — „*Lament*”
J. Twardowski — „*Wierzę*”
B. Okudźawa — „*Pożegnanie z Polską*”, „*Piosenka o moim mieście*”

Literatura uzupełniająca

(utwory przeznaczone dla samodzielnego czytania przez uczniów)

- Z. Przesmycki — „*Maurycy Maeterlinck i jego stanowisko ...*”
H. Hutnikiewicz — „*Główne motywy i wątki sztuki*”
S. Przybyszewski — „*Confitor*” (fragment)
A. Górski — „*Młoda Polska*” (fragment)
T. Żeleński — „*O bardzo niegrzecznej literaturze*”
W. Bernet — „*Próchno*”
Ch. Baudelaire — „*Do czytelnika*”, „*Albatros*”, „*Padlina*”
A. Rimbaud — „*Statek pijany*”, „*Spiący w kotlinie*”
K. Przerwa-Tetmajer — „*Koniec wieku XIX*”, „*Nie wierzę w nic*”,
„*Evviva Varte*”, „*Melodia mgieł nocnych*”, „*Hymn do Nirwany*”,
„*Ja, kiedy usta ...*”
S. Korab-Brzozowski — „*O, przyjdź*”
A. Watt — „*Żywoty*”
T. Peiper — „*Punkt wyjścia*”
J. Przyboś — „*Echo*”, „*Odjazd*”, „*Notre-Dame*”
J. Tuwim — „*Do krytyków*”, „*Kartka z dziejów ludzkości*”, „*Ranyjulek*”,
„*Sitowie*”, „*Bal w operze*”
K. Wierzyński — „*Manifest szalony*”, „*Ojczyzna chochołów*”, „*Skok o tyczcę*”
J. Kasprzewicz — „*Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach*”, „*Księga ubogich*”
L. Staff — „*Kowal*”, „*Życie bez zdarzeń*”, „*Przedśpiew*”, „*Ars poetica*”

J. Conrad — „*Lord Jim*”
 G. Hauptmann — „*Tkacze*”
 A. Czechow — „*Wiśniowy sad*”
 O. Wilde — „*Portret Doriana Graya*”
 J.K. Haysmans — „*Na wspak*”
 S. Żeromski — „*Rozdziobią nas kruki, wrony*”, „*Wierna rzeka*”, „*Ludzie bezdomni*”, „*Przedwiośnie*”
 H. Ibsen — „*Dzika kaczka*”
 S. Wyspiański — „*Wesele*”
 G. Zapolska — „*Moralność pani Dulskiej*”
 F. T. Marinetti — „*Manifest futuryzmu*”
 M. Proust — „*W poszukiwaniu straconego czasu*”
 S. Młodożoniec — „*XX wiek*”
 B. Jasieński — „*Zmęczył mnie język*”, „*But w butonierce*”, „*Manifest w sprawie poezji futurystycznej*”
 J. Lechoń — „*Pytasz, co w moim życiu ...*”, „*Toast*”
 A. Słonimski — „*Białe noce*”, „*Smutno mi Boże*”
 J. Iwaszkiewicz — „*Erotyk*”, „*Do przyjaciela*”, „*Panny z Wilka*”, „*Brzezina*”
 K. Iłakowiczówna — „*Nieświęta męka*”, „*Powrót*”
 J. Liebert — „*Druga ojczyzna*”, „*Jeździec*”, „*Na lipę czarnoleską*”
 M. Pawlikowska-Jasnorzewska — „*Gwiazdy spadające*”, „*Miłość*”, „*Morze i niebo*”
 W. Broniewski — „*Ulica Miła*”, „*Poezja*”, „*Ja i wiersze*”
 B. Leśmian — „*Dziewczyna*”, „*Po ciemku*”, „*Romans*”, „*Śnigrobek*”, „*Gdy domdlewasz ...*”, „*Usta i oczy*”, „*Zielona godzina*”
 M. Dąbrowska — „*Noce i dnie*”, „*Ludzie stamtąd*”
 M. Kuncewiczowa — „*Cudzoziemka*”
 Z. Nałkowska — „*Granica*”
 J. London — „*Martin Eden*”
 W. Gombrowicz — „*Ferdydurke*”
 B. Schulz — „*Sklepy cynamonowe*”
 W. Chlebny — *wybrane utwory*
 A. Achmatowa — „*Poezja*”
 S. Jesienin — „*Poezja*”
 A. Blok — „*Poezja*”
 W. Majakowski — *wybrane utwory*
 F. Kafka — „*Proces*”
 J. Joyce — „*Ulisses*”
 J. Hasek — „*Przygody dobrego wojaka Szwejka*”
 M. Bułhakow — „*Mistrz i Małgorzata*”
 J. Czechowicz — „*Na wsi*”, „*Pieśń*”, „*Żal*”, *Modlitwa żałobna*”
 Cz. Miłosz — „*Obłoki*”
 K.I. Gałczyński — „*Ulica Towarowa*”
 J. Szaniawski — „*Żeglarz*”

- S.I. Witkiewicz — „Szewcy”
- B. Brecht — „Matka Courage i jej dzieci”
- K. K. Baczyński — „Pokolenie”, „Pokolenie”, „Historia”
- T. Gajcy — „Wczorajszemu”, „Do potomnego”, „Już nie potrzebujemy”
- T. Borowski — „Pieśń”, „Pożegnanie z Marią”
- W. Bojarski — „O nową postawę człowieka tworzącego”
- J. Iwaszkiewicz — „Młyn nad Lutynią”
- St. I. Witkiewicz — „Pożegnanie jesieni” (fragmenty)
- Z. Herbert — „Dlaczego klasycy”, „Przesłanie Pana Cogito”, „Tren Fortynbrasa”, „Do Marka Aurelega”, „Rozważania o problemie narodu”, „Prolog”, „Homilia”
- M. Białoszewski — „Filozofia Wołomina”, „Szare eminencje zachwytu”, „Sztuki piękne mojego pokoju”, „Pamiętnik z powstania warszawskiego”
- S. Grochowiak — „Święty Szymon”, „Płonąca żyrafa”, „Objawienie świętego Jana”
- A. Bursy — „Fiński nóż”, „Dyskurs z poetą”
- M. Hłasko — „Pierwszy krok w chmurach”
- E. Lipska — „My”, „Egzamin”
- S. Barańczak — „Spójrzmy prawdzie w oczy”, „Wypełnić czytelnie pismem”, „Co dziś rzucili”
- T. Różewicz — „Widziałem cudowne monstrum”, „ocalony”, „Świadkowie, albo nasza mała stabilizacja”, „Lament”, „Kartoteka”, „Spadanie, czyli o elementach”
- ...
- S. Lem — „Bomba megabitowa”, „Solaris”
- Z. Nałkowska — „Medaliony”
- G. Herling-Grudziński — „Inny świat”
- J. Andrzejewski — „Popiół i diament”
- A. Sołżenicyn — „Jeden dzień Iwana Denisowicza”
- H. Krall — „Zdażyć przed Bogiem”
- A. Słonimski — „Elegia miasteczek żydowskich”
- J. Tuwim — „My, Żydzi polscy”, „Żydek”, „Kwiaty polskie”
- L. Staff — „Mitologia”, „Rzut w przyszłość”
- Cz. Miłosz — „Przedmowa”, „Campo di Fiori”
- J. Twardowski — „Stwarzal”, „Ostrobramska”, „Na wsi”, „Mrówko, wazko, biedronko”, „Wierzę”
- W. Szymborska — „W rzece Heraklita”, „Schyłek wieku”
- A. Camus — „Dżuma”
- S. Beckelt — „Czekając na Godota”
- G. Orwell — „Rok 1984”
- S. Mrożek — „Tango”
- T. Konwicki — „Mała apokalipsa”
- K. Wojtyła — *wybrane utwory*
- J.P. Sartre — „Muchy”
- W. Żukrowski — „Lotna”

W. Faulkner — „Przeminęło z wiatrem”
U. Eco — „Imię róży”
V. Nabokow — „Lolita”
Jerome D. Salinger — „Buszujący w zbożu”
B. Show — „Pigmalion”
E. Hemingway — „Komu bije dzwon”
A. Zagajewski — „W pierwszej osobie liczby mnogiej”

Reprodukcje

W. Podkowiński — „W ogrodzie”
W. Weiss — „Demon”
E. Munch — „Krzyk”, „Dziewczeta na moście”
C. Monet — „Impresja wschodzącego słońca”, „Kobieta z parasolką”
A. Renoir — „Śniadanie wioślarzy”
C. Pissaro — „Bulwar Montmartre”
A. Böcklin — „Wyspa umarłych”
G. Klimt — „Pocałunek”, „Judyta”, „Salome”
J. Pankiewicz — „Targ na kwiaty w Paryżu”
J. Malczewski — „Melancholia”, „Śmierć”, „Błędne koło”
E. Okuń — „Grajek (Filistrzy)”, „My i wojna”
P. Picasso — „Panny z Avignon”
M. Chagall — „Nad Witebskiem”
S. Dali — „Płonąca żyrafa”
M. Duchamp — „Akt schodzący po schodach”
M. Ernst — „Słoń Celebes”
R. Magritte — „Terapeuta”
F. Picabio — „Hera”
I. Tanguy — „Strach”
K. Kobro-Strzemińska — „Kompozycja przestrzenna”
B.W. Linke — „Morze w krwi”, „Autobus”
M. Jaremiński — „Wrażenia”
S. Dali — „Płonąca żyrafa”
B.W. Linkego — „Domy-żołnierze”
M. Chagalla — „Spacer”
A. Böcklina — „Dżuma”

Filmy:

Reż. A. Wajda — „Ziemia obiecana”, „Panny z Wilka”
Reż. T. Chmielewski — „Wierna rzeka”

Muzyka:

Kompozytor R. Wagner — opery: „Złoto Renu”, „Walkiria”, „Zmierzch bogów”

Podstawowe rodzaje ustnych i pisemnych prac z literatury w 11 klasie

Wyraźne czytanie utworów literackich.

Ułożenie planu swojej ustnej i pisemnej wypowiedzi.

Komentowanie urywków z utworów literackich.

Ustne i pisemne wypracowanie-rozważanie charakteru problemowego (w tym indywidualna, porównawcza i grupowa charakterystyka) na podstawie przerobionego utworu literackiego, a także wypracowanie-rozważanie charakteru publicystycznego.

Udział w dialogu podczas analizowania utworu literackiego.

Plan i tezy artykułu krytyki literackiej.

Odczyt, sprawozdanie i referat na temat literacki (na podstawie jednego lub wielu źródeł).

Recenzja na przeczytaną książkę, na film, program telewizyjny, spektakl (z motywacją swojego stosunku do bohaterów i wydarzeń w utworze).

Podstawowe wymagania dotyczące wiedzy i umiejętności uczniów 11 klasy

Uczniowie powinni znać:

- biografie znamienitych pisarzy, treść utworów literackich;
- wyróżniki dzieła literackiego;
- estetyczne, ogólnoludzkie i historyczne znaczenie literackich utworów;
- tytuły i autorów najważniejszych utworów klasyki polskiej i światowej wskazanych w wykazie lektur;
- ramy czasowe epok i dostrzegać związek między nimi a wydarzeniami historycznymi, literackimi, przełomami światopoglądowymi;
- charakterystyczne literackie osobliwości przerabianych utworów;
- terminy literackie zawarte w programie;
- rodzaje i gatunki literackie.

Uczeń powinien umieć:

wykazać się znajomością i rozumieniem teksów literackich poznanych w szkole:

- odróżniać tekst literatury pięknej od innego rodzaju piśmiennictwa,
- opisać elementy świata przedstawionego,
- streszczać główne wątki,
- charakteryzować głównych bohaterów,
- określać tematykę utworu i odnajdywać główną ideę,
- analizować tekst w celu wyjaśnienia funkcji środków językowych,
- rozpoznawać i odróżniać sensy dosłowne i metaforyczne,
- interpretować utwór w kontekście dla niego najważniejszym,

- wskazać nawiązania do tradycji literackiej,
- wskazać przykłady związków literatury z innymi sztukami,
- odnaleźć w tekście wartości ogólnoludzkie,
- wskazać charakterystyczne cechy języka poszczególnych społecznych środków przekazu,
- dostrzegać związki między poznanymi tekstami kultury a światopoglądem, filozofią, kulturą, sztuką epok literackich,
- objaśniać tło epoki, wskazując najważniejsze wydarzenia,
- wyjaśniać podstawowe pojęcia związane ze światopoglądem epok,
- wymieniać prądy literackie i wyjaśniać ich nazwy,
- wskazać nurty filozoficzne i ich przedstawicieli,
- odnaleźć hasła i ideały epoki w tekstach literackich i wymienić gatunki literackie typowe dla danej epoki,
- dostrzec charakterystyczne motywy literackie i tematy (miłości, domu, rodziny, śmierci, wędrówki),
- scharakteryzować wzorce osobowe bądź typowe cechy bohatera,
- rozpoznawać style w sztuce;

Do umiejętności uczniów również włączamy:

- komentowanie tekstu poznanego utworu,
- samodzielny analizę i ocenę literackich utworów,
- interpretację wybranego literackiego tekstu lub niewielkiego po objętości utworu,
- określenie roli systemu obrazów, fabuły, kompozycji, gatunkowych osobliwości, ekspresji i środków wyrazu,
- wyjaśnienie autorskiego stosunku do przedstawionej treści utworu,
- porównanie różnych punktów widzenia podczas polemiki i zdolność udowodniania swojego punktu widzenia (prowadzenie dialogu),
- porównanie literackich utworów z różnymi rodzajami sztuki,
- wyraźne czytanie literackich utworów, w tym opanowanie na pamięć,
- przygotowanie referatów i odczytów na literacki temat.

SPIS TREŚCI

ZAŁOŻENIA PROGRAMU	3
K L A S A X	9
K L A S A XI	45

Навчально-практичне видання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЛІТЕРАТУРА
ПОЛЬСЬКА ТА СВІТОВА
(інтегрований курс)**

ПРОГРАМА
з профільного навчання для
10–11 класів
загальноосвітніх навчальних
закладів з навчанням польською мовою

Профільний рівень

Затверджено Міністерством освіти і науки України

Програму підготувала
Р.К. Лебедь

Редактор *О. Бойцун*

Формат 60x84¹/₁₆.
Умовн. друк. арк. 6,74. Обл.-вид. арк. 5,6.
Тираж 100 пр. Зам.

Державне підприємство “Всеукраїнське спеціалізоване видавництво “Світ”
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 2980 від 19.09.2007
www.dsv-svit.lviv.ua; e-mail: office@dsv-svit.lviv.ua